

N.A. d 3210,
A.

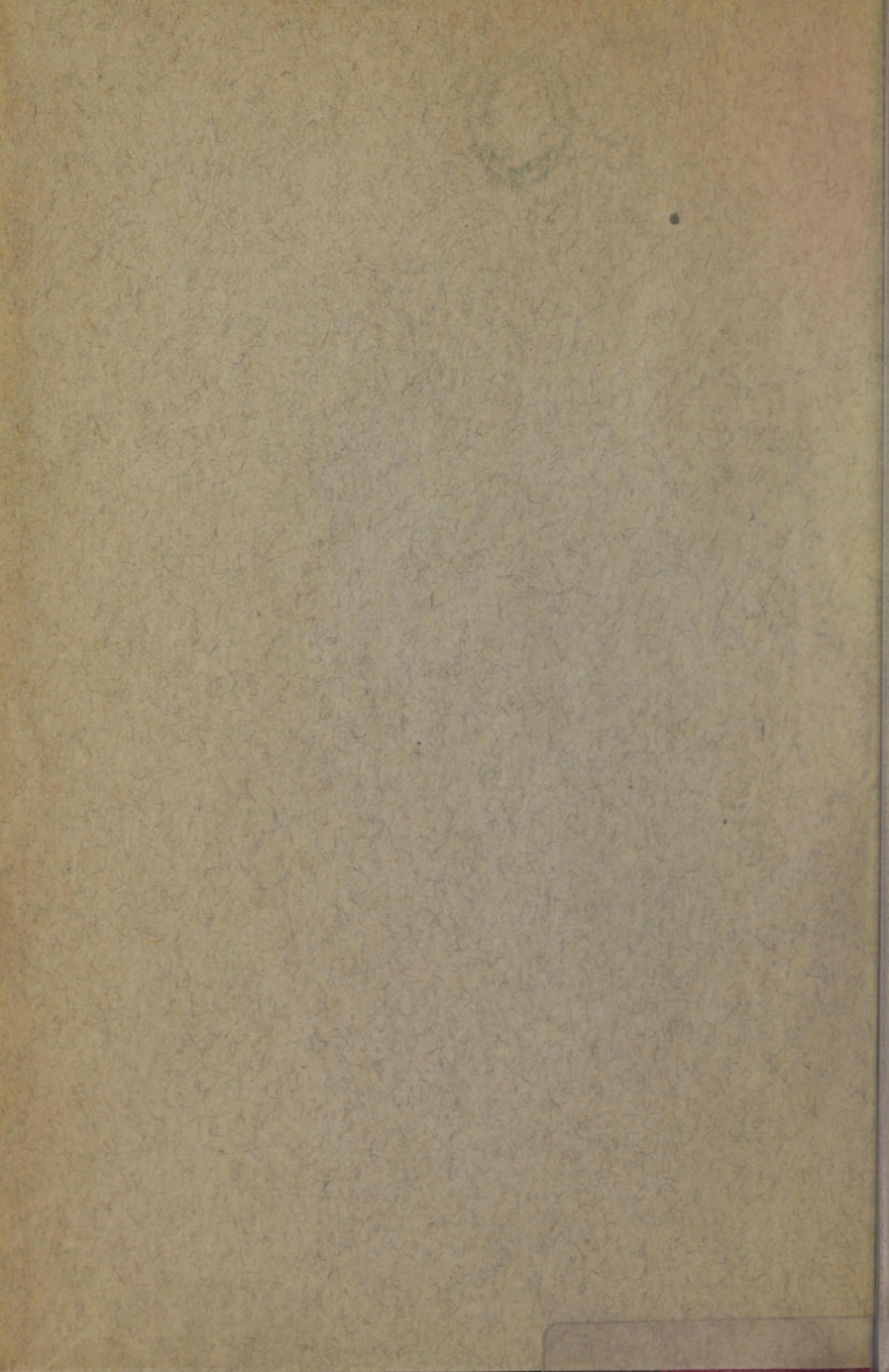
Ex Libris

Nasjonalbiblioteket

87GA59800

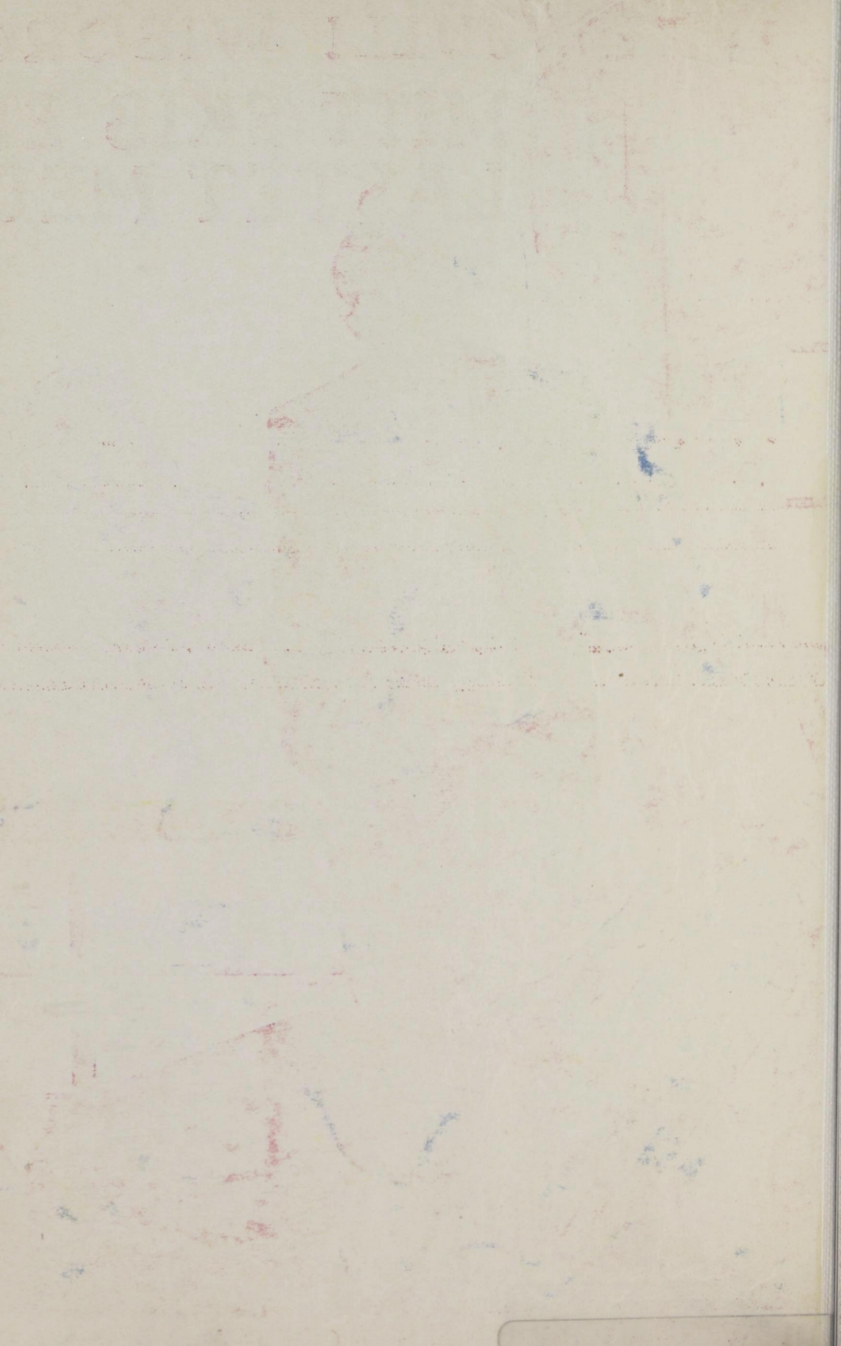

JULLI WIBORG MITT SKIB ER LASTET MED.

d3210

J. W. CAPPELENS FORLAG · OSLO

MITT SKIB ER LASTET MED —

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

JULLI WIBORG

MITT SKIB ER LASTET MED —

3. OPLAG

J. W. CAPPELENS FORLAG, OSLO

Copyright 1933 by
J. W. Cappelens Forlag.
Oslo, Norway

Lie & Co., Oslo 1933.

Ung pike med god skoleutdannelse får lett post hos eldre, ugift kvinne. Må være arbeidsglad, frisk og musikalsk. Bill. mrk.: «147. Ikke i byen» i eksp.

«Dette er da vel noe for dig, Ragnhild?» sa Harald, da han hadde lest annonsen høit for hele familien, som slang omkring i stuen og ventet på mors: «Vær så god, kom og spis!»

Far strakte sig på sofaen i strømpelesten, jeg kom nettop fra soveværelset med tøflene, Ellida klunket på Mustailainen, Knut i stuens makeligste stol, skjult bak en avis, bad henne holde op — «for nå har jeg hørt den der to, tre ganger — det vil si multiplisert med tusen,» la han til med et selvtilfreds grynt.

«Hvad var det du leste forresten, Harald?» fortsatte han i samme gutteaktige tone. «Jeg syntes det var noe om en eldre kvinne! Få se!»

Og uten å vente på sin to år yngre brors tillatelse nappet han avisen ut av hendene på Harald.

«Tvers over altså — akkurat likt dig, Knut!» hveste Harald. «Kvinnen er gått av på midten! Ja, for den annonsen stod helt nederst, og der holdt jeg —»

«Hysj da, barn, hysj,» mumlet far gjespande, på nippet til en bitte liten høneblund. «La Ragnhild få avisen som hun ber om! Les det høit du, Ragnhild!»

Et brøl avbrøt mig, da jeg kom til musikalsk:

«Ja, du spiller jo vilt, du — og det passer vel best på landet,» lo Knut. «Og så har du jo artium med M.tf. i hovedkarakter, tre point til og din utdannelse vilde vært særdeles tilfredsstillende. Men arbeidsglad — hvad? Nei, der dumper du, jenta mi!»

«Jeg svermer ikke nettop for å presse studentens bukser etter tolv og før åtte om morgenen,» var mitt spydige svar, «men der er andre arbeidsgleder, heldigvis.»

— — — —

Under middagen blev annonsen glemt for viktigere spørsmål; men jeg klippet den i all stillhet ut senere på dagen og stakk den ned i portemonéen.

Da den øvrige familie sov, skrev jeg et brev til den eldre kvinne og fortalte henne at jeg var lutende lei av å være maskinskriverske for 60 kroner måneden, fra ni til fire, og strykerske, bakerske, syerske m. m. for familien resten av dagen, fordi vår hushjelp «bodde hjemme» og forduftet når kjøkkenet var sleivet over med langkost etter middagsopvasken.

Jeg var nemlig selv den lykkelige eier av leilighetens pikeværelse, og fordi jeg hadde det store plus å være eneboer i et så flott rum, måtte jeg fortsette der hvor den andre slapp.

Hvis jeg fikk post utenbys, kunde mor ha fast pike, så det blev slett ikke noe savn for henne om jeg reiste bort. Jeg kunde med god samvittighet være hjemmefra et halvt års tid.

Jeg puttet min ansøkning i postkassen neste morgen på vei til kontoret, og hadde virkelig ikke tenkt større på den iturevne lappen.

Vi hadde vårrengjøring den uken, og jeg hang i verre for å få gardinene op til søndagen, da jeg lørdag ettermiddag blev ringt op i telefonen.

«Er De Ragnhild Lund? — Dette er Olga Selstad fra Toten. De søker den posten jeg har avertert. Kan jeg treffe Dem i kveld en gang? Jeg bor på Hospitset, værelse 36. Kan De være der halv ni?»

«Joda — halv ni — jatakk —»

Naturligvis hørte den vemmelige Knut de få ordene og skulde straks eksaminere mig. Men munnen var lukket med syv segl, og mor var helt enig.

«Ragnhild må få lov til å ha litt for sig selv.»

Og stapp full av spent forventning banket jeg på nummer 36 presis på klokkeslettet.

Hun stod ved bordet da jeg kom inn. Min første tanke var: Snild, men rar og gammeldags. Øinene var åpne og blide, og allikevel gløgge og skarpe. Jeg fikk straks inntrykk av at hun tenkte fort og var kritisk anlagt. Jeg er viss på hun etterpå husket hver eneste detalj ved mig. Men merkelig nok gjorde ikke den tanken mig forvirret og klosset, for det gode humoristiske blinket i øinene sa mig at hun mente ikke å være ekkel, men var bare født observant og var vant til å se alt i et eneste blink.

Hun var litt under middels høyde, nærmere lubben enn tykk, smålemmet med urolige hender, som stadig måtte ha noe å ta i. Ansiktet var rosenrødt, det virket såpevasket og skinte blankt. Pannen fikk noen rynk-rader når hun snakket, ellers var huden så glatt som porselen. Litt pudder på nesen, og hun vilde vært pen, hvis håret også hadde fått litt sveis på sig. Den tunge,

blonde flettekaken fylte hele bakhodet og trakk det tykke, pene håret så altfor stramt bakover at det gjorde vondt å se på. Den stive halslinningen med gullkjeden virket på samme tid antikk og selvstendig. Kjedens forsvant i det sorte beltet på venstre side, og der nede tikket altså uret omkapp med Olga Selstads hjerte.

Jeg vet ikke hvor mange sekunder det tok å mønstre hverandre. Men hun brukte visst tiden likeså grundig som jeg.

Da fotograferingen var over fra begge sider, vinket en liten lyserød, fast hånd mot en av de stoppede stolene:

«Vær så god, sitt!»

Jeg vet jeg er altfor meget avhengig av folks stemmeorganer. Liker jeg et menneskes røst, pleier jeg alltid å syns om hele mennesket for øvrig også, og omvendt. En skrikende, usympatisk stemme kan ikke opveies av det vakreste ansikt. — Jeg har fått skjenn av mor for den anti- og sympatien; men jeg kan ikke forandre mig.

Jeg likte straks frøken Selstads stemme i telefonen, den var klar og bestemt og allikevel melodios. Det var liksom musikk bak ordene.

Da hun nu begynte å snakke, kom det enda tydeligere frem. Jeg forelsket mig i stemmens klang, i foredraget, i den bølgende rytmen. Men jeg kunde ikke få dette til å rime med hennes påklædning og utseende ellers. For det var så prosaisk og almindelig — nei, ualmindelig var det. Den sorte alpakkakjolen måtte være minst ti år gammel. Med sin anelse av grønt og de blankslitte albuer minnet den mig om bestemor Lunds kjoler. De var bestandig så og så mange år gamle.

Det vilde bli for langt å skrive ned hvad der blev sagt og spurt i den halvtimen jeg var inne på nummer 36. Egentlig følte det så uvirkelig mens jeg satt der i de uvante omgivelser. Det var sannelig første gang jeg var på et hotellværelse — jeg hadde jo aldri vært ute og reist.

Hadde jeg ikke hatt en ny femmer i portemonéén ved siden av kobberslantene da jeg igjen tok trikken like utenfor Hospitset, vilde jeg vel trodd det var en drøm. Den blå lappen var festepengene. Jeg hadde bundet mig for minst et halvt år fremover, hadde uten betenkning gått med på å si op kontorposten mandag morgen, og gitt frøken Selstad mitt æresord på å reise fra Oslo fjorten dager senere og arrivere til Toten med middagstoget 26. juni for å tiltrede den litt eiendommelige post.

Først da jeg låste mig inn i entréen hjemme i Jacob Aalls gate, tenkte jeg på hvad mitt ophav vilde si. Det var jo første gang en av ungene deres fløi ut av redet. Far vilde føle sin autoritet krenket; mor vilde få hysteriske betenkeligheter, se svart på det hele, både det som angikk kropp og sjel, og guttene vilde gjøre nar som sedvanlig. Men jeg hadde gitt mitt æresord. Loddet var kastet! Jeg skulde gå over Rubicon, og jeg sovnet inn den kvelden fast bestemt på å slås drabelig for å forsvare min første flukt ut i verden.

Men det gikk lettere enn jeg hadde tenkt. Jeg slo på den stadige hodepinetrettheten, at jeg hadde lite håp om sommerferie etter knapt et halvt års ansettelse for advokat Selmer, og at luften der oppe på Toten skulde være noe aldeles enestående helsebringende, eftersom doktoren sa.

Dermed kapret jeg mor. For hun er jo så rar med det at helsen er nummer én. Blås i skolen, blås i posten, het det når vi feilte noe. Bare forsøm, langt viktigere enn penger og kunnskaper er det å forebygge sykdom.

Far hadde vondt for å tilgi at jeg ikke kjente Olga Selstads stamtavle i tre-fire generasjoner bakover.

«Er hun et dannet menneske?» var hans første spørsmål, før lønn og alt annet var klarlagt.

«Selvfølgelig!» ropte jeg nokså indignert. «Hun har reist meget i sin tidligste ungdom. Hun kan både tysk og engelsk.»

«Nåja — men taler hun et dannet norsk?»

Å — det er til å eksplodere over, men slik er far. Itte, mye, øss og je og dom vilde skurret gyselig i hans ører. Og de ordene forekom jo i hennes tale. Mig generte det aldri det bøss. Men far er håpløs gammel-dags. Han har ikke lært nynorsk stakkar, og har heller ikke noen forståelse av at dialektordene frisker bare så vidunderlig op i dette stive talesproget vårt.

Jeg fortalte bare kort og godt hvad jeg hadde fått vite: Faren hadde vært gårdbruker. Hun var eneste gjenlevende av barna, gården blev solgt av eldste brors kone da hun blev enke, og nu bodde hun alene i et lite hus som hun kalte «Sommerro».

«Ikke «Kveldsol» altså?» falt Knut inn. «Hun døver det vel om senere da, når høsten kommer. Hvor gammel er hun forresten?»

Jeg anslo henne til å være vel fem og førr for ikke å gjøre henne for gammel. Det er så vanskelig å bestemme gamle folks alder. Og så var det det antikke toalettet og håret og alt sammen.

«Altså, halv hundre,» slo Knut fast. «Da vilde jeg heller kalt villaen min «Indian Summer Cottage».

«Ja, ja, dette lyder ikke verst», summerte far til slutt. «35 kroner måneden for lettere husarbeide plus full ydelse av alle dine medfødte og tilegnede talenter, eget værelse, kost og losji og utsikt til en fjorten dagers reise — hvorhen forresten?»

Nei — frøken Selstad hadde ikke bestemt sig enda. Jeg skulde få vite det senere. Men det var en betingelse at jeg skulde bli med.

«For jeg liker ikke å reise helt alene. En kan aldri vite hvad som kan inntreffe,» sa hun. «Og i tilfelle det blir sjøen, er det et rent lykketreff om en får behagelig lugarkamerat. Jeg var svært uheldig for noen år siden», betrodde hun mig.

«Ja, du er jo sjøsterk du, Ragnhild», sa Harald og gjorde en slik grimase som pleier gå foran en sjøsyks verste opplevelser.

«Om jeg kastet op for fem år siden, da vi reiste

hjem fra Drøbak, og satt som sild i en tønne på den fillebåten, mens jeg blev innrøkt av herrer på alle kanter, så er det vel ikke sikkert at jeg føler noe ombord i — ja, for eksempel «Stavangerfjord», sa jeg flott og overlegent.

«Ha, ha, ha», lo Knut. «Den klarer sig den ja! Her har jeg forresten den brosjyren —»

Og en, to, tre lå det heftet om Nordkappsturen på frokostbordet. Knut hadde fått det av en studiekamerat, som aktet sig nordover i sommer.

«Bare det å være ombord på en så luksuriøs utstyrt båt er en opplevelse», begynte Harald, med dramatisk gestus.

«Og tenk dig, Ragnhild, å få se perlene av Norges natur», fortsatte Knut i samme harselerende tone, «midnattsol og god mat! Du kommer hjem som en sirupstønne. Skal vi tippe hvor du skal bo?»

«Nederst, selvfølgelig», mente jeg. Når hun måtte betale for to, var det rimelig hun ikke spanderte mer enn tredje klasse.

Dette moret vi oss lenge med etter søndagsfrokosten.

Det var ikke fritt for at Ragnhild Lund begynte å få stormannsgriller mens hun gikk der og ventet på brevet fra sin nye chef.

Frøken Selstad hadde lovet å sende mig et bilde av huset og samtidig meddele mig hvor hun skulde feriere. Jeg måtte jo ha litt ekstra klær med til sjøs. Bli det sydover, trenger jeg to, tre kjoler hadde jeg sagt. Nei, ingen ekstra utgifter, vi bruker det vi har, var svaret jeg fikk på den lettsindige bemerkningen.

Jeg så henne svedende og pesende i sin sorte, trange alpakka, mens vi trette og støvete drog oss gjennom

gater og smug i — —ja, hvor? Jeg ante jo ingenting, og jeg fikk ikke vite noe før fire dager efter at jeg var installert i «Sommerro».

Da kom endelig brevet, som meddelte at den ønskede tremannslugar på nedre promenadedekk nummer 119 var reservert for frøken Olga Selstad og frøken Ragnhild Lund.

«Det er naturligvis dyrere lugar å få», sa frøken Selstad, «men denne får klare sig».

Jeg hadde ingenting å svare på det. Jeg ante jo ikke noe hverken om dekk eller pris eller nummer i det hele tatt. Jeg hadde bare en svak anelse om at først nu skulde mitt egentlige bevisste liv begynne. Hittil hadde jeg bare ligget i hi, i puppetilstand, i dvale. Nu var vingene utvokset, nu skulde det vise sig om jeg var flyvedyktig. — —

Det er ganske flaut å tenke tilbake på den dagen vi gled ut fra kaien under full musikk, i strålende sommersol og blikk stille på sjøen. Det skulde vært litt frisk vind, da vilde de norske, nydelige flaggene både akter og forut gjort sig hundre ganger mer. Men så kunde jeg jo stå der ved rekken med kåpen på armen i lys voilekjole og riktig føle at det var slik en sommerferie skulde være.

Mor og far, Ellida og Harald stod der nede og viftet med lommetørklær og luer; men mine øine var så blindet av tårer at jeg ikke kunde skjelne dem klart. Jeg strammet alle musklene i ansiktet og forsøkte å tenke på Knuts blauteste vitser, men tårene silte viljeløst altså — helt til vi hadde snudd og musikken sluttet.

Nei, musikk og farvel til mor med en kai og mer og

mer vann mellom oss, var en cocktail jeg ikke klarte den dagen. Det var musikken som satte spissen på det hele og fikk det til å bruse over.

«Uff, jeg skammer meg», sa jeg til frøken Selstad. «Jeg trodde neimen ikke jeg var en slik svamp!»

Da skal jeg si hun kom med en overraskende bemerkning:

«De er naturligvis trett og sliten etter det usunde kontorarbeidet i vinter. Derfor er nervene i ulage, de lystre ikke hjernens ordre om å se likeglad og blasert ut», sa hun med et rolig smil. «Forresten skal De bare være glad for at De kjenner noen levende vesener som kan sette følelsene i bevegelse. Tidsnok kommer den dag kanskje da De blir — så alene som jeg —»

Hun stirret rett frem for sig og smilte ikke mer. Jeg hadde den største lyst til å gi henne en klem der hun stod. Det var forresten bra jeg behersket mig. Den sorte stråhatt satt altfor høyt på hodet, hele flettekaken stakk frem nedenfor, og enda var det for varmt å bruke den brune, nye filthatten. Den var myk og elastisk og kunde trekkes nedover helt til nakkekraven på den brune vinterkåpen hun hadde med til bruk i de kaldere regioner.

Nu var hun i lysegrå, impregnert regnfrakk med raglanermer, belte om livet og to dype lommer til å putte hendene i. Det var bare den fæle hatten som gjorde henne gammel, især bakfra, og jeg så nok en og annen dame som dultet til sin sidemann når de gikk forbi oss. — —

Forunderlig hvor stillferdige og reserverte, prøvende og veiende alle passasjerene var den første dagen. De

fleste hadde jo sitt faste reisefølge ; men de mange som reiste solo, var likeså stive og avventende. Jeg hadde en lignende følelse som da jeg første dagen kom på skolen i Oslo, tretten år gammel, fra en småby og var genert og spent på om de overlegne hovedstadspiker vilde godkjenne mig som klassekamerat.

«Gå bare omkring uten å bry Dem om mig, Ragnhild», sa frøken Selstad elskverdig. «Vi må være på dekk til vi skal ha mat. Senere pakker vi op og legger på plass. Denne utseilingen kan vi ikke gå glipp av.»

Og jeg som nettop hadde sagt til mig selv at jeg var tjener, at jeg hadde plikter, at jeg vær så god fikk gå ned og pakke op og ordne alt for oss begge.

«Glem nå ikke at du helst må gjette din chefs ønsker før hun uttaler dem», var fars avskjedsformaning. «Du reiser ei blott til lyst.»

Tanken på dette avhengighetsforholdet var naturligvis et lite trykk for brystet. Gleden over å skulle reise blev betraktelig dempet på forhånd, men allikevel da ! Det boblet formelig inni mig av jubel over at endelig, endelig stod jeg på et stort, komfortabelt skib og skulde litt lenger enn til tante Emma i Drøbak.

Da vi kom dit, stod jamen hele familien og vinket med lakener og håndklær og ropte Ragnhild så det ljomet tvers over sundet.

Blås, tenkte jeg, og ropte igjen og vinket med lommetørklædet utspent mellom begge hender.

«Javel, så vet jeg da det», hørte jeg en dyp, syngende sørlandsstemme bak mig.

Da jeg snudde hodet, så jeg inn i et brunbarket mannsfjes, pipen hengende i munnviken, skyggeluen

på bakhodet, et par havblå, blinkende, morsomme øine, leende og lystige og fulle av godt humør.

Naturligvis var det ikke kvinnelig bluferdighet å smile igjen, men jeg kunde altså ikke la være! Han så så klok og snild ut.

«Kjenner De det diktet av Drachmann», fortsatte han: «Å, det var en jente, som vi så ombord?» — Ikke det? De kan tro det er vakkert. Musikken er av Grieg. Jeg må få lov å citere det for Dem, frøken — mitt navn er Anders Gran.»

«Ragnhild Lund», sa jeg fort.

Det var kommet så plutselig dette bekjentskapet at jeg begynte å få anfektelser. Men snart glemte jeg alle former og all bluferdighet. Han var så underholdende og hyggelig og liketil at vi straks blev gode venner.

Snart var vi på vei til musikkværelset, hvor han spilte «Ragnhild», mens han nynet ordene, som han før hadde citert med et strålende foredrag.

Da lød gongongen for lunsjen.

«Å, jeg har ganske glemt!» ropte jeg bestyrtet. — «Jeg er ikke alene! — Jeg er — jeg har — —»

«Nåda? En kjæreste kanskje?»

«Å neida.»

Og så måtte jeg fortelle om min stilling som selskapsdame.

«De er sannelig heldig», smilte han. «Det vil si hvis damen har forståelse av at De er ung og må få lov å more Dem ved siden av pliktene. Hvor gammel er hun?»

Der stod jeg.

«Hun kan være 35 ; men hun kan også være 45 eller femti.»

«Huttetu, det er en lei alder. Det vilde vært bedre om hun var nærmere seksti. Den typen under femti betrakter Dem nemlig som rival — — Jo, overfor en som mig for eksempel. Jeg er en såkalt eldre herre, jeg er — — ja, gjett nu !»

Nei, jeg vilde ikke. Nu da han hadde tatt luen av, blev det måneskinn oppe i hodet, og det sammen med det unge smilet og det livlige vesen desorienterte mig fullstendig.

«Jeg er fire og førr jeg, frøken Ragnhild», sa han og la hodet på skakke med et skjevt, lite smil. «Så De skal bare betrakte mig som en hyggelig onkel, nettop kommet hjem fra U. S. A., strålende glad over å få se gamle Norge igjen efter — la mig se — fjorten års forløp. De var så søt og naturlig da De stod der og vinket så ivrig. Og da jeg hørte dette vakre Ragnhildnavnet, slapp snakkesaligheten ut av mig litt for fort — hvad? Neida, De er ikke sint på en gammel onkel, er De vel?»

Vi var nu like ved trappeoppgangen, og jeg fant det best å skynde mig til lugaren for å kontrollere om min fasade og håret var i orden til det første måltid ombord.

«Jaså, De bor altså bra, det gleder mig», sa han, da jeg fortalte at vi hadde vår lugar på C-dekket. «Jeg er forresten en trapp høiere op. So long !»

Jeg traff ikke min chef før ved bordet hvor vi hadde nummer seks og syv. Jeg satt klint inn til veggen, og var altså henvist til hennes selskap hvert eneste måltid. Lettvint for såvidt. Jeg nød hver matbit uten noen

åndsanstrengende og sendte i de fjorten dagene en medlidende tanke til alle som måtte oppe sig med å være konversabel og oplagt.

Jeg forsøker alltid å finne lyspunkter ved tilværelsen. Det er derfor jeg understreker at denne skuffelsen ved bordet allikevel ikke satte mitt humør ned. Jeg kom sist og opplevde iallfall at samtlige reiste sig og sa sine navn.

Da jeg hadde avlevert mitt, husket jeg bare et eneste av de andres: Willander, vis å vis, med enkelt- eller dobbelt v, spekulerte jeg på helt til vi fikk passasjerlisten to dager senere.

Han var svenske av den stilige, ridderlige typen og gjorde sitt beste for å holde liv i samtalen mens lunsjen stod på. Dessuten var der tre uinteressante, halvgamle norske ektepar og aller nederst en ung, tilsynelatende genert danske.

Ikke det spor eventyr, slo jeg straks fast. Det var derfor jeg var skuffet. Svensken var sikkert tredve, og selv om han var veldig pen med brilliantin i de krøllete lokker, feilfrie tenner og Ramon Novarro-øine, forblev mitt hjertes tempo ved alle måltider normalt til siste dag.

Jeg viet mig helt til de kulinariske nytelser og konverserte bare frøken Selstad i pausene og når Willander måtte svare sin sidemann til høire. Gresselig greit bord-selskap altså, aldri det spor anstrengende og avmagrende og spennende. Men så skal jeg hilse å si at jeg forsøkte å ta det igjen utendørs.

I forbigående en dag hørte jeg en dame spørre forretningsføreren hvor mange damer der var for hver

mann. Jeg stanset sånn tilfeldigvis for å høre svaret: 2½ ! Da vil jeg jo si jeg var heldig som hadde det akkurat omvendt.

Før vi var i Kristiansand, var jeg på nikk og i prat med tre: Norsk-amerikaneren, svensken og den unge dansken ved borteste bordende. Hans generthet gled litt efter litt av ham, og vi blev riktig gode kamerater oppe på sportsdekket, hvor vi slanket oss med alle de spill vi var kar om å få fatt i.

At unge mennesker orker å sette sig kvar ned i en makelig stol og tulle om sig tre-fire tepper både under og over, er mig helt ubegripelig. Og disse gode dovnestolene stod jo akterut! De som satt der, fikk aldri se det nye, spennende straks det møtte oss, men alltid efterpå når vi forut alt hadde jublet over synet og igjen hadde et overraskende, nytt utsyn.

Og så var det måkene. — Man fikk ikke det rette inntrykk av skibets vingede fylgje når man satt makelig tilbakelenet og bare så en og annen fugl flakse forbi. Nei, en måtte nok umake sig helt frem til rekken eller aller helst lengst akter, vilde en se dem i sitt rette element.

Var en så heldig å stå der nettop når sjøen tok imot alle matrester fra penteriene, kunde man for en stund glemme all annen underholdning.

«Dette er det aller — aller morsomste på hele båten,» betrodde en tiårs norsk-afrikaner mig, da vi passerte Ferder efter lunsjen. «Far har lært mig det måkediktet, du vet,» fortalte han med stolt mine.

Jeg måtte bekjenne at jeg slett ikke kjente noe spesielt dikt om de morsomme, vakre fuglene.

Da klappet gutten i hendene, svinget sig rundt og ropte på moren:

«Du, mor! Hun der kan det ikke, tenk! Og så står det i fars norske lesebok!»

Moren hysjet på ham og bad om undskyldning på Helges vegne. Men jeg syntes det bare var moro og fikk ham til å deklamere versene om måken, som skrek over havets speil: «Skipper! Ta inn ditt hvite seil!»

Han fremsa det med glimrende dramatisk foredrag, og naturligvis blev han applaudert av de omkringstående. Før vi kom til Kristiansand, hadde gutten lært mig hele diktet, og det var han temmelig kry av.

«Men du leser det ikke noe videre godt, synes jeg,» sa han med et misfornøyd grin. «Du må skrike hest som måkene, og så må du gjespe og se riktig doven og trett ut når du skal være skipper!»

Jeg takket for kritikken og sa at jeg var altfor gammel til å bli så flink skuespiller som han.

«Å ja, det er vel derfor,» sa han veslevoksent og målte mig med en erfaren teaterchefmine. «Du er sikkert altfor gammel, du er vel næsten femti år?»

— Men Helge og jeg blev allikevel gode venner. Vi møttes ofte ved flagstangen når de skrikende måker i hundrevis kretset om skibet, og jeg tok altfor mange fotografier bare for å tilfredsstille den gutten.

Når et og annet prakteksemplar av en måke foldet sine gråhvite vinger ut til glideflukt ned mot sjøen, hvor grapefruktskall lå og vugget så fristende gule og lekre, kunde han rope:

«Skynd dig, skynd dig!» mens han fektet med armer og ben når han syntes jeg var for sen i vendingen.

Nei, måkene tok sig ikke på langt nær så flotte ut på mine fotografier som i virkeligheten. Det må være bevegelse, farver og lyd. Jeg skulde like å se en film som kunde vise landkrabbene det praktfulle syn når disse havets vakre fugler en solskinnsdag slår krets om et skib som selvbestaltet æresvakt og følger det langs Norges kyst med sine hese, men velmente kra-kra-kra.

Naturligvis var det hvile og solbad for ansikt og armer — og ganske underholdende — å sitte ned en halv times tid en gang i mellem mens orkestret eller radioen spilte. En kunde være heldig og få høre en masse rart; men første dag var jeg uheldig tre ganger på rad, og derfor skydde jeg akterdekket den første uken.

Først dumpet jeg ned ved siden av to unge fruer, som fråtset i barnesykdommer. Strikkepinnene akkompagnerte mesling-, bronkitt- og kusmaskildringene.

Så flyttet jeg mig lenger frem for å komme nærmere radiomusikken fra den brune kassen på stormasten — herlig grammofonmusikk, som fikk benene til å danse i takt.

Da begynte to damer like bak mig med inngående, intime beskrivelser av sine underlivsoperasjoner. De grafset i sykdom, de nød hver eneste liten detalj og blev mer og mer veltalende og hørøstede. At alle i vår rekke snudde sig og forsøkte å dolke dem med rasende blikke blev helt misforstått, de tok det som bevis for vår mest levende interesse og duret iveri videre.

Så valgte jeg en av de ledige plassene på styrbord side, like under en redningsbåt. Men to minutter efter hadde jeg en blekfet handelsbetjent som høttaler ved min side.

«Er De ikke glad i musikk, De?» spurte jeg, skarp i stemmen.

«Jo, bevare mig vel, det var jo derfor jeg satte mig her,» knegget han og knep øinene sammen med et innsmigrende smil. «Men det er vel ikke meningen vi skal sitte stumme og glo ut i luften? — Vet De at det skal være dans på dekket i kveld? Jeg håper jeg får den fornøielse å svinge Dem?»

«Det spørres om min tante tillater mig å være så sent oppe,» sa jeg med en lang, ufin gjesp. «Jeg er nemlig fryktelig trett, og vi har bestemt oss til å være uthvilte når vi skal nyde de storslagne panoramaer nordenfor Bergen.»

«Jøss, bevare mig vel,» kniste han. «Jeg blåser i hele naturen, jeg! Jeg vil først og fremst leve godt og more mig og drive dank. Det er derfor jeg reiser. Jeg skal ha ferie og vil late mig kraftig. Jeg vil neimen ikke overanstrenge mig med all denne geografien, den er bra for sånne som har kartet i hodet; men jeg har glemte hele skolelærdommen bak disken, jeg, og nå er jeg for gammel til å lære om igjen.»

Stakkar, jeg syntes i grunnen synd i fyren. Han forekom mig å være så usigelig fattig der han satt med sine splinter nye, brune sko og nypressede bukser, ny silkeskjorte og moderne slips. Men jeg gad virkelig ikke mer. Jeg skyldte på at jeg måtte se etter «tante», og flyktet som fra noe vondt, da jeg i trappen møtte «onkel», som jeg ikke hadde sett siden vi skiltes før lunsjen.

«Nå? De har det fremdeles bra? Øinene er like duggfriske, ser jeg. Pliktene er overkommelige, hvad?»

«Jeg har det så altfor godt,» sa jeg. «Chefen vil helst

gå omkring på egen hånd. Hun beser sig idag, hun vil bli ordentlig kjent overalt før vi begynner på selve eventyret, sier hun.»

«Hm, hm,» smålo han. «Der ser De, frøken Ragnhild. Vi vil ha eventyr selv om vi er over før!»

«Hun tenker nok nærmest på naturen,» mente jeg. «Det er første gang hun er nordenfør Kristiansand med båt, og hun gleder sig minst likeså meget som jeg til alt det vidunderlige vi skal få se.»

«Da håper jeg dere har gode karter og en smule forhåndskunnskap til de steder vi skal besøke,» sa han med en elskverdig skolemestermine.

Jeg lo ham like op i ansiktet.

«Tror De kanskje vi norske damer er analfabeter? Vil De låne noen nummer av «Kjenn ditt land»? Jeg har et Nord-Norge nummer som jeg vedder De vil kjøpe maken til hvis det bare er å få kjøpt, notabene. — Skulde det være noe De er i tvil om, må De vær så god bare spørre, hr. onkel!»

Jeg vinket leende til ham og skyndte mig inn på 119 for å more mig videre over det fjeset han satte op. Hvad anslo han mig til, mon?

Han skulde bare vite at frøken Selstad og jeg hadde reist den ruten kveld efter kveld der oppe på Toten, at vi hadde lest høit efter tur av «Kjenn ditt land», som hun hadde fått låne av presten — at vi hadde krysset av for alle iland-turene, for alle de merkelige øene langs Nordlands kyst, at vi kjente sagnet om Hestmannen og Lekamøen og alt det der, at vi hadde studert domkirkens omskiftelige historie, og av presten fått god greie på det underlige fenomen som het Salt-

straumen, og meget, meget annet rart. For presten der oppe var selv nordlending og var begeistret over at en av hans menighetslemmer på det flate Østlandet hadde interesse for hans elskede Nordland.

«Hå! Nei, kom ikke her og belær oss, vi reiser nok ikke på en slik tur med bind for øinene, sann,» sa jeg høit og nokså forarget.

«Snakket De med noen,» spurte frøken Selstad, hun kom nettop inn i lugaren.

«Jeg gjorde visst det,» lo jeg. «Jeg blev så fykende sint på en som spurte om jeg hadde kart med. Og det jeg ikke i farten rakk å svare ham, sa jeg høit til mig selv.»

«Hvad for «en» var det?»

«Å, det var en norsk-amerikaner, som jeg tilfeldigvis stod ved siden av da vi passerte Drøbak,» sa jeg likegyldig. Jeg var fast bestemt på ikke å plapre ut om noen av mine bekjenskaper ombord. Jeg vilde ha slikt for mig selv.

«Nu møtte jeg ham i trappen, han er visst selv godt spekket med Norges geografi, så det var bare av hjelpsom elskverdighet han spurte, naturligvis. Men — ser jeg virkelig så dum og uintelligent ut, frøken Selstad?»

Frøken Selstad smilte.

«Jeg kan ikke vite *hvor* dum han fant Dem. For mig er De iallfall klok nok,» la hun til.

«Jeg har vond samvittighet fordi jeg ikke gjør noen nytte,» sa jeg. «De må endelig kommandere mig. Send mig i øst og vest efter sjal og pledd og fotografiapparat og la mig føle at De virkelig har bruk for mig, er De snild. La mig få lov til å være Deres hender og føtter, hvis det behøves!»

«Javel. Vil De gå ut mens jeg bytter kjole og vasker mig. Det er jo så at man klær sig litt penere til middagen? Om et kvarter er jeg ferdig, så er det Deres tur, og vel møtt klokken halv syv!»

«Men synes De ikke det er kjedelig å gå omkring alene?»

«Kjedelig?» Hun ristet på hodet og smilte. «Nu har jeg vært næsten over alt — helt nede i de såkalte seksjoner på tredje. Jeg har sett alle tre spisesaler og fest-salongene og skriverum, og hvad det heter alt sammen. Det er meget bra der også, men jeg liker mig nå best her oppe. Her er snarere ut på dekk, og det er behagelig å gå i disse gode trappene og i korridorene med tepper. Senere vil jeg be om å få kike ned i maskinrummet og i kjøkkenet. Da vil jeg gjerne ha Dem med, Ragnhild, hvis De har lyst. Men gå nu, takk. Jeg skal si fra, hvis jeg kjeder mig. Takk skal De ha!»

Jeg var spent på hvilken kjole hun tok på den første middagen. Hun hadde ikke vist mig hvad hun pakket ned i koffertene, ikke sagt et ord om sine egne klær, bare interessert sig for at jeg hadde ullkjoler og tykke strømper og ulster med, og jeg fant det påtrengende å spørre om hennes garderobe, når hun ikke nevnte den med en stavelse. Hun hadde selv pakket op sine kofferter og hengt kjolene på plass i skapet.

Stor var min forundring da hun optrådte i en lysblomstret lilla musselinskjole med nedbrettet silkekrave og en ørliten spiss foran i halsen, bare såvidt at gropen vistest.

«De er fem år yngre,» hvisket jeg.

«Tøv,» sa hun bare, men der kom en dyp rødme i de lyserøde rosenkinner.

Jeg fikk henne overtalt til å gå inn i røkesalongen etterpå og drikke kaffe, men der likte hun sig ikke til å begynne med.

«Jeg er ikke vant til røk,» sa hun og gned sig i øinene.

Jeg satt og verket etter å tende en av de fine cigarettene Knut hadde forært mig ved avreisen, men torde ikke.

«Og damene er ikke bedre, ser jeg — det var da forferdelig,» sa hun og knep munnen sammen med en foraktelig gjep.

«Det er visst bare vi to som er — som ikke røker,» lo jeg.

«Å — å —, det er vel almindelig vel, men jeg begriper det ikke,» sa hun betuttet og nippet til kaffen, mens øinene før rundt i salen.

«Røker De, Ragnhild?» sa hun plutselig.

«Jeg kan godt la det være,» sa jeg og smilte tappert, mens jeg gav cigaretteskjen et lite klem nede i vesken.

«Åja — vær så snild,» bad hun og så rent ulykkelig ut. «Det vilde skjemme Dem, tror jeg. De har så vakre tenner.» Jeg bare lo.

«Iallfall når jeg er med,» kom det litt etter i en undskyldende tone. «Jeg er så uvant med sånt som dette. Senere kanskje — når jeg venner mig til — —» kom det etterpå.

Hun slo ut med den lille, butte hånden. Omkring munnen lå et drag av medlidenhet med alle disse menneskene som skjemte sig ut.

Da kom dansken bort til oss.

«De blir vel med og danser iaften, frøken?»

«Det er dans på dekk iaften,» forklarte jeg frøken Selstad. «Men — —»

«Gjør som De vil, Ragnhild, men jeg går og legger mig når vi har passert Kristiansand,» sa hun i en bestemt tone, som ikke var å ta feil av.

«Jeg også,» sa jeg meget høyt og minst likeså bestemt.

«Nei, så skæm,» mumlet dansken, «i dette kønne været!»

Han hadde satt sig, og røken fra hans cigarett lå som et slør over frøken Selstads bryst. Hun myste med øinene, og jeg så at hun led noe aldeles forferdelig.

«Igge sænt? Deres niece blir med på dønsen?» bad han og bøide sig smilende over bordet, så røkskyen næsten skjulte henne for mig.

«Ragnhild har naturligvis sin frie vilje,» lød det korte svar.

Jeg kunde gitt ham en under øret der han satt og blåste den ene røkring blåere enn den andre op i det arme menneskes ansikt.

«Nei, nå vil vi ha litt luft,» sa jeg. «Jeg skal hente kåpene, bare bli sittende!»

Og jeg fløi som en vind henover korridoren og nedover trappen. Det kokte i mig av den dobbelte ergrelse. Dette var altså den første sten i veien. Jeg gav søtten i hele dansen, det var ikke det, det var ingen jeg brydde mig om å danse med; men at en annen skulde være vidne til min ydmygelse — det var det fortærende.

Husk du er hennes tjener, og at du skal gjette alle hennes ønsker, var fars ord. Joda, og derfor flyktet jeg før sinnet kokte over. Men det varte ikke lenge — jeg kom snart i balanse igjen, og iført hatt og kåpe spa-

serte jeg langsomt opover og møtte frøken Selstad i korridoren.

«Nydelig måneskinn! Skal vi ikke ta oss en god marsj før vi køier?»

«Dans så meget De lyster De, Ragnhild,» sa hun med et næsten forlegent smil. «Jeg liker bare ikke den danske fyren. Han er så altfor slikket og bløt.»

Da mistet jeg plutselig lysten til å danse, og senere stod vi på avstand og så og hørte på moroen akterut. Heldigvis opdaget hverken dansken eller butikkmannen mig. Jeg så de var heldigere annet steds.

Men frøken Selstad og hennes selskapsdame blev lenge gående på dekk i det herlige måneskinn, og jeg angret virkelig ikke på at jeg føiet henne den første aften ombord. Jeg skjønnte så godt at hun angret sin heftighet inne i røkesalongen, og siden spurte hun aldri hvor jeg hadde tilbragt aftenen, heller ikke om jeg tok en cigarett. Jeg tror ikke hun satte sine ben der inne før enn — men det kommer senere.

«Jeg får ikke sove når jeg drikker kaffe så sent,» var hennes undskyldning da jeg igjen vilde ha henne med.

«De må bare gå inn, De er ung — De tåler jo alt, De!»

Var det en bitter, heftig klang i stemmen? Jo, det var. Øinene så på mig med et næsten fiendtlig uttrykk; men det varte bare noen få sekunder, så var hun igjen den rolige, eldre kvinne, som hadde sin hushjelp med som selskapsdame.

«Kall mig tante, hvis det er lettere og behageligere,» sa hun den andre dagen ombord. «Men da må vi være dus.»

Jeg sa tante når andre hørte på, det falt så naturlig, merkelig nok. Men jeg fikk meg ikke til å si du — ikke før senere.

Kaffe er ikke min livdrikk heller, men jeg syntes det var forferdelig moro å sitte der inne en halv times tid etter middagen og langsomt nippe til den duftende nektar med en av Knuts cigaretter anbragt mellom de riktige fingrer. Det var jo her inne flirten begynte å spire, her var flatterende, dempet belysning, damene i sine fineste toaletter, hjernen passe omtåket og sløv etter all den overdådige, gode mat. Når så kaffen, cigarettene og et glass punsj kom til, var det oplagt at bremsen kom ut av lage, og at den idiotiske kurtisen utfoldet seg med rivende fart.

Selv om jeg satt der som en herreløs hund og var frekk nok til å slå meg ned ved bord som delvis var optatt, moret det meg kostelig å se og lytte til det som foregikk. Det hendte jo at den herreløse hund fikk et vennlig nikk og blev tilslengt et og annet bein. Men jeg var ingen takknemlig «vov-vov». Hverken den unge dansken eller grossererspiren på akterdekket satte meg i ekstase.

Det var hundre ganger hyggeligere når «onkel» Gran slo seg ned og fortalte om Amerika eller på en elskverdig, ironisk måte kåserte over «dere nordmenn» — slik som han gjorde den andre kvelden.

Jeg hadde spasert på alle mulige dekk og entret hver eneste trapp etter kaffen og følte virkelig sult da jeg gjennom vinduet kiket inn i øverste salong og fikk øie på de delikate smørbrødvaser som svevet omkring der inne.

«Fryktelig usundt,» hadde frøken Selstad sagt. «Det gjelder å sove godt om nettene, skal vi få det riktige utbytte av turen. Og tenk, å spise i det usunde, røykfylte lokale. Huff, nei!»

Da sa jeg ja og amen til visdomsordene, men nu kunde jeg ikke motstå fristelsen. Sjøluften og de to timers uavbrutte marsj plus alle de nye inntrykk krevde sin rett, og jeg gikk med bestemte skritt inn i det usunde lokale for å ødelegge min søvn.

Mitt speidende blikk blev observert av den snilde onkel, som nikket mig bort i nederste krok og sørget for at jeg fikk både smørbrød og en diger seidel øl å slukke tørsten med.

Først måtte jeg gjøre regnskap for alt jeg hadde sett mellom Stavanger og Bergen, derefter skulde han ha et detaljert, kronologisk referat av besøket i hansastaden, og til slutt fikk jeg hånord fordi jeg var så uselvstendig at jeg meldte mig inn i saueflokken istedenfor å gå omkring på egen hånd og gjøre iakttagelser.

«De glemmer jo at det er første gang både tante og jeg er på disse kanter,» ropte jeg forarget. «Vi må da ha hjelp til å finne frem!»

«Hm, — jeg kunde vært cicerone,» mumlet han, naturligvis med pipen hengende i munnviken.

«Det var litt *sent* å tilby oss den assistansen,» sa jeg. «Forresten tror jeg min chef betakker sig for noe som helst herrefølge som hun ikke betaler for. Jeg har enda ikke sett henne snakke mer enn et halvt minutt med en herre her ombord. Hun svarer høflig hvis noen henvendte sig til oss, men etterpå viser hun en fenomenal evne til å holde sig unda alle tilnærmelser.»

«Å —» lo Gran. «Jeg antar det ikke volder henne større anstrengelser! Hun er vel ikke så særlig tiltrek-kende?»

«Hun er gresselig — —»

«Nå?»

«Grei og klok og interessant og —»

«Søt og hyggelig?»

«Åja, i grunnen er hun det også,» svarte jeg etter først å ha tenkt mig om. «Det er bare det at hun ikke lukker op for hvem som helst, hun har liksom skodder for vinduene sine — hun ruller ned gardinene straks folk opdager hvor kjekk hun er.»

«De gjør mig ganske nysgjerrig, frøken Ragnhild,» sa han. «Hvad heter den damen?»

«Kan ikke det være det samme? Forresten, vi har jo fått passasjerlisten,» sa jeg. «Har De den, skal jeg sette et kryss for oss begge. Er det ikke på den måten man pleier å presentere sig her ombord?»

«Jeg har sannelig ikke sett i den. Jeg har ikke håp om å treffe en eneste kjent her,» sa han likegyldig.

Han fulgte allikevel interessert med da jeg bladet, og blyanten stanset ved S. Da jeg satte det lille krysset ved Selstad, frk. Olga, Toten, gled pipen ut av munnen, og han blev sittende med den i begge hender, gråbrun i ansiktet med åndsfraværende, stirrende øine.

«Hvad er det — blir De syk?» spurte jeg. Jeg har aldri sett et menneske forandres så voldsomt på mindre enn et halvt minutt.

«Frøken Ragnhild,» sa han med tykk stemme og rettet sig op og med synlig anstrengelse. «Jeg — har — kjent en som het så for mange, mange år siden. Vi er

omtrent like gamle, altså er hun vel to og førr nu. For en og tyve år siden — hun var en og tyve da — var jeg på besøk i nærheten av Selstad — på en av nabo-gårdene. En faster var gift med bonden på Bjerkerud — —.» Han støttet hodet i hendene og sa ikke mer på flere minutter. Det følte ganske pinlig for mig.

«Ja, skål da,» sa jeg muntert og klinket mot hans glass.

«Ja, det er sant, takk skal De ha for De vekket mig. La oss drikke ut og ta en tur på dekk, så skal De få slutten,» sa han alvorlig.

Mannen var ikke å kjenne igjen. Det lyse, sorgløse vesen var forsvunnet som det hadde vært en maske han trakk over ansiktet. Dette var en alvorlig mann som hadde prøvd livets alvor og trosset både skuffelser og motgang.

Ute ved rekken på nederste promenadedekk fortsatte han med lav stemme:

«Jeg skal ikke plage Dem med detaljer — De skal få begivenhetene i korte, tørre trekk: Jeg blev glad i Olga, forelsket op over ørene slik som unge gutter blir det i den alder. Hun var» — han smilte, drog et langt sukk, ristet på hodet og smilte igjen — «gode Gud, hvor søt og kjekk hun var! En hud som rosenblad, håret hang som oftest i en tykk, korngul flette ned over ryggen, det var jo midt på varme sommeren. Jeg fikk henne til å løsne håret en gang, det flommet ned over ryggen som gull — men hun skammet sig etterpå. «Uff, at du kan narre mig til slikt tull, Anders.» Hun var veldig bluferdig, skjønner De — nåja, det var typisk for henne det der. Ærbar, blyg, genert — hun trakk ned

gardinene da også — javisst ja. Og jeg var hverken det ene eller det annet, jeg var bare forelsket og yr og gal, og så skiltes vi etter et lite slagsmål. Det var såvidt jeg fikk noen kyss — — —

Nåja — jeg skrev og fikk brev igjen. Joda, hun var glad i mig, men hun var redd for min voldsomhet. Hun hadde ikke tenkt sig kjærligheten slik, skrev hun. Å, frøken Ragnhild — om jeg bare hadde vært mindre pågående, litt mindre forelsket, hvor ganske anderledes vilde ikke livet ha artet sig for oss begge to, — men hun var jo den første for mig!»

«Er De gift nu?» spurte jeg.

«Enkemann, desillusjonert angående kvinnen, skuffet i hver en fiber, bitter i grunn og bunn, men glad og lystig på overflaten. — Hør, De forteller ikke et ord om mig —. Neivel, De har altså ikke nevnt mitt navn, forstår jeg?»

Nei, merkelig nok, det hadde jeg ikke.

«Nåja, jeg må jo få se henne en gang. Dere er ved første bordsetning altså. Well, jeg er ved annen; men jeg kan spise frokost halv ni imorgen. Og De ordner det så at dere er der samtidig? Takk! — — Jeg har vært opover i Loen før, og har tenkt mig med bil til Olden og kanskje en tur til. Men jeg må se henne litt snart, forstår De. Det er slett ikke sikkert hun kjenner mig igjen. Jeg er blitt gammel og furet over i Amerika. Men det er vel især min hårmangel som gjør mig ukjennelig, jeg hadde en ganske god lugg å ruske i — den gangen. Og hun er fremdeles ugift?»

Jeg behøvde jo ikke svare. Han visste fra før at hun

var en halvgammel frøken. Jeg stod bare og betraktet det gode ansiktet, som tross Alvoret og de dype furene ved munnen hadde beholdt sitt preg av livslyst og humør. Og jeg spekulerte på hvordan jeg skulde bære mig ad for å hindre at frøken Selstad tok den fæle alpakkakjolen på imorgen, når vi fire ganger skulde sitte i stolkerre og dessuten i båt. Jeg visste nu at hun hadde tatt den med til det bruk.

Klokken var næsten halv ett da jeg krøp op i køien. Chefen snorket alt, og jeg tendte hverken lys eller vasket mig av redsel for å vekke henne.

«Det var så vidunderlig på dekk,» sa jeg neste morgen, «og jeg vilde så fryktelig gjerne se Hornelen, det var derfor jeg kom så sent i seng.»

«Ja, jeg tenkte på Hornelen, jeg også,» gjespet hun fornøyd, «men jeg trøstet mig med at vi skal samme vei tilbake. Jeg føler mig så herlig uthvilt idag og gleder mig til å komme iland.»

«De må ta den pene musselinskjolen på idag, det er så fint vær,» sa jeg. «Jeg er viss på det blir stekende hett å kjøre opover mot Loenvannet, og sort er det varmeste som fins i solen.»

Efter enda et par overtalelser blev den lilla valgt, og jeg overrumplet henne med en varm krølltang, så håret på hver side av skillen blev liggende i pene bølger.

«Å, for noe tull,» skjente hun og smilte fornøyd inn i speilet. «Hvem skal jeg krølle mig for?»

«For solen og mig og alle gode minner fra ungdommen,» sa jeg og tillot mig i det samme å forme litt på flettekaken, så den ikke virket så flatklemt bak i nakken.

«Ikke et eneste grått hår, og så tykt! De vilde bli rasende kjekk hvis De klippet Dem,» smigret jeg; for det gjaldt jo å få de pene øinene til å stråle når hun trådte inn i spisesalen, hvor jeg visste Anders satt med resten av hjertet helt oppe i halsen og ventet på oss.

Da lo hun virkelig, og latteren lå enda som et lyst smil over ansiktet da vi kom inn.

Solbrillene skjulte hans øine for mig, ellers kunde de nok fortalt en hel del. Han var ferdig før oss, og jeg følte vel så godt som jeg så at han kom henimot vårt bord for likesom å se ut gjennom vinduet til høire for mig. Jeg antar det var Olgas hårfylde han vilde betrakte på nært hold. Et raskt kast til venstre med hodet, og jeg fikk et nikk før han forsvant. Og jeg så i det samme sekund at minnene hadde tatt makten fra ham.

Og der satt hun — med ryggen mot ham som hun engang hadde vist fra sig, rolig og uvitende om hvad der foregikk omkring henne. Hun hadde spist frokost under det samme tak hvor hennes ungdoms elskede satt — — og ante ingenting.

Kan slikt være mulig? tenkte jeg. Hvis der var en smule håp om at disse to skulde finne hverandre igjen, måtte hun da ha *følt* noe? Er det ikke telepati mellom beslektede sjeler?

Det eneste lille bevis på at hans nærvær virket, fikk jeg da vi satt ved siden av hverandre ombord i det lille dampskibet på Loenvannet, efter at vi hadde blandet våre røster i jubelen over den storslagne, vakre natur.

Da vi for annen gang sang: «Gud signe dig Norge, mitt deilige land», var hennes øine blanke av tårer, og hun sa med ustø stemme:

«Jeg begriper ikke hvad det er som går av mig idag — dette er da ikke noe å tute for akkurat!»

«Sånn er jeg også,» sa jeg. «Jeg gråter aldri uten jeg er overlykkelig for noe.»

«Overlykkelig?» Hun ristet på hodet og streifet skulderen min med den hånden som stadig var i bevegelse når hun blev ivrig.

«Ja, når jeg gleder mig veldig over noe, altså,» sa jeg.

«Jeg er ikke så ung lenger, jeg,» kom det med et forpint sukk, og straks var hun den rolige, nøkterne passasjer som stadig konfererte med sitt lommeatlas og skulde vite navn på hver eneste nut og koll og de mange grasiøse fossefall som minnet om kritthvite brudeslør, fikst arrangert for å forskjønne de sorte, stupbratte fjellsider.

«Han vet så altfor lite,» mumlet hun ergerlig, da føreren hadde svart: «Neimen om jeg vet det, frøken. Jeg beklager at det ikke står plakater på hvert fjell og hvert stryk,» lo han gemyttlig. «Det er en stor feil ved vårt ellers så fullkomne land, ikke sant?»

Han satt oppe på relingen akterut, lenet mot flaggstangen og var veldig flink til å rope ut gjennom luren hver gang vi passerte berømthetene iland. Men den vitebegjærlige frøken Selstad var enda ikke fornøid.

Senere på reisen blev denne bemerkning gjentatt over hele båten flere ganger om dagen. Især da vi gled langs kysten fra Bodø og nordover mot Tjeldsund og alle de forunderlige, fortrollede fjellformasjoner satte oss i stadig henrykkelse. Hvad heter den der? Er det Rød-

øyløven? Er vi ved Lekamø nå? Hvad heter fyret der? Får vi se Alstadhaug? Er dette Landego? — Sånn het det uavlatelig.

Jo, naturligvis var det en mangel ved hele den vidunderlige turen at der ikke var anbragt ti ganger legemshøie bokstaver, malt i hvitt der hvor vi før frem. I hvert fall vilde offiserene og mannskapet da blitt spart for en masse spørsmål. Vi glemte jo alle sammen at deres sedvanlige rute var Atlanterhavet, at Nordkappsturen bare var en gang om året, og at de hadde annet å bestille enn å studere landkartet for å tilfredsstille turistenes nysgjerrighet.

Det var Gran som gjorde mig opmerksom på dette faktum, da jeg nokså viktig kritiserte at en båtsmann hadde rystet på hodet med et medlidende, næsten ironisk smil da jeg spurte: «Kan De si mig hvor vi er akkurat nu?» og stakk kartet over Vestfjorden og en blyant op i fjeset hans for å få et nøiaktig merke.

«Eg e'kje so godt kjend her,» svarte sunnfjordingen med et undskyldende smil.

«De glemmer dessuten at størsteparten av mannskapet ingenting har med styringen å bestille, og at de har så mer enn nok med sitt spesielle arbeide at de ikke rekker å studere denne sommerruten. Den ligger utenfor deres egentlige interesser,» sa Gran meget fornuftig.

Efterpå var jeg mer forsiktig og høflig når jeg gravde og spurte, men mer enn en gang opplevde jeg å treffe nordlendinger som proppet mig med sin lokalviten, så jeg kunde øse ut til andre interesserte som ikke hadde vært så heldige i valg av offer.

Selv fikk jeg et spørsmål som jeg nok tror er rekord

i geografisk uvitenhet. Det var ombord i båten på Loenvann på tilbakeveien *efter* at vi hadde beundret Kjendalsbreen, notabene!

Min nærmeste nabo, en dame fra Oslo, velklædd, med et sprog som far vilde kalt absolutt dannet, spør mig med den naturligste mine — uten noen som helst genanse: «Si mig, De som har kart, er vi i Nordfjord nu?»

Jeg måtte vente i flere sekunder før tungen klarte å svare.

Den blev helt lammet av forskrekkelse. Jeg så fast og intenst på henne.

«Ja — dette — er — i Nordfjord,» svarte jeg langsomt og tydelig.

Og derefter fulgte et påtrengende foredrag med fremvisning av kart og en geskjeftig blyant som viste henne veien fra Oslo til dags dato og time.

«Jatakk, men jeg har nok ikke lorgnetten med mig, jeg ser ingenting jeg, frøken,» sa hun med et sorgløst smil da jeg var ferdig.

Jeg håper inderlig hun oppfattet at det dype sukket jeg utstøtte, skulde bety: «Uff, at slike idioter skal ha penger!» For jeg visste hun bodde gresselig fint og spiste på A.

Nei, da var det ganske anderledes å sitte ved siden av to unge kontordamer som presenterte sig i stoltrillen opover til Vassenden. De formelig suget i sig alt hvad de kunde få fatt i av geografisk viten. Blyant og notisbok var uavlatelig i sving.

«Vi har simpelthen ikke hatt tid til å tenke på annet enn klærne, vi,» bekjente de leende. «Det var fryk-

telig dumt av oss, naturligvis. Og så innbilte vi oss at det gikk an å få kjøpt kart og reiselektyre her ombord, og at her var en kjentmann med som fortalte alt efter hvert.»

Anders Gran skulde sett og hørt mig da jeg satt der i trillen og doserte om snebreer i sin almindelighet og kunde fortelle dem om alle de forskjellige utløperne fra Jostedalsbreen.

«De er sikkert lærerinne,» var den største ros de visste å gi mig.

«Nei, men jeg har lært geografi av min far på en morsom måte, helt fra jeg var ganske liten,» fortalte jeg.

Far hadde reist med oss på kartet når vi var sure fordi vi ikke hadde råd til å komme ut i ferien slik som mange av våre venner. — Vi bodde jo hver sommer på samme sted i Asker. Der var naturligvis bra nok, men vi kunde villa Knausen og alt der omkring nå. Det var aldri det grand spennende, der hendte ingen verdens ting. Vi blev slappe og dorsche av å bade og sole oss på stranden, — og fiske. Men det var så billig, sa mor, og vi kunde få lov å ha en masse ting stående fra den ene sommeren til næste. Knausens eierinne hadde en gang tjent hos mors søster — der lå hunden begravd. Og mors søster hadde vært snild mot henne. Hun var død nu, men Gina Hansen viste sin takk mot sin avdøde matmor på den måte at vi hadde det «greselig godt» — skrekkelig kjedelig og ensformig, syntes jeg. Det var derfor jeg hadde reist på kartet! Og dessuten hadde far farvelagt reisen, han hadde fortalt oss om næringsveiene på de respektive steder,

vist oss bilder og gamle prospektkort og ofte tatt en og annen selvoplevelse med på kjøpet. Nåja — aldri så galt og så videre. Jeg kunde ikke så lite om Norge bare av den grunn.

Når jeg så fikk se alt dette med egne øine, var det vel ikke så rart om jeg følte mig svimmel av lykke og begeistring!

Hvad gjorde det om vi fikk en liten regnskur da vi kjørte nedover til Loenvann! Vår skysskar strålte. Hun var to og tyve år og het Signe. Jeg så på henne at hun nød å bli våt i ansiktet. Der hadde jo vært tørke siden påske. Jeg er viss på hun syntes det var helligbrøde å slå op paraplyen for de velsignede himmeldråpene.

«Uff, så sørgelig da,» grinte en dame fra Drammen, og var sur helt til solen skinte igjen.

Jeg undredes på hvem hun var furten på — solskinet eller regndråpene eller skysskaren eller mig som nettop hadde fråtset i lovtaler over naturen på Vestlandet.

Det var forresten ikke den eneste gang jeg hørte: «Uff, så sørgelig, — uff, så ergerlig og uheldig.» Hvis tåken tillot å vise sig et par ganger og sløret noen av de mest berømte fjell langs leden, kom den samme melodonten igjen.

Da kapteinen en aften midt i en dameklynge kom til å nevne at det kanskje kunde bli litt tåke til natten, kvidret en sørlending ut: «Å, men *kan* vi ikke slippe den tutingen da, kaptein! Den er *så* enerverende, altså!»

Gid jeg hadde hatt et filmapparat for hånden, så jeg kunde foreviget kapteinens talende minespill. Han svinget sig langsomt om, så på damen med et langt

blikk, lot det gli henover alle oss andre med et smil, som blev større og større. Til sist brast han i latter:

«Hm. De liker ikke sånn musikk? Det var sørgelig! Ja, ja. Så får vi heller risikere å kollidere, da! Vilde De synes det var mindre enerverende?»

«Uff, nei, men *er* det virkelig noen hjelp i den tutingen?»

«Nei, slett ikke,» smilte kapteinen, og nu måtte jeg beundre hans rolige, elskverdige overlegenhet. «Vi gjør det *bare* for vår fornøielse!»

«Jamen, det er så vanskelig å få sove, nemlig,» lo hun kokett.

«Hm, hm. Det var riktig sørgelig, frøken, jeg skal huske på det,» smilte kapteinen igjen, nikket og gled videre henover dekket.

«Ja, for synes ikke dere også at den tutingen er avskyelig?» kvidret damen videre og så sig triumferende om i flokken.

«Joda, joda,» istemte de andre. «Det var riktig bra De sa fra — det er så uhyggelig å høre på, især om natten.»

Enkelte unge, vakre damer har jo privilegium på å si alt det dumme som faller dem inn, og det hender altså at de er så erkedumme at de ikke oppfatter et ironisk smil eller svar.

Jeg var for sint til straks å si noe. Jeg vilde ikke risikere å bli for skarp. Jeg vilde ikke for annen gang bli spurt: «De er visst lærerinne, De?»

Da jeg litt senere kom til å stå ved siden av henne nedenunder kommandobroen, sa jeg sånn halvt spøkende:

«Er det ikke Dem som foretrekker kollisjon i tåken for tuting?»

Hun smilte strålende.

«Hørte De at jeg bad kapteinen innstille det bråket om natten?»

«Nei, jeg hørte bare at De beklaget Dem over at De ikke kunde få sove!»

«Men gid, De hørte vel at han lovte å la være å tute?»

«Tenk, så kjekt da,» sa jeg. «Vet De forresten hvor livbeltene er? Jo, for jeg vil sannelig ha et par i køien inatt. I tåken blir det vel vanskelig å finne dem på dekk, kan jeg tenke.»

Og med et kort «godnatt» spankulerte jeg bortover dekket med hendene dypt begravd i ulsterens lommer.

Dessverre, — det blev ikke tåke mellom Loen og Åndalsnes. Jeg skulde gjerne villet fortelle skjønnheten at det var grunnen til tausheten oppe på kommandobroen, men jeg så henne ikke hele dagen.

— — —

Jeg følte mig nu som en virkelig Kirsten giftekniv. Jeg glemte at jeg hadde gått med et bitte lite håp om å oppleve litt spennende selv. Ja, for jeg hadde sannelig drømt om å møte en kjekk, hyggelig kar, slett ikke noen filmhelt, men *han* altså, den eneste ene.

Men mine egne interesser gled mer og mer vekk, jeg blev så optatt av å legge alt til rette så de to kunde møtes i det rette øieblikk at jeg glemte både å pynte og smukkisere mig. Jeg kjempet for å overbevise tante Olga om at et besøk i frisersalongen vilde gjøre underverker — og spanderte virkelig både tid og penger på å statuere et eksempel på mitt eget hår.

«La andre vaske sig?» Hun rystet foraktelig på hodet. «Det har jeg aldri kunnet bekvemme mig til. De har vel så meget rart i at det blir ødelagt.»

«Nei, tvertimot,» forsikret jeg. «En annen kan meget lettere få det gullende rent. Tenk om det fikk tilbake den gylne farven det hadde da De var ung!»

Hun så skarpt på mig: «Har jeg — har jeg noen gang fortalt Dem at jeg hadde lysere hår?»

«Kjære, *det* er da lett å forstå. Bak ørene er det gyllent og under toppen, — og det er den oprinnelige farven naturligvis.»

«Ser det virkelig skittent ut?»

«Det er iallfall ikke så lyst som det burde være,» sa jeg. «Og jeg synes håret har mer å si enn fine kjoler.»

«Hm, — ja kanskje. Hvad koster det?»

Da var seiren min. Og jeg bestilte time, instruerte friserdamen og sa at hun måtte «lage bøljer» og pånøde henne krem og pudder til den blanke nesen.

«Jeg har en bestemt grunn til å få henne så pen som det bare går an. Det foregår nemlig litt av hvert her ombord,» sa jeg med en hemmelighetsfull mine.

Damen lo og lovtte å gjøre sitt beste.

Efter turen til Åndalsnes skulde den viktige akt foregå. Olga skulde komme nyfrisert inn til middagen klokken halv syv, Gran hadde fått byttet sig over til første bordsetning den kvelden.

Hvis Romsdalen med alle sine tinder og horn og det flotte, imponerende jernbaneanlegget opover langs Rauma skulde føle sig støtt over min mangel på stormende begeistring, er det Grans skyld.

Han og jeg kom tilfeldigvis i samme kupé, langt

vekk fra tante Olga, som han nu kalte henne. Hun vinket mig vekk med et smil, da jeg nærmet mig henne på stasjonen. Jeg gikk sammen med en flokk unge mennesker, som hun trodde det var et offer å forlate.

«Jeg har hyggelig følge,» ropte hun og steg op i en vogn langt akterut.

Hvad skulde jeg vel annet gjøre enn å holde mig vekk? Men jeg brydde mig søtten om det følget jeg var oppi. Jeg entret en vogn nærmest lokomotivet og befant mig altså ansikt til ansikt med den røkende herremann.

«Nu må og vil og skal jeg treffe henne», sa han. «Jeg har gått på jakt i hele dag. Jeg håpet vi skulde komme i samme motorbåt hit, men hun er som sunket i jorden for mig.»

«De må og vil og skal vente til middagen er over,» sa jeg bestemt. «Det er mig som har noe å si nå, og jeg vil at hun skal presenteres for Dem så pen som mulig.»

«Å, — De dumme, enfoldige pikebarn,» stønnet han. «Hvad betyr slikt noe, tror De! Aldri det grand. Jeg vil se om hun har tenkt på mig i disse årene. Det er Olgas øine jeg vil ha et møte med, forstår De?»

«Ja, men jeg vilde at rammen skulde være så pen som mulig.»

«Er hun med her, spør jeg?» Han glemte å røke, så ivrig var han. «Ja, da roper jeg: Olga, hvor er du — — så sterkt jeg kan oppe på Bjorli, straks toget stanser. Det er jo aldeles ufattelig at et menneske kan forsvinne slik. For jeg hverken kan eller vil hilse på Olga i spisesalen, heller ikke banke på lugaren, —

det må skje på dekk eller iland, og De må hjelpe mig, Ragnhild!»

«Sett — sett at De blir skuffet,» sa jeg prøvende. «Hun er ikke ung lenger.»

Han bare smilte og så på mig som man ser på et dumt barn.

«Si mig, — vet De hvad det vil si å være riktig glad i et menneske?»

Nei, — jeg måtte innrømme at sånn riktig ordentlig kjærlighet hadde jeg ikke følt enda.

«Nei, men det har jeg,» sa han og slo neven i bordplaten så det sang.

«Romsdalshorn!» ropte jeg idet samme og strakte mig ut av vinduet. Jeg hadde lest stasjonens navn og sprang ut på plattformen for å få se den berømte, rare spissen enda bedre.

«Vi skal nedover igjen,» beroliget han mig.

«Men kunde vi ikke tenke *litt mer* på fossene og fjelltoppene nettop nu,» foreslo jeg og bredte mitt Romsdalskart ut. «Dette ser jeg vel aldri oftere, — Deres Olga blir med til Nordkapp og tilbake igjen!»

Men han hadde plutselig mistet all interesse for det Norge han var kommet den lange vei over havet for å se. —

«I det mylderet på Bjorli blir Olga helt borte,» sutret han. «Lov mig at De hjelper mig å finne henne!»

Jeg lovte det med munnen, men i hjertet sa jeg nei, hun skulde først bli penere. Jeg var fast bestemt på ikke å røre en finger før fasaden var blitt oppusset.

Ved Verma fikk jeg ham endelig med. Der hadde

vi de reglementerte fire minutters stans. Den praktfulle utsikt over Rauma, som kjølig og grønn svinget sig nede i dypet mellem de skogklædte øene, fossen og fjellene, den blå, skyfri himmel og det kunstferdige jernbaneanlegg — alt sammen gav oss et uforglemmelig minne om hvad norsk natur og ingeniørkløkt i skjønn forening har kunnet frembringe.

«Beautiful,» mumlet han helt betatt.

«Ja, ikke sant? Amerika kan ikke opvise maken?»

Han trakk på skuldrene og smilte.

«Norge er jo Norge, vet De. Men der borte er også meget vakkert.»

Jeg tvilte på at han hadde sett noe lignende. Men da kom munnen på glid.

«Har De hørt om Josedaledalen i California? Nåvel — Jeg reiste i bil og med tog gjennom California, gjennom Sacramentos dalføre, forbi Sierra Nevada-fjellene, langs Merced River og befant mig en dag i en fjellgryte omgitt av granittvegger. Snakk om grasiøse fossefall De, Ragnhild! Der var brudeslør nok for alle damer ombord i båten vår —, løvskog langs elvebredden i de skjønneste høstfarver og solen skinende fra en høi, blå himmel høit oppe over våre hoder. Den dagen var jeg i et av naturens skjønneste templer. — Jeg følte det som vanhelligelse å snakke, det var som jeg hørte en stemme si: Trekk dine sko av! — — Åjo, lille, norske Ragnhild, det er vakkert andre steder også, men — — en har denne svakheten i hjertet for fødelandet, derfor blir det til syvende og sist allikevel det vakreste av alt vakkert i denne verden.»

«Fortell mer!» bad jeg. «Jeg har fått reisefeber,

jeg vil ut i verden, jeg vil ikke hjem og plaske i den stillestående byen herefter.»

Han ristet på hodet.

«De er ikke mann, — det er det som er så vanskelig. De kan aldri klare de strabasene vi mannfolk må igjennem. Ja, for jeg har aldri reist som greve der borte, må De tro, jeg har arbeidet mig frem, trampet dagevis, sultet og frosset og aldri slått vrak på noe slags arbeide. — Slikt kan ikke en liten mammadalt klare,» lo han ertende.

Da var det som det vokste noe op inni mig, en ubendig trang til å bryte ut av det tilvante, til å rømme hjemmefra og vise at jeg kunde ta fatt med begge hender. Og jeg visste ikke av før jeg satt der og åpnet mitt hjerte for denne fremmede mannen, som jeg ikke visste stort mere om enn at han het Anders Gran, var født i Sirdal og kalte sig ingeniør.

Men plutselig kom jeg til å tenke på dem der hjemme. Jeg hørte fars spørsmål, så mors engstelige blick og guttenes spydige miner. Åjo, det var deilig å føle sig fri en gang, å være sig selv, å kunne snakke med hvem jeg vilde, hvor jeg vilde, om hvad jeg vilde uten noen slags kontroll og kritikk.

Hadde jeg kanskje ikke kontroll nok i mitt eget indre? Satt ikke den vaktposten der og signaliserte i tide og utide når jeg var nær ved å glemme mig — — for folks skyld altså.

Anders Gran var riktignok et mannfolk, ja, men jeg hadde ikke noe å skamme mig over. Både far og mor kunde vært vidner til det jeg sa og gjorde, men allikevel visste jeg at de vilde rystes i sine grunnvoller,

hadde de hørt mig der i kupéen mens jeg satt og åpnet mitt hjerte for denne amerikaner-norsken.

Han forstod at det var knugende, tærende trangt å ha en kontorpost som mål i livet. Han opmuntret mig sannelig til å bryte ut av de vante folder og skaffe mig luft under vingene.

«Reis ut mens De er ung, før De er fastklistret til en kontorkrakk,» sa han. «Jeg skal hjelpe Dem over havet og gi Dem gode råd, hvis De har lyst på Amerika. De er av rette sorten De, Ragnhild. De er frisk, De har naturglede, De har god forstand og bra utdanning. Men det beste av alt er Deres naturlige, vennlige og hjertelige vesen, det er som en plog foran Dem, det rydder mange hindringer til side og skaffer Dem venner over alt.»

Det er latterlig. Men tenk, jeg satt og ventet på at han skulde si : «Og så er De en meget pen pike.»

Men det kom ikke. Jeg var litt skuffet, jeg følte en liten klump i halsen. Et øieblikk hadde jeg på tun-gen : Og stygg er jeg vel heller ikke ? Men det var den kontrollen i mitt eget indre som sa : Nei, nå holder du kjeft !

Vi var altfor snart ved Bjorli. Næsten før toget var stanset, hoppet han av, nikket sitt sedvanlige «So long». Og vekk var han — som en sviske.

Jeg stod så fattig og alene tilbake på perrongen. Helst skulde jeg blitt sittende i kupéen og tenke tilbake på alt det han hadde fortalt om sig selv og det underlige landet han kom fra ; men jeg kjente jeg var sulten og skyndte mig inn i restauranten for å kapre noen smørbrød og kaker.

Jeg så hverken chefen eller Gran der inne, heller ikke på nedturen eller i båten fra land.

Da ingen av dem viste sig ved lunsjen ombord heller, blev jeg alvorlig forskrekket. For nu var vi jo i fart utover Romsdalsfjorden.

Det var ikke annet for mig å gjøre enn å snakke med kapteinen. Jeg syntes det var greiere enn å si fra lenger nede og la det gå opover gjennom flere instanser.

Jeg våget mig sannelig op på den — både på norsk og engelsk — forbudte kommandobro, og sa fra næst øverste trin at jeg hadde noe viktig å snakke om.

Javel, så fikk jeg komme da.

Jeg fortalte hvad jeg visste om de to savnede, og han lovte mig full diskresjon.

Jeg hadde mitt norgeskart i vesken, og der fant vi at det ikke gikk an å bile helt frem til Molde. Det vilde jo også blitt en kostbar fornøielse.

«Jeg tror De kan ta det med ro,» sa kapteinen. «De har antagelig «funnet» hverandre der oppe på Bjarli. — Nå, — der har vi telegrafisten.»

«Et telegram!»

«Begge i god behold. Motorbåt utover. Hils Ragnhild Lund.

Gran.»

«Hm, ser De det. Han er ekte amerikaner. Jeg kjenner den karen, ikke noe knussel der,» smilte kapteinen. «Jeg inviterer dere alle tre på et glass champagne efterat vi har forlatt Molde — —hvis alt er klappet og klart.»

Jeg var ikke så sikker på det. At de ikke hadde passet tiden kunde også bety at der var kommet nye knuter på tråden — fra hennes side.

Men jeg skal si jeg var spent, og den som ikke var innenfor en dør utover hele Romsdalsfjorden, og som ikke hadde ro til å sitte stille og sole sig et eneste sekund, det var mig. Jeg fór fra det ene dekk til det andre, ned og op trapper, entret ned på fordekket og op igjen for å ta en marsj langt akterut.

«Slanker De Dem?» spurte frøken Winge, den unge piken fra Arendal. Hun satt og leste !

«Hvad leser De?» spurte jeg.

«Luksusdamperen av Gina Knaus. Den er veldig morsom og spennende. De kan gjerne få låne den.»

«Nei, tusen takk,» sa jeg. «Jeg leser sånn masse annet, jeg behøver ingen bøker her ombord.»

«Hvad mener De?»

Hun rettet sig i stolen og la boken på maven for en stund.

«I naturens billedbok, i alle disse syv hundre forskjellige menneskeansikter, i alt som hender hvert minutt på dagen,» sa jeg. «Er ikke det spennende underholdning, kanskje?»

Hun kniste.

«Gid, De er jamen et snodig vesen. — Men alvorlig talt, frøken Lund, si mig — har De opdaget et eneste interessant mannfolk her ombord ?

«Her er da en masse kjekke unge menn,» innvendte jeg. «For eksempel de to der borte, de er rene filmhelter.»

«Puh, de er engelske, gresselig stive altså. Nei, jeg

mener norske, for nå orker jeg ikke mer utland. Jeg overanstrenger mig simpelthen! Amerikanerne er veldig hyggelige og galante og flinke til å danse, men vil De tro at jeg er utslitt hver gang! For jeg har ikke lest et eneste engelsk ord siden jeg sluttet skolen naturligvis. Tysk har alltid vært mitt yndlingsprog, men her er jo ikke annet enn gifte tyskere. Den kjekke, lyse fra Praha vil bare snakke fransk, han. Tenk flirte på fransk da, mann! Uff nei, — nu sukker jeg efter å kunne utfolde mig på mitt eget klingende sprog!» lo hun — rent stormende livlig.

«Her er visst mange hyggelige svensker,» sa jeg.

«Gid ja, men de er så altfor stilige og høitidelige. Synes De ikke?»

«Danskene da?»

«Tja, de er ikke verst, men det er så vanskelig å forstå dem — Uffnei, nu har jeg bestemt mig for å finne en riktig kjekk norsk en. Men jamen er det rart at det skal ta så lang tid før vi blir ordentlig kjent her ombord.»

«Jeg kjenner en ualmindelig kjekk norsk-amerikaner,» sa jeg med en utspekulert, hemmelighetsfull mine.

«Åjo takk,» lo hun. «Den halvgamle med briller som De flirter med? Han kan da ikke være noe å samle på! De har naturligvis bare moro av å få ham litt sånn sinnsvak!»

«Han!» — Med vilje støtte jeg ordet frem som et pistolskudd. «Fins ikke en eneste så interessant person i den boken der! Jeg har nemlig lest den. Han er geografi, zoologi, botanikk og psykoanalyse og popu-

lær filosofi i en morsom miksing. Jeg er helt skutt altså. Dødelig!»

«Du store kineser!» ropte hun og så på mig som jeg var et abnormt vesen. «Gid, hvor nøisom De må være!»

«Morn da,» nikket jeg og tok på sprang igjen.

Det var den motorbåten jeg gikk og ventet på. Jeg hadde feber av spenning. Jeg gikk og laget situasjoner og replikker og var skiftevis på latter og gråt, så levende så jeg de to for mig.

Jeg befant mig nettop på det stadium da Olga ristet på hodet og sa: «Nei, Anders, jeg er altfor gammel for dig, du skal ha dig en ung kone.»

«Nei, du tar nok feil der, Olga,» hørte jeg mig selv si.

Jeg skvatt høit og så mig raskt om. Jeg hadde klatret ned den smale trappen til fordekket og ikke lagt merke til at en ung mann fra kjøkkenregionen i grå-brun arbeidsjakke og med sort alpelue på hodet var kommet nedenfra. Han stod på tå hev og trakk luft inn i lange drag med hendene i hoftefeststilling.

«Snakk bare vekk De, frøken,» sa han med et lunt smil, da han så min forfjamselse. «Jeg har det også med enetaler somme tider.»

Han sa tider, ikke tier, og jeg grep mig i å lytte efter stemmen, den var både kultivert og musikalsk.

«Men da burde en passe på at det virkelig blev enetale,» sa jeg. «Ellers blir det jo nokså flaut, synes De ikke?»

Han stakk hendene i jakkelommene og stilte sig like ved siden av mig ved relingen. Med en rask manøvre hadde han revet luen av hodet og puttet den

ned i lommen. Den lyse, tykke luggen klødde ham utvilsomt bedre. Han kastet hodet bakover og stod der så høi og rank og myste mot solen.

Det lå et eget lite spydig smil om munnen. Jeg tydet det slik : Ja, undskyld at jeg blir stående, frøken, men dette er forut, jeg har virkelig lov å være her selv om De bærer stedet med Deres nærvær.

«Romsdalsfjorden er vidunderlig i solskinn,» sa jeg.

«Aldeles enig. Er det første gang for Dem kanskje?»

Jo, det var da det.

«For mig også. Derfor stjeler jeg mig av og til op fra det underjordiske — — hvor jeg skreller poteter.» Han stanset med ett og sendte mig et skarpt blikk før han fortsatte. «Jeg ser ikke stort der nede i dypet, skjønner De — selv om jeg plaserer mig tett ved kjøpet. Det er så liddeli vrient å få øie på de høie fjellene !»

Jeg lo.

«Ja, det vil jeg tro. Men kunde De ikke ta potetene hit op? Det måtte da gå an å gjøre sånt arbeide på dekk?»

«Tenk, De mener det visst !»

Han la hodet på skakke og betraktet mig med et ironisk smil.

Jeg følte blikket som en skarp lyskaster inn i mine tanker og sa :

«Jo, jeg synes det må være harmelig å sitte der nede når De vet at De kunde forene det nyttige og behagelige her oppe.»

«Hm. — — Si mig, frøken — vilde De snakke med mig hvis jeg nu satt her og skrelte, med forklæde og

potetkniv og bøtter og baljer og alt til faget henhørende?»

«De mener jeg kunde forstyrre Dem i arbeidet? At det var hensynsløst?»

«Ånei, ikke det akkurat.» Han smålo og tok et tak i luggen som stadig vilde ned i pannen. «De skjønner mig nok. Nåja, jeg behøver ikke si mer. Men De synes altså synd på mig, var det så? Takk skal De ha!»

«Ikke nettop fordi De skreller poteter,» sa jeg. «Jeg har selv skrelt en god del i mitt liv. Men at De må gjøre det her ombord mens vi uavladelig kan se så meget vidunderlig vakkert, det må være nokså harmelig, især hvis De er glad i naturen og er nysgjerrig efter å se gamle Norge.»

«Nysgjerrig, jeg ja! Det klør formelig i fingrene mine efter å hive kniven og baljen og alt sammen og rømme her op for å puste og glo. — Nå får jeg grin — selvfølgelig! Det er bare all right, det. Vi har ikke lov å «sykle» så lenge om gangen, forstås. Men tenk på mig når De spiser potetene til middagen da, frøken. Det kunde hende jeg hadde skrelt dem! Au revoir, mademoiselle!»

Hånden flott op til luggen, et stort, lyst guttesmil, som blottet to rekker friske, velstelte tenner, en lett, næsten elegant bøining av overkroppen — og vekk var han.

Jeg holdt pusten et kvart minutt. Han hadde altså fart på Frankrike før. Og så var han musikalsk. Derfor uttalte han fransken så fullkomment. Han var en av dem som sang kanskje. Der skulde være flere kunstneriske talenter blandt besetningen.

Hvad vilde den fine frøken Winge si hvis jeg nu gikk op på soldekket og fortalte at endelig hadde jeg truffet en ung mann som var noe å samle på. Er han pen? Hvor spiser han? Hvad er han, og hvad heter han? vilde hun spørre i ett kjøp.

«Han skreller poteter og er knakende pen og kjekk.»

Hun vilde tro jeg var blitt helt garen.

Ånei, denne Askeladden skulde jeg da såvisst ha for mig selv! Den behagelige stemmen, det morsomme, ironiske smilet, den skjeve trekningen ved munnen når han smilte, det humoristiske, gløgge glimtet i de gråbrune øinene — og så den urolige luggen. Jeg hadde hele den kjekke gutten fotografert i min hjerne.

Skulde jeg få se ham mer? — — — Jeg stjeler mig av og til her op for å glo. Sykle, kalte han det. — — Jeg kunde jo stå bak vinduet på øvre promenadedekk og se efter ham uten at han behøvde se mig. Dette vilde vært noe for Knut og Harald! Erting og harselas nok for et halvt år. Jeg drog et langt, lykkelig sukk. Det var herlig å være fri og frank uten det koblet i hælene!

For hver dag som gikk nød jeg mer og mer friheten, det splinter nye at det ikke var en eneste en ombord som hadde eiendomsrett til mig. Jeg kunde så lett avvikle et tilfeldig bekjentskap. Jeg hadde vel lært det av Olga. — «Nei, nå må jeg mosjonere,» var det sedvanlige, når jeg ikke gad snakke lenger. Et nikk og jeg var fri og kunde fare avgårde hvorhen jeg lystet.

Jeg hadde bestandig innbilt mig at vi måtte være to, skulde en slik tur bli vellykket. Og hvor ofte

hadde ikke vi piker i gymnasiet fantasert om å reise sammen. Nu savnet jeg ingen av dem.

Når jeg tenkte på hele venninneflokket hjemme i Oslo, var det ikke én jeg vilde like å ha så tett innpå livet. Jeg forstår ikke at jeg kunde være så troløs, og jeg begriper enda ikke hvorfor jeg aldri la to pinner i kors for å bli bedre kjent med alle de kjekke, unge pikene som var ombord.

Jeg hadde vel simpelthen ikke plass for noen. Sinnet var så fullt av alt jeg så, av alle de skiftende inntrykk, at jeg klarte ikke mer.

Og nu var jeg jo midt oppe i en spennende kjærlighetshistorie! — —

Motorbåten var enda ikke å se. Men jeg var ikke lenger så febrilsk på deres vegne. Denne potetskrelleren var kommet inn i mine tanker, og tiden gikk med å spekulere på hvorfor en gutt av hans kaliber hadde valgt et så åndsfattig arbeide.

Da vi la til ved kaien i Molde, stod Gran og frøken Selstad på bryggen. Jeg var straks klar over at kapteinen kunde spare champagnen den dag. Ingenting var avgjort enda. Hennes ansikt var blekere enn sedvanlig, men der var kommet et nytt uttrykk i øinene. De var fulle av uro og spenning. I forbifarten nikket hun til mig med et distré smil, da hun gikk op i lugaren for å hvile.

Gran fortalte hvad der var hendt. De hadde nok tatt sig en lenger spasertur bortimot Setnesmoen, hvor han engang hadde eksersert.

«Da jeg så båten forsvinne, tenkte jeg: Well, så blir vi ikke forstyrret og tok det med stor ro. Senere

fikk jeg vite at der var motorbåt å få helt til Molde. Og vi stakk avgårde straks, med full fart, men holdt oss nærmere land. Det var meningen ingen skulde observere oss ombord. Det var en finfin tur. Vi fikk oss en ganske lang prat.»

«Og tante Olga?»

«Tja, — hun hadde ikke noe imot å bli med,» smilte han. «Men —». Han støtte ut et hårdt sukk: «Hun er stappfull av innvendinger og betenkeligheter. De får hjelpe mig De, Ragnhild. Det er bare falsk beskjedenhet og utidighet og sykkelig selvkritikk alt sammen.»

«Men er hun fremdeles — —» fikk jeg endelig frem.

«Naturligvis, naturligvis,» sa han, og ordene blev formelig sunget frem på det bløte sørlandsmålet. «Gammel kjærlighet ruster ikke den, Ragnhild, den er bare blitt kapslet inn i et temmelig hårdt skall. Og nu vil jeg forsøke å sprengre det skallet, stykke for stykke. Når vi kommer til Trondheim på nedturen, skal alt være i orden,» la han til med et lyst smil. «Vi skal vies der, og De blir brudepike!» Han slo neven i relingen og nikket for sig selv. «Hun må næsten tas med makt! Jeg må legge en slagplan,» mumlet han med et fortenkt smil. — —

Jeg bestemte mig for å gå iland alene. Jeg måtte til urmakeren med klokken, fjæren var sprunget, og mens jeg ventet på den, vilde jeg se mig om i rosenes by. Til sist havnet jeg på en benk øverst oppe i Reknesparken, hvor jeg hadde et strålende rundskue over fjorden og de snedekte tinder. Jeg savnet bare en kjentmann som kunde orientere mig.

Efter forgjeves å ha plaget tre, fire voksne mann-

folk, som «ikkje rektig var herifrå,» valgte jeg to skolepiker i trettenårsalderen. Nei, de visste ingenting, de heller.

«Men kjære dere da,» sa jeg. «Lærer dere ikke på skolen om Molde og alle fjellene her omkring?»

De smilte forlegent.

«Jo-o-o, men vi kan det 'kje utenat!»

Da lo jeg.

«Tenk, å bo så vakkert og ikke kunne fortelle mig noen verdens ting!»

I det samme hørte jeg en stemme bak benken :

«Ja, var det ikke det jeg tenkte, — De er lærerinne!»

Det var potetskrelleren. Han stod like bak mig med armene ikors over brystet, barhodet, i blå dress og brune sko og så på mig med dette undersøkende, mysende smilet.

Jeg la spesielt merke til hendene. De var slanke og hvite, altfor hvite for en sjømann, tenkte jeg. I den mørke dressen virket han næsten blek.

«Nå, — er potetene alt ferdige?»

«Nei, dessverre, men jeg fikk en annen til å overta resten mot en halv kasse cigarer. Vikaren var båtsmann og hadde fri og absolutt ingen interesse av å gå iland. Og jeg vilde gjerne se om det med rosene var ljug eller ikke.»

«Det er visst begge deler,» sa jeg og flyttet mig lenger ut på benken for å gi ham plass.

«Men har De glemt at jeg lever av å skrelle poteter?» sa han og så på mig med et utfordrende smil mens han langsomt nærmet sig.

«Hederlig levevei det,» mente jeg.

«Men De vil ikke fortelle den dansken at De har sittet her oppe med en nede fra kjøkkendepartementet.»

«Jeg forteller i det hele tatt ingenting til dansken,» sa jeg kort. «Hvem mener De forresten?»

«Å — han som De bestandig drikker kaffe med. Det hender jeg skjenker der oppe på A, — for å se folk,» la han til med et smil. «Husker De den første dagen ombord? De var ifølge med — ja, hun er vel Deres tante? De ligner henne på øinene og håret. Hun likte ikke at De røykte — det var mig som skjenkte kaffe for dere den dagen.»

Der hadde jeg altså sett ham. Jeg syntes jo det var noe kjent ved gutten, ved det raske håndlaget og kastet med hodet.

«De er altså litt av hvert da?»

«Absolutt! Pusser sko og presser bukser også om det trenges.»

«Hvad slags stilling — jeg mener tittel — har De egentlig?»

Han la hodet fremover i hendene og lo, lo og lo.

«Undskyld, frøken, men tittel og mig — det lyder så komisk. De kan jo kalle mig messegutt, hvis De endelig skal ha en fin titulatur.»

«Det minner mig for meget om katolske kirker og røkelse,» sa jeg.

Ja, og om ofring — det stemmer altså. Jeg ofrer jeg også — hele dagen. Nei, jeg er ikke sjøsyk, ikke det spor. Min ofring er av en mer sjelelig art.»

Jeg satt og iakttok ham fra siden, mens han snakket. Hadde jeg ikke sett ham der på fordekket i den gråbrune jakken, vilde jeg nu tatt ham for en student.

Holdningen, hendene, stemmen, sproget, manerene, alt fortalte om et kultivert menneske.

«Skal De bli med til Amerika?» spurte jeg.

«Kanskje, — hvis jeg ikke får sparken før den tid.»

«Skrelle poteter fremdeles?»

«Får vel det, ja. Det er ikke noe annet ledig.»

«Mitt navn er Ragnhild Lund,» sa jeg plutselig.

Han blev langsomt rød, helt op til hårroten, reiste sig fort, bukket og sa: «Leif Holm!»

Navnet fortalte mig ikke noe nytt. Jeg var like klok. Men jeg likte ikke å fortsette dette bekjentskapet incognito lenger. Etterpå gikk samtalen mer utvungent og naturlig. Den dreiet sig mest om reisen. Han var like interessert som jeg og visste minst likeså meget om de steder vi skulde anløpe. Jeg hadde kartet i vesken, og vi studerte både det og ruten helt til det var på tide å gå nedover.

«Det tar sig ikke ut at De går i følge med en av mannskapet,» sa han avmålt og lot som han vilde stikke av en annen vei.

«Jeg eier mig selv,» sa jeg og så ham fast inn i øinene. «Jeg har heldigvis ingen å avlegge regnskap for. — Jeg bærer min hatt som jeg vil!»

«Beware mig vel, hvor kjekk De er!» ropte han og tok begge mine hender og rystet dem i et fast grep mellom sine. «Jeg kunde næsten ønske jeg var styrmann med gullborder og denslags stas.»

«Hvorfor ikke likeså godt kaptein?» spurte jeg.

«Det er blasfemi å ønske sig så høit til værds,» lo han. Og så drev vi langsomt nedover mot byen. Et stykke ovenfor kaien stanset han plutselig op: «Ja,

her skilles våre veier, frøken Lund. Potetskrelleren takker for hyggelig følge og ønsker Dem fortsatt god tur!» —

Jeg forstod det var behageligst for ham å komme alene ombord og lot ham få sin vilje.

«Ja vel. Som De vil — — Auf Wiedersehen,» sa jeg. Jeg vilde prøve om hans tysk var like så fin som fransken.

Men han svarte ikke, hilste bare og stakk bort i Storgaten.

Jeg spekulerte mig gul og grønn på hvem denne fyren egentlig var. Men jeg skjønnte jo det gikk ikke an å spørre noen. Det vilde bli sladder og ubehageligheter for oss begge — og jeg styrte min lyst.

Men samme aften, da jeg var så heldig å stå ved siden av kapteinen mens vi passerte Smøla, spurte jeg ham om det fremdeles var almindelig at studenter fikk jobb ombord i ferien.

«Nei,» sa han. «Vi er ferdige med de mammaguttene, de var som regel så forkjælte og forvente hjemmefra, og her ombord trenger vi folk som kan ta sine hender i alt slags arbeide.»

«Jeg har hørt om gutter som skreller poteter over til Amerika for å få fri reise?»

«Ikke nu lenger,» sa han så bestemt og avgjort at alle mine illusjoner brast som såpebobler.

Altså allikevel ikke, tenkte jeg skuffet, tok mig selv i nakken og ristet mig grundig fordi jeg hadde utstyrt den gutten med artium og tre-fire års studium hos Alma Mater.

Og så skallet jeg av med tungt hjerte alle de innbilte

lag av høiere dannelse jeg hadde tillagt ham, og forsøkte så godt jeg kunde å glemme den hyggelige halvtimen oppe i parken og alle de dumme tankene som kom da vi gikk nedover — jeg med en duftende bukett roser som han kjøpte over et havegjerde for 50 øre, tre mørkerøde halvutsprungne, to hvite og seks blekrøde La France.

Jeg løi for frøken Selstad og sa jeg hadde kjøpt dem selv. Ja, hvad skulde jeg vel si! «Fått dem av en gutt, som skreller poteter.» Hun vilde fått slag, — minst.

Ved middagsbordet bar jeg en av de mørkerøde på min blekblå georgette, hun en lyserød på sin enkle, sorte, silkekjole. Hun var altså nydelig den kvelden. Håret nyvasket, ondulert og opsatt i slyng helt ned i nakken. Nesen lett og diskret pudret og øinene tindrende blå og fulle av forventning.

Jeg så at Gran blev helt forhekset da han kom inn. Han hadde ved en eller annen list fått plasert sig slik at han så henne fra siden, når han bøide sig litt frem. Og det gjorde han ustanselig.

Hans Olga så det og rødmet som en ung pike.

«Deres tante blir yngre for hver dag,» betrodde dansken mig ved kaffen.

«Det er sjøluften,» sa jeg. «Den virker sånn på enkelte.»

«Er det sjøluften som har æren av håret også?» spurte han.

«Ja, indirekte,» sa jeg. «Hun har fått lyst til å se så ung ut som hun føler sig.»

Den kvelden satt hun og Gran for første gang sammen i røkesalongen og drakk kaffe. Han røykte som

sedvanlig pipe, og jeg la merke til at hun lot røken drive mot den blekrøde rosen uten en eneste liten uvillig grimase.

De snakket sammen, lavt og periodevis. I flere minutter kunde de sitte ganske stille og bare stirre ned i koppene. Et par ord og et blikk fra ham kunde jage blodet op i kinnene. Hendene fikk det travelt med håret eller teskjeen, og øinene visste ikke hvor de skulde gjøre av sig. Jeg satt der ved siden av med min uundgåelige mørke danske og følte mig som begges gamle faster.

«To øre for Deres tanker,» sa min vis à vis.

«Jeg er helt tankeløs for tiden,» sa jeg og forsøkte å kvele en gjesp.

«En kopp kaffe til?»

Å, det var vel avskyelig at jeg nettop da satt og tenkte på den mystiske skrelleren. Men hvorfor skulde jeg bli så skyllende rød over hele ansiktet? Jeg hadde ikke noe å skamme mig over.

«Nei takk, men — her er kvelende hett. Gikk det ikke an å få litt luft?»

Leif Holm så på mig tvers over bordet. Han stod der så kjekk og overlegen med kaffekannen i hånden, det lille smilet i øinene var ufordragelig irriterende.

«Joda, så gjerne, frøken. Men jeg tror ikke det vil hjelpe Dem. Den innvendige varmen pleier komme med kaffen.»

«Jeg oppfattet ikke hvad han sa. Dere norske taler ikke alltid så tydelig,» sa dansken, da han var gått.

«Å, han mente visst her var luft nok, her er jo gjennomtrekk.»

«Majet pen, men for lys i huden,» bemerket han og så efter Holm.

«Nei, de har ikke anledning til å sole sig disse i indre-departementet,» sa jeg. «De opholder sig under dekk, mens vi andre drikker sjøluft og spiser solskinn dagen lang. Hvis De, Kristensen, for eksempel, var riktig menneskekjærlig, tilbød De Dem å bytte med ham en hel dag så han kunde få litt farve i kinnene. Jeg tror De kunde klare både å skjenke kaffe og skrelle poteter!»

«Poteter? Hvordan kan De vite at —»

«Nei, det er bare en idéassociasjon,» lo jeg. «De vet der blir lange groer på potetene når de ikke får lys og luft. Han minnet mig plutselig om en sånn overvintret kartoffel i kjelleren.»

«Men hvis jeg skulde skjenke kaffe, hvem vilde De da ha til selskap, frøken Lund?»

«Jeg fikk vel nøie mig med den overvintrede.»

Dansken lo.

«Tenk, jeg tror ikke jeg vilde unne ham den gleden!»

«Nei, det ventet jeg heller ikke,» sa jeg. «Det er bare i romaner folk er så edelmodige —»

«Men De selv da, frøken — — Si mig vilde De virkelig like å konversere en opvarter mens De nød Deres kaffe og cigarett?»

«Med største fornøielse,» ropte jeg begeistret. «Det vilde jo bli noget utenfor det almindelige, og vår opvarter kunde være en forklædd prins, så stilig som han fører sig, — legg bare merke til hvor stolt han bærer hodet!»

«Nei, så skæm, han interesserer mig igge,» sa dansken utålmodig, og vendte ryggen til den omdiskuterte person.

Fem minutter senere lå der en sammenrullet papirstrimmel på min veske i fanget. En hvitjakkert fyr med kaffekanne i hånden hadde nettop passert vårt bord.

Jeg ergret mig mer enn jeg moret mig. Gutten var sannelig freidig, nærmest frekk. Nu fikk jeg nok ta rev i seilene. Selv om jeg var demokratisk innstillet og holdt på frihet, likhet og brorskap, respekterte jeg grensen for takt og god tone.

«Skal vi ikke gå ut og lufte oss,» foreslo jeg.

Med løftet hode seilte jeg forbi bordet hvor han nu stod plantet bak kopper og kanner — uten å verdige ham et blick.

Men jeg skammet mig som en hund noen timer senere da jeg lå i køien og tenkte tilbake på det lille optrinnet.

Jeg tviholdt ham jo der forut i formiddag. Jeg presenterte mig først oppe i parken, jeg opfordret ham til å ta plass på benken, og last, but not least : jeg tok med takk og smil imot den skjønne rosenbukett, og jeg bar den aller skjønneste dyprøde på mitt bryst da jeg kom inn i røkesalongen. Egentlig var det jo jeg som hadde oversett grenseskillet.

— «Tenk, jeg tror jeg må ligge idag,» sa frøken Selstad, da vi såvidt hadde slått øinene op næste morgen.

«Ligge idag!» ropte jeg forferdet. «Vet De ikke at idag begynner eventyrferden for ordentlig. Vi skal jo se hele Nordlands-filmen. Jeg håper vi ikke er forbi Torget. Vær så snild å se hvor mange klokken er.»

«Fem på halv åtte.»

Og jeg som hadde bad om fem minutter. Det vilde jeg ikke undvære for gull.

«Jeg tror virkelig dette blir for meget for mig, Ragnhild,» hørte jeg i køien nedenunder med matt stemme. «Jeg er ikke vant til slik en mengde inntrykk.»

«De venner Dem til det efter hvert,» forsikret jeg. «Skal jeg bestille bad kanskje? Det kvikker kolossalt altså — ramsalt vann og dusj etterpå.»

«Hm, — enn om jeg prøvde det,» spekulerte hun. «Det svir ikke da?»

Jeg skrattlo.

«Har De virkelig aldri vært i sjøvann med Deres kropp?»

«Nei, er De gal,» sa hun mutt. «Jeg som har bodd der oppe hele mitt liv —»

Et kvarter efter jaget jeg henne ut av køien, tvang henne til å ta min fine badekåpe og bad henne huske på at håret ikke måtte bli vått.

«Jeg har jo sagt jeg vil ligge! Jeg er syk, hører De!»

Jeg hørte nok hun forsøkte å være myndig og bestemt, men jeg hørte noe annet også. Stemmen dirret av spenning, av frydefull angst for hvad der kunde hende denne dagen langs Nordlands farlige, besnærende kyst i denne skjønne belysningen.

«Jeg skal være ferdig klædd til De kommer igjen, og er De ikke all right da, skal jeg stikke ned med litt frokost til Dem,» sa jeg mens jeg med febrilsk iver grep plaggene for å komme op på dekk før jeg var gått glipp av altfor mange rariteter.

Jeg sløifet både grapefrukten og de kokte sviskene og havregrøten den morgen.

«Er De dårlig, frøken?» spurte opvarteren. Han var forferdelig søt bestandig og hadde en omsorg for hver især som var aldeles rørende.

«Ja, svært,» sa jeg og la ansiktet i gravalvorlige folder. «Gjett hvad det feiler mig da!»

Han rystet på hodet, mens han betraktet mig deltagende.

«De ser ikke syk ut, men jeg vet at skinnet kan bedra. Jeg for eksempel ser slett ikke så frisk ut, jeg er både blek og tynn, men det feiler mig ingenting. — De var kanskje sjøsyk inatt over Folla, der pleier det gyng litt?»

«Ånei da,» lo jeg. «Jeg har sovet i ett kjøer fra klokken halv tolv til halv åtte.»

«Da er det vel noe med fordøielsen,» sa han i lav, diskret tone. «De bør snakke med sykepleiersken. Hun vet råd for alt sånt.»

Jeg takket, men forsikret ham at for min sykdom hjalp hverken karlsbadertsalt eller amerikansk olje.

«Den sitter i selve blodet — jeg har nemlig reise-feber,» sa jeg, «og jeg synes det er bort i natten å sitte her inne og fylle maven istedenfor å være på dekk og fylle hodet og hjertet og hele mig med Nordlandskystens imponerende skjønnhet.»

Han nikket.

«Det holder jeg med Dem i! Mennesket lever ikke av brød alene, og efter min ringe formening er ruten idag den mest storslagne på hele turen.»

Og det skal jeg si han hadde rett i! Vi som husket de gamle Nordlandssagn om hvordan fjellene er blitt til, undvarte gladelig både søvn og mat for å få se hvert eneste ett. Når vi tok fantasien til hjelp, var det ikke vanskelig å opdage mannen som red i strak galopp på sin ganger over Hestmannøy, og at det var hans bredbremmede hatt som lå over Torget med merke efter jotunens pil, det så vi da uten både fantasi og kikkert.

De Syv Søstre på Alstenøy hadde sikkert vært på rangel kvelden før. De hadde iallfall ikke rukket å få av sig den luftige, hvite nattkappen enda klokken var over elleve.

«På tilbakeveien er de sikkert stått op,» spøkte kapteinen.

Et ungt pikebarn klaget over at hun ikke hadde

opdaget den polarcirkelen, som jo skulde gå over Hestmannen.

«Satte De hyssing foran kikkerten?» spurte deks-tjeneren.

«Nei gid, skulde vi det da?»

«Ja, det ropte jeg da i høttaleren like før skuddet gikk,» var svaret.

Vi kunde blitt en morsom opplevelse rikere, var der blitt arrangert en døpe- og innvielseshistorie ombord á la ekvator, da vi passerte polarcirkelen. Var det kanskje ikke like rart å være så langt nord, i hvert fall i mange ganger vakrere omgivelser.

En av mine tanter, som har bodd i Syd-Afrika, har ofte fortalt mig om festlighetene når Neptun selv viste sig på dekk med sitt følge og krevde avgift av alle som for første gang passerte jordens lengste breddecirkel.

Jeg så i ånden et vikingskib komme mot oss for fulle seil. — Neptun selv står høi og mektig i stevnen og roper oss an med myndig røst. Skibet saktner farten, opover leideren kommer det celebre følge i fantastiske drakter, mens orkestret spiller, — for eksempel en av Monrad Johansens mest typiske melodier til Nordlands Trompet.

Alle som vil komme fri og frelst over den kritiske cirkel, må nu kjøpe sig et sertifikat, stemplet av havguden selv, — en fiks nål med et båndstykke i norske farver, et ordenstegn som det er en ære å bære på hele turen. Men først skulde vi tvinges til å stikke nese-tippen i en balje med sjøvann, anbragt på øverste akter-dekk, — jo, der måtte en liten dukkert til før vi fikk

vårt pass utlevert. Det vilde vekke jubel og få latteren til å runge.

Og så til slutt norsk folkevisedans på dekk. Neptun og hans menn fører an, vi andre blir revet med. Alt dette foregår i strålende solskinn, mens skibet glir videre langs den forrevne kyst — — —

Ja, noe slikt så jeg for mig, da jeg stod alene oppe på den lille plattform som stakk utenfor rekken på sportsdekket mens den levende, men lydløse film ustan-selig forbi. Jeg var fylt av jublende takk, fordi jeg, Ragnhild Lund, den forhenværende fattige maskinskrivereske endelig hadde vunnet det store lodd.

— — —

Den dagen sløifet jeg lunsjen — og overlevde det. For jeg *måtte* se alt. Jeg vilde ikke risikere at noen kom og sa: «Ja, De så vel den merkelige Røddøyløven og den rare øen som bare er som en eneste stor blokk midt i havet og heter Blokkhind?»

Jeg var blitt ertet fordi jeg ikke hadde sett et par kjente steder innover Nordfjord, og da svor jeg at herefter skulde jeg blåse i både søvn og fristende menyer. Jeg ergret mig enda over at jeg ikke hadde vært ute på dekk da vi gikk forbi Hornelen, mens jeg snakket med Gran, og jeg kunde ikke tilgi mig selv at Stad var passert mens jeg lå og snorket.

Jeg falt ikke for den fristelse å snike mig inn til annen bordsetning, som dansken foreslo da han mett og doven kom ut og fant mig ivrig optatt med å notere hvad jeg hadde sett i de siste to timer.

«De norske superlativer strekker ikke til,» sa jeg beklagende.

«Enn om jeg lånte Dem noen danske?»

«Uff, nei,» slapp det ut av mig. «De er altfor bløde og flade for denne imponerende fjellprakten.»

Istedenfor lånte jeg en uttalelse av Bjørnson. Jeg bad dansken høre godt efter, så skulde han få en karakteristikk av filmen som blev rullet op for oss, — og så citerte jeg :

«Fjellformene er så forrevne at intet billede i min sjel hverken fra mytologiens eller Bibelens eller dramaets krets slår til for å kunne uttrykke den forstenede bevegelse, den truende kjempeorden, den rolige redsel, den tusentaggede mangfoldighet i denne eneste gydning av sten. — — Til sist føler man i den døde natur en spenning som midt i en levende handling.»

«Glimrende,» hørte jeg en kraftig norsk stemme bak mig. «Har De mer av Bjørnson, så kom med det ! Ja, for det var ham, ikke sant?»

Jeg nikket til den gamle, hyggelige doktor, som jeg hadde truffet et par ganger tidligere og fortalte at jeg hadde lært utenat en hel side i begeistring over hvor glimrende Bjørnson fikk sagt alt det som jeg følte, men ikke fant uttrykk for.

Og så fikk han overtalt mig til å citere det strålende avsnitt om midnattsolen, «når den svømmende ildkule glir op over horisonten og forvandler himmel, fjell og hav.»

«Dette skulde gjentas for et større auditorium!» ropte han begeistret, da jeg sluttet. «Sannelig, vi almindelige mennesker kan behøve en Bjørnson til å åpne våre øine for naturens herligheter. Vi ser og vi ser, men vår fantasi er bastet og bundet. Vi evner ikke å nyte alle

de tusen detaljer som bare en dikter ser i naturens verden. Vil De låne mig den boken noen timer? For jeg antar det er her ombord De har oppdaget dette temmelig ukjente prosadikt?»

Ja, det var da det. Men det var frøken Selstad som hadde tatt med det bindet av hans samlede verker. Jeg hadde aldri lest eller hørt om «En ny feriefart», hverken i gymnasiet eller hjemme.

Det var morsomt å se min frøkens stolthet og glede da jeg fortalte henne denne lille opplevelsen.

«Det leste jeg da jeg var tyve år,» sa hun. «Jeg trodde alle dannede mennesker kjente Bjørnson ut og inn.»

Allikevel blev det skjønnere jo lenger vi kom nordover. En frue fra Nordland, nu bosatt i Oslo, gikk omkring og vred hendene i fortvilelse over at alle disse syv hundre mennesker skulde se et *slikt* Nordland.

«Jo, for her er jo bare sol og blick stille. Tror De kanskje dette er det almindelige? Storm og snedrev og tåke, det er Nordland det. Dette er jo bare et glansbillede!»

Jeg forsikret henne at da foretrakk iallfall jeg glansbilledene for de originale malerier.

«Men skjønner De ikke det da, unge menneske!» jamret hun og slo ut med hendene, «at det er et meget praktfullere syn å se sjøen i kok og være vidne til elementenes rasen?»

«Jo, kanskje fra land,» innrømmet jeg. Men jeg trodde ikke passasjerene vilde være halvt så begeistret hvis det blev som hun ønsket, — at hun kunde formå værgudene til å vise hvordan det så ut her en dag i januar

når de orkanaktige Atlanterhavstormene satte inn, og sjøen brølte og brøt over båer og skjær.

Vi blev næsten uvenner efter denne disputten. Det varte litt før jeg våget å slå ned på henne hver gang jeg var i tvil om hvem var hvem av alle de fortrollede og forheksede koller og nuter og tinder vi stadig gled forbi.

«Det står likesom på stas i søndagspussen — for å vise sig,» skjente hun. «Det er helt affektert, er det. Jeg må tenke på Bjørnsons bondefortellinger, og jeg skjems, gjør jeg, over mitt gamle Nordland som ikke har mot til å vise sig i hverdagsantrekket.»

Jeg forsøkte å overbevise henne om at vi hadde fått et levende inntrykk av hvor nøisomt og enkelt menneskene levde her oppe.

«Når jeg står her ombord og ser alle de små hyttene kloss under stupbratte fjell,» sa jeg, «og tenker på at i hvert av dem lever en mor og en far og mange barn, sommer og vinter i solskinn og storm, langt fra naboer og noen slags fornøielser —»

«Ja, men tenker dere unge bymennesker egentlig til bunn i en slik ensformig, enkel tilværelse,» bet hun mig fort av.

«Det er jo det jeg nettop forsøker å forklare Dem,» sa jeg. «Men naturligvis har vi vanskelig for å forstå at deres liv allikevel kan være rikt og interessant.»

«Allikevel, sier De? Nettop derfor!» ropte hun i ekstase. «For disse menneskers indre liv er tusen ganger rikere enn Karl Johan-damenes, og så er de ganske anderledes tilfredse og — gudfryktige,» la hun roligere til. «Dere byfolk har grunn til å misunne dem, det er sannheten.»

«Jeg misunner dem ikke akkurat,» sa jeg med et smil. «Men jeg beundrer og høiakter alle som klarer å leve langs disse nakne, ufruktbare strender.»

«Så har De altså lært *litt* på denne turen allikevel da,» sa hun med et forsonlig smil.

Hun var rent fanatisk nordlandsbegeistret, men kjærligheten til barndommens trakter var varm og ekte. Hun hadde levd her oppe til hun i tyveårsalderen flyttet sydover til «det tamme pannekakelandet ved Oslofjorden.»

Imidlertid nød vi det herlige været, takknemlige mot Nordlandsfruens værguder, at de ikke tok hennes ønsker alvorlig.

Da vi stanset utenfor Svartisen, et par gode stenkast fra land, skinte breen i spillende sol. Jeg krabbet mig helt forut for å få et godt bilde av dette mektige naturfenomen, da orkestret satte inn med de norske folkelodier.

Sjøen lå som et speil, himmelen var blek-blå med lette, hvite skyer, ikke en eneste disharmonisk lyd, alt åndet fred, ro og hvile. Solen formådde riktignok ikke å fjerne det kolde gufs, men dens stråler la glans over hele naturen og satte prikken over i'en den halve timen vi lå der inne og mediterte.

«Vilde De heller hatt storm og regn eller et brakende tordenvær?» spurte jeg fruene i forbifarten.

«Ånei, her passer det vel best som det er. Men dere kjenner ikke landet vårt,» sukket hun. «Dere der sørfra burde fått det rette inntrykk av kysten vår. Dere forstår oss ikke bedre efter en slik solskinnsferd.»

«Det betyr vel ikke så lite at vi blir betatt og begeistret,» mente jeg.

«Det vakreste er igjen,» sa hun, «bare ikke tåken gjemmer det for oss; men det kunde ligne den — efter denne varmen. — Lofotveggen i midnattsolen!» Hun lukket øinene og smilte henført, forelsket. «Jeg ser det så levende for mig. Jeg var femten år den gang. Vi satt på dekk hele natten over Vestfjorden!»

«Gjør hvad De kan for at vi andre også kan få se det da,» sa jeg og rusket i henne for å få henne tilbake fra barndomsdrømmen.

Hun ristet på hodet.

«Denne unaturlige varmen så langt nord spår ille — det må komme en reaksjon snart. Jeg føler det på mig. Naturen krever sin rett. Vi får tåke i Vestfjorden, solen og fjellryggen får slør.»

Jeg holdt på å si: «Led er din tale, du giftige troll, alltid du spår om ulykker.»

Da stod Gran der, som stampet op av dekket.

«Nå, — endelig da! Hvor i all verden opholder De Dem, Ragnhild? Jeg har gått på jakt i flere timer, De skulde ha juling, slik som De skremmer Deres onkel og tante!»

«Onkler og tanter pleier ikke være så høflige at de sier De til sin niece,» sa jeg, da vi gikk bortover dekket og ingen lenger hørte oss.

«Mange takk. Nå liker jeg dig,» smilte han. «Dette har jeg lenge ønsket. Jeg skal forresten tilgi dig det spillet du har gjort oss. Olga måtte nemlig ha en å betro sig til, og jeg blev den utvalgte. Vi har delt hele skibet mellom oss og møtt hverandre på avtalte steder for å gi rapport. Det har vært ganske morsomt, — bare jeg hadde ant hvor du var. — Om fem minutter

skal vi ha stevnemøte i C-dekk vestibyle, styrbords side, utenfor regnskapsførerens kontor.»

«Vet tante Olga hvad styrbord er for noe?»

«Hun lærer navigering av mig, og det later til hun mer og mer underordner sig mitt førerskap. Jeg bruker en annen taktikk idag enn for tyve år siden. Da stormet jeg festningen, nu sniker jeg mig frem som en panter, studerer fiendens svake punkter og overrumpler ham bakfra, nettop når han — hun altså, føler sig tryggest.»

«Ser De —»

«Du,» skjøt han inn.

«— at hun blir penere for hver dag?» spurte jeg.

«Om jeg ser! For en halv time siden bad jeg henne ta den stygge hatten av, så jeg kunde fryde mig over det vakre håret. — Og vil du tro det, hun går barhodet nu. — De små krøllene ved ørene vifter så kokett i vinden når vi står sammen og ser utover. Jeg har bestemt mig til å fornye frieriet oppe på selveste Nordkapp.»

«Men hvis vi får tåke der, — det er jo det sedvanlige —»

«Da sier jeg som så: Well, miss Olga, du er skuffet over at solen har gjemt sig. Men for mig betyr det ingenting. For du er solen i mitt liv! — Pent, ikke sant?»

Han lo som en gymnasiast, og igjen hadde jeg den gamle-tante-fornemmelsen fra aftenen før. Han måtte ha gjettet mine tanker, for like efter la han hånden på min skulder og sa i en faderlig tone:

«Bare vent! Din tid kommer nok engang. Men

det haster ikke. La nå oss to komme i havn først, så skal vi anstrenge oss for å finne prinsen din!»

«Tusen takk, kjære onkel,» sa jeg temmelig likegyldig. «Jeg skal nok selv klare å la mig finne — når den tid kommer. Foreløpig har jeg større interesse for naturen enn for de dumme mannfolkene —»

«Hå, hå,» lo han sakte. «Hittil har du tre, en fra hvert av de skandinaviske land. Men jeg aksepterer ingen av dem. Si mig forresten: Hvem gav dig de vakre rosene igår?»

«Å, de kjøpte jeg over et havegjerde for femti øre!»

Ordene gled frem så lett og naturlig. Jeg blev ganske fælen da jeg hørte hvor lett det var å lyve.

«Hm, — ja, ja. Så må han ha tatt feil den gamle båtsmannen fra Sandefjord. Jo, jeg spurte efter dig over alt idag. Vil du høre signalementet? Kornblå alpelue på snei, blondt, naturlig kruset hår, blåveisfarvede øine som stråler av livslyst og eventyrtrang. En munn som smiler glad og villig, for hun vet at tennene tåler beskuelse og at de ferskenfarvede kinnene da får et lite søkk som slett ikke misklær. Blå jakke i samme farve som luen og grått skjørt, grå strømper og brune — notabene — lavhælte sko.»

«Stakkars onkel,» lo jeg. «Har han lekset op dette hver eneste gang?»

«Noen ganger sa jeg bare: Den pene, unge piken med kornblå lue og jakke. Da visste alle hvem du var. Men den båtsmannen sa noe jeg ikke forstod. Hør nå!» — Han stanset, tok et fast grep i skulderen og så mig

forskende inn i ansiktet: «Åja, visst ja, — hun som var iland i Molde sammen med den messegutten fra Oslo —»

Jeg var alt forberedt på dette og beholdt fatningen, stod bare og smilte rolig inn i fjeset hans.

«Det stemmer næsten, det,» svarte jeg. «Jaså, så den gutten jeg kom i prat med oppe i parken, var i messen. En skulde heller tro han var i maskinen. Han så blek og elendig ut, stakkar!»

Jeg fikk veldig godt til et moderlig, medlidende smil, og dermed mistet Gran interessen for den historien, lot det til.

«Båtsmannen sa det var en riktig kjekk gutt.»

«Åja, det var han visst,» gjespet jeg og sa undskyldt i det samme, jeg holdt hånden for munnen. Jeg pleier gjespe når jeg er nervøs — en gresselig grei vane imellem.

Olga kom et minutt etter. Hun var rørende glad over at det tapte får var funnet. Mine undskyldninger fordi jeg hadde gjort sånne svære bøljer, blev godtatt på betingelse av at jeg en annen gang lot dem få forhåndsbeskjed om en selvvalgt faste.

Og endelig kunde jeg med god samvittighet stille min sult i salongen, hvor wienerbrødene og teen fikk undgjelde fordi jeg hadde plystret lunsjen.

Det var i Tjeldsund vi opplevde underet: plutselig å få se solen kike frem som en blekrød kule over et av fjellene forut, mens vi med sakte fart gled gjennom den smale rennen. Det var også et under at en båt på over ti tusen tonn kunde komme sig frem der oppe. Vi så jo bunnen på begge sider, så nær var vi land. Men

vi tok alt så selvfølgelig, vi var jo innstillet på at det skulde være en eventyrferd.

Der stod vi tett i tett, hode ved hode forut på øvre dekk uten å si et ord, — det gikk bare en svak mumling gjennom flokken. Alle var grepet og imponert, alle var fylt av begeistring over at vi virkelig fikk se midnattsolen på det riktige klokkeslett.

Men alle var så forferdelig behersket og rolige, syntes jeg. Det gjorde formelig fysisk vondt å stå der og bare glo og glo — uten å kunne si et ord som kunde gi utløsning for våre følelser.

Da brøt en ung mannsstemme stillheten: «Å, eg veit meg eit land langt der uppe mot nord —», sang han. Og straks stemte vi andre i med.

Det lød så vemodig vakkert og gripende i den stille, lyse natt. Både ord og melodi passet inn i den sære, uvirkelige stemning.

«Dette er vakkert,» sa den gamle doktor beveget. «La oss få en til.»

Men der kom ikke flere den aften. Solen sa plutselig god natt, en stor, mørk sky kom frekt og freidig drivende og stanset rett foran den rødglødende kule.

Farveprakten over fjell og hav, over strender og hytter, var i ett nu borte. Et svakt, blågrønlig skjær bredte sig over hele naturen, tablået var over for denne gang. Men vi gledet oss straks til det neste: Nordkapp i midnattssol med sitrende lys over det blikkstilte hav.

«Da synger vi «Norge, Norge, du er vårt, du er fremtidens land», foreslo den begeistrede, unge lærer som hadde ført an i sangen.

«Tenk om vi får tett skoddel!» sa jeg.

«Det ser sannelig ut som De ønsker det,» bet han mig av med en ergerlig mine. «Det vilde i så fall bli en skandale!» ropte han.

«Hvem vilde De gi skylden for skandalen?» spurte jeg.

Det var komisk å se hans forfjamsete ansikt. Det var tydelig at han ikke visste hvad han skulde svare.

«Vårherre og kapteinen kunde være bra å skylde på, ikke sant?»

«Jo, De har rett,» sa han. «Egentlig er det jo den første som steller med slikt; men den andre burde vel ha så bra forbindelse med den første at han var kar om å sikre oss solskinn når vi er der oppe den ene gangen i vårt liv.»

Da kunde jeg ikke dy mig.

«Vet De hvad?» sa jeg. «De minner mig om Osvald i «Gjengangere», da han var blitt skrullete.»

Læreren så på mig minst et helt minutt før han sa noe.

«I grunnen har De rett,» kom det med en eftertenksom skolemestermine, mens han strøk sig under den skjeggløse haken. «Vi fordrer sol der oppe. Jeg skal huske på Osvald. Takk skal De ha, frøken! Jeg vil nødig bli regnet for en skrulling — —. Det skulde forresten være morsomt å treffe Dem der oppe,» sa han og så spørrende på mig som om han ventet på svar.

«Jeg har en onkel og tante som —» begynte jeg.

«Javisst, javisst,» vinket han mig fort av. «Det falt mig bare inn at De sikkert vilde være en grei og hyggelig kamerat hvordan enn været blir.»

«**D**e synes naturligvis det er latterlig at Gran og jeg — —»

Lenger kom hun ikke. Jeg skyndte mig å fortsette:

«At dere fornyer bekjentskapet? Nei, det er all right det, frøken Selstad. Det vilde være mer enn latterlig om dere gikk her ombord og lot som dere var uvenner! Det er rasende festlig at slikt noe hender! Kjente De ham straks?»

Endelig fikk jeg anledning til å tilfredsstille min nysgjerrighet angående det første møtes sødme, og jeg lå der i overkøien med bankende hjerte og alle nerver spent for å opfange svaret.

«Han har altså ikke fortalt noe?» spurte Olga.

«Ikke det grand —»

«Jeg pleier ikke ha lett for å dåne, men da Anders plutselig stod foran mig akkurat som han var falt ned fra himmelen, da var jeg nær på, det er sikkert.»

Jeg holdt pusten, hadde satt mig op i køien og lente mig utover kanten for å få alt med.

«Gid ja, det var ikke det grand rart. Å, fortell!» bad jeg.

«Ja, det rare var at — ja, De ler naturligvis?»

«Ler? Jeg er nærmere på gråten,» forsikret jeg. «Det er så gripende altså —»

«Nåja — jeg vet ikke hvad det kom av, men jeg

hadde tenkt på Anders på turen opover til Bjorli. Det måtte være det flotte ingeniørarbeidet som gjorde det. Jeg visste jo at han drev med slikt i Amerika. Og så stod jeg og tok et bilde av Trolltindene — de minnet om et slott, rett og slett, jeg har aldri sett noe så forunderlig i fjell. Og nettop som jeg var ferdig med å dreie om, stod han der. Goddag, Olga, sa han. Det var såvidt jeg ikke slapp apparatet og seg rett ned. — Jovisst, kjente jeg ham, — på stemmen først. Han hadde tatt av sig de mørke brillene, men allikevel var han svært forandret. Han var lysere før og — — svært munter. Men nå er vi jo tyve år eldre. Det er en lang tid det, Ragnhild!»

Jeg hørte hun sukket.

«Å blås,» lo jeg. «De blir yngre for hver dag, det sier alle som ser Dem. Hvis De klippet håret —»

«Aldri i livet! Det er jo det eneste skikkelige jeg har.»

Jeg husket på Grans begeistring over den gylne hårfylde og gav mig.

«Men ha det sånn som nu, det klær Dem så godt, og la mig få lov å krølle Dem av og til —»

«Puh, hvad skal det være godt for? Det er jåleri alt sammen. Jeg er flau over mig selv, er jeg. Det må være denne flatterende belysningen her nord som setter griller i hodet på oss.»

«Jeg vet iallfall at Gran synes De er penere nu enn for tyve år siden,» sladret jeg.

Da lo hun virkelig.

«Han ser mig gjennom de farvede brillene sine om dagen, og om kvelden tar alle sig godt ut. Vent til vi

kommer sydovert i det vanlige lyset, da er vi nok de gamle igjen.»

«Jeg skal si Dem noe rart, frøken Selstad,» sa jeg ivrig. «De blir aldri mer «den gamle» igjen — aldri, aldri. Jeg har en rar følelse av at det er først nu, her ombord De opdager hvor unge De egentlig er, og — hvor vidunderlig det er å leve.»

«Tull og tøv,» sa hun, men jeg kunde høre at hun smilte, og jeg er viss på hun rødmet som en rose der hun lå i sitt broderibesatte, gammeldagse nattlinnet.

«Gran er forferdelig kjekk og god,» brast det ut av mig om en stund. Jeg var redd fortroligheten plutselig var forbi. Jeg var ikke helt fornøyd med den assistanse jeg hadde svoret ham.

«God — det er nettop det han er,» sa hun lavt.

«Det er i grunnen det det kommer an på,» sa jeg erfarent. «Hvad hjelper det om en mann er både kjekk og pen og begavet, hvis han ikke er god og snild?»

«Hm, nei, det er noe i det. Godnatt, nå må vi sove —»

Utpå natten våknet jeg ved tuting. Jeg har aldri før sett tåke på sjøen, og blev så spillende lysvåken ved tanken på hvordan det tok sig å gli fremover mot en mur som flyttet sig efter hvert. Forsiktig lot jeg mig gli ned av køien, følte mig frem efter klærne og stod snart fullt påklædd med ulster utenpå den kornblå jakken.

Frøken Selstad pustet jevnt og rolig. Hun hadde altså ligget lenge våken og tenkt på en god og snild mann og var kanskje sovnet like før ulingen begynte.

Heldigvis stod døren halvt oppe, og jeg smatt ut og op på dekk så lydløst som en katt.

«Er De engstelig, frøken?» hørte jeg en stemme bak mig.

«Engstelig, nei, hvorfor det?»

«Siden De står op klokken fire istedenfor å ligge i en god, varm køi og sove —»

Det hadde ikke ramlet mig inn at det var grunn til engstelse.

«Jeg var bare nysgjerrig efter å se hvordan alt tok sig ut her oppe,» sa jeg og trakk luen godt nedover ørene. Overgangen fra den varme lugar var temmelig følelig.

«Aner De hvor vi er?»

«Rett nord for Bjarkøy. Nå skal vi over Andsfjorden.»

Jeg måtte se det på trykk og gikk bort til det oplyste vindu fra hallen for å kike på lommekartet. Mannen fulgte med. I lysskjæret fra vinduet så jeg ham tydeligere. Han hadde grågrønne, alvorlige øine, var brun som en mulatt. Fingeren som pekte var også brun og bar merker efter blekk eller kopiblyant.

«Det er en skuffelse med denne tåken. Synes De ikke?»

«Iallfall ikke om natten,» mente jeg. «Da sover vi jo allikevel.»

«Bør sove, mener De.»

«Jada. Men skal vi i det hele tatt ha ruskevær, er det svært greit ordnet at det kommer om natten.»

«Men hvis vi får tåke ved Nordkapp, hvad så?»

«Den tid, den sorg,» mente jeg. «Jeg tar aldri sorgen på forskudd.»

«Lykkelige menneske,» smilte han, og nu var mannen sannelig pen og meget yngre. Jeg anslo ham til henimot åtte og tyve. Jeg hadde aldri sett ham før, og vi hadde da vært ombord fire, fem døgn. Men det var ikke noe nytt. Det var sånt veldig område vi beveget oss på — en hel by med gater og plasser og metroer, med bibliotek og klubblokaler, musikkpaviljonger og restauranter. Menneskene i denne byen bodde i westend, i eastend og centrum, de fleste i kaserner, noen på toppen av huset, andre dypt nede i kjelleren, og det var ikke alle som gad bevege sig utenfor sin egen bydel.

Det hendte hver dag i de to ukene at jeg traff nye mennesker. Om de hadde fortalt at de nettop var dalt ned i flyvemaskin, vilde jeg trodd dem.

Min nattlige medpassasjer fortalte at han bodde på tredje og hadde sett mig flere ganger forut i den kornblå jakken, men jeg hadde ikke lagt merke til ham.

«Nei, nei,» smilte han. «Jeg er jo heller ikke klædd i sånne strålende, klædelige farver.»

Det var visst ganske freidig av mig å gå der midt på natten og spasere med et vilt fremmed mannfolk — selv om han nokså snart presenterte sig som ingeniør Odd Gjelle. Far vilde blitt blek og stram av forargelse, mor vilde snakket om mangel på bluferdighet. Men jeg skjøv tankene på dem hjemme overbord og frydet mig over min deilige frihet. Vi hadde en hyggelig, lang passiar der vi drev frem og tilbake i tåken. Vi snakket naturligvis om turen, repeterte hvad vi hadde

sett, og tippet på om vi skulde få godvær i Tromsø og videre mot nord. Imens lød tutingen med få minutters mellomrum.

Tåken stod som en hvit mur om oss på alle kanter. At solen ikke var så langt unda var lett å se. Derfor virket tåken hverken trykkende eller uhyggelig. Jeg er viss på at den følte meget verre for dem som lå til køis og lyttet efter de regelmessige støt i pipen, mens de utmalte sig kollisjoner og all annen elendighet.

En og annen enslig nattevandrør av det sterke kjønn passerte oss av og til, men vi slapp å snakke med noen, heldigvis.

Det lysnet mer og mer nu, innimellem så vi en blå stripe av himmelen, et svakt solstreif, et glimt av svarte, nakne fjell høit oppe, så var tåkesløret der igjen og skjulte alt for oss. Og så kom solen plutselig. Nei, den hadde jo vært der lenge allerede; men det var så plutselig den fikk makt til å rive det hvite sløret i filler. En lett, liten bris hjalp til, og på noen minutter var himmelen klar og blå. En og annen smal remse av sløret lå igjen utover nuter og koller og tinder.

Vi stod der helt målløse i det klare solskinn og følte oss som bønnådede tilskuere ved fremvisning av en merkelig, imponerende film.

«Gid jeg fikk oppleve dette en gang til!» brast det ut av mig. «Dette var dramatisk effekt som sa seks!»

«Ja, det er helt betagende, veldig flott og virkningsfull sceneforandring,» sa Gjelle. Han var helt betatt, han også, selv om han ikke på langt nær var så eksplosiv som jeg.

«Hadde De ikke kommet, vilde jeg gått glipp av

dette sceneriet,» sa han. «Jeg hadde bestemt mig til å gå ned da De dukket frem.»

Han drog en skissebok op av frakkelommen og krasset noen streker bortover papiret.

«De er tegner?»

«Nei, men jeg tegner litt for moro skyld. Vent litt er De snild,» sa han da jeg vilde trekke mig tilbake for ikke å forstyrre. «Jeg håper vi møtes igjen, og at jeg får lov til å prate med Dem i dagens fulle lys!»

Strekene blev flere og flere, mens han snakket. Solopgang på Andsfjorden klokken halv seks, var teksten under. Det var flott gjort på de få minuttene.

«Altså på gjensyn, frøken Lund,» sa han og trykket min hånd.

Jeg håpet virkelig det samme. For jeg likte ham gresselig godt, den rolige mannen med den dype, lave, litt langsomme stemmen. Det var noe tillitvekkende i det drømmende, alvorlige blikket. Og jeg frydet mig over endelig å ha møtt en som var noe «å samle på.» Nå kunde frøken Winge få den smukke dansken helt alene. Jeg skulde presentere de to, hvis det falt sig slik. Jeg orket ikke hverken ham eller mer nektar i den fest-salongen, hvor hr. potetskrelleren gikk og svinset og svanset med sine kaffekander og papirruller.

Herefter vilde jeg drikke kaffe på turist-festsal, hvor min nye venn sa han pleide innfinne sig. Det var jo så vidunderlig greit med det at vi kunde slå oss ned og drikke kaffe hvor som helst i denne flytende byen vår.

At jeg våknet klokken halv ni og fant mig liggende med kjole og strømper på under teppet var ikke så

rart. Det var rarere at frøken Selstad ikke hadde hørt hverken tutingen eller mig noen av gangene.

Hun kom inn i lugaren da jeg såvidt hadde kastet et blick på klokken og smilte fornøid over å være førstemann oppe.

«På dekk — i natt — i tåke? Men Ragnhild — hadde De nok på Dem?

Heldigvis ingen flere spørsmål.

Aldri hadde appetitten vært bedre enn efter den nattlige vandring i tåken. For første gang rekvirerte jeg både havregrøt og stekt bacon med egg og innkasserte i den anledning et stort ekstrasmil av vår omsorgsfulle elskverdige opvarter. For ham var passasjerenes mer eller mindre glupende appetitt den mest pålitelige attest for hans dyktighet i faget.

Det var forresten lurt å få et godt grunnlag. Tromsø, Lyngenfjord og lappleiren og hele leden imellem øene gav neimen ikke lange spisepauser. Jeg var vel forberedt og rustet til å plystre lunsjen den dagen også.

Solen stod blid og smilende som et stort smørøie på himmelen, hver eneste stol og benk var optatt på promenadedekket. Det var som om alle sammen hadde fått fornyet trang til å nyde tilværelsen efter den nattlige tåkekonsert.

«Du må ikke ta det så grundig, kjære patriota Norvegia,» sa Gran da vi møttes. «Du kan med god samvittighet spandere femten minutter på maven når du har besett Tromsø i tre timer. Det er nå maten vi kan takke for at våre sanser fungerer så bra. Her oppe i eventyrets land er søvnen nummer to, og maten en god nummer en.»

Jeg sukket.

«Uff ja, det er forferdelig hvor materialistiske vi er. Vi burde ikke behøve å spise stort når vi får så mange skjønnhetsinntrykk.»

«Det er sjøluften som animerer oss. Se på Olga. Blir hun ikke yngre og penere for hver dag, kanskje?» Han lo sakte. «Imorgen fornyer jeg angrepet. Jeg venter allikevel ikke til Nordkapp. Hva sier du om å bli forlovet ved Meridianstøtten — 70 grader nord for ekvator, 40 minutter og 11,3 sekunder? Var ikke det en ganske original inskripsjon i ringene?»

«Jeg tror jeg vilde foretrekke Nordkapp,» sa jeg. «Husker De breddegraden der også?»

«Hm, — jeg kommer plutselig på noe,» svarte han og blev med ett alvorlig. «Jeg har forsømt å sørge for at *du* skulde få den chansen! Kan du tilgi mig min egoisme? Her går jeg bare og tenker på mig selv. Og så kjenner jeg virkelig en kjekk kar ombord, en som jeg med god samvittighet tør betro dig til — for livet om så skulde være!»

«Tusen takk!» lo jeg. «Jeg skal klare den slags selv, hvis det behøves. Det har jeg sagt før forresten. Foreløbig haster det ikke.»

«Men du har det visst slett ikke noe morsomt?» Han så på mig som om det plutselig gikk op for ham at jeg var et mishandlet, ulykkelig vesen. «Den dansken er vel ikke noe?»

«Å samle på, nei!»

«Er det jargongen? Nåja, det var bra. Han jeg mener, er en helt annen type, alvorlig og solid — i god stilling. Får jeg lov å arrangere et tilfeldig møte?»

«Nei, for all del,» ropte jeg. «Jeg klarer ikke flere — — flere nye bekjenskaper,» skyndte jeg mig å til-

føie. «Jeg har det så veldig hyggelig uten opvartende kavalier og sånt tull. —»

«Well, du er altså bundet fra før?»

Jeg svarte ikke, stod bare lenet over rekken og så utover sjøen med et smil som han kunde tyde «as you like it», tenkte jeg.

Og nettop da kom Odd Gjelle forbi. Han var altså den kjekke, alvorlige karen i god stilling. Presentasjonen fulgte straks. Ingen av oss røpet at vi var kjente. Jeg begriper ikke hvorfor vi straks var så enige om å spille den rollen. Men Gran så glad og lettet ut, da han straks efter forlot oss — naturligvis for å gå på jakt efter sin Olga.

«Skulde jeg fortalt ham —» begynte Gjelle forsiktig. Jeg ristet på hodet.

«Nei, det var all right. Jeg liker ikke sånn offentliggjørelse av nattlige utskeielser.»

«Ikke jeg heller,» smilte han. Men *han* rødmet — ikke jeg!

Vi blev enige om å ta samme motorbåt iland. Jeg vilde ikke noe heller enn å være sammen med Gjelle den dagen.

Vi travet rundt i byen, var på St. Elisabeths øienklinik og hilste på en av Gjelles venner som var assistentlæge der, besø med ham som cicerone det nye hospital for skrufuløse, drakk brus og øl i folkeparken, var i verdens aller merkeligste museum og beriket vår viten om de arktiske egne. Vi tok bil til Dalheim og enda litt lenger for å få et glimt av lapperne med sine reinhjorder og rakk pr. bil såvidt tidlig tilbake at jeg fikk skrevet noen kort hjem og gitt den godslige isbjørnen i Storgaten det tradisjonelle

klapp over nakken, mens Gjelle knep et billede av mig.

Men det mest interessante i «Hålogalands perle» var at jeg fikk se stedet hvor «Latham» med Roald Amundsen og hans tapre, lille flokk startet på den berømmelige tragiske ishavsferd. — — —

«Ser man det!» smilte Gran fornøyd, da jeg fortalte hvor meget vi hadde fått med. «Du er altså ikke vond fordi jeg allikevel prakket en kavaler på dig?»

«Tvertimot,» sa jeg. «Han er veldig grei og hyggelig. Vi er blitt fine venner. Men vi får ikke bruk for breddegraden på Nordkapp!»

«Time will show,» var Grans svar.

Jeg plystret allikevel ikke lunsjen den dagen, nei. Maven kommanderte mig til å ta imot hver smitt og smule som blev budt frem, og jeg hadde ikke karakterstyrke nok til å trosse ordren.

Da vi var i Tromsø, hadde Gjelle sånn en passant nevnt at det kunde være morsomt å spasere det lille stykke vei fra Lyngseidet op til lappeleiren i Kjosén.

«Hvad har De tenkt å gjøre?»

«Å sove så lenge jeg kan,» sa jeg uten betenkning. «Jeg vil være på dekk inn gjennom hele Lyngenfjord, men klokken fem legger jeg mig og sover helt til middag.»

«De kan allikevel rekke å komme i land,» sa han. «Det er ikke hver dag De får se en lappeleir.»

Jeg mente den bare var sånn passelig ekte, for Gran hadde fortalte mig at den var importert fra Sverige og plasert der oppe for turistenes skyld.

«Hele miljøet er uekte og falskt,» sa jeg, «og da blir det jo bare utstillingsgjenstander.»

«Hm. Jeg tror sannelig De begynner å bli blasert,» mente Gjelle.

«Si heller overmett og overtrett,» sa jeg.

Og så blev der ikke mer snakk om den ting.

Men da jeg våknet av matsignalet, og klokken sa mig at jeg hadde sovet som en sten i halvannen time, bestemte jeg mig for å ta i land straks jeg hadde slukt middagen.

Jeg fikk soloskyss med en gammel, inntørket beste-far, som underbød alle andre. Halvannen krone for tur og retur i en humpete, fjærløs trille var nok, men gamlingen forsikret mig om at han slo av til det halve, fordi jeg var så pen og blid en jente.

«Ja, du ska væl spå deg au, du,» humret han, «og få veta om kjæresten blir mørk eller ljøs?»

Det hadde jeg neimen ikke tenkt på. Men da jeg tit-tet inn i spåkjerringtellet, hvor kaffelars hang og put-ret over varmen midt på jordgulvet, falt jeg for fristelsen og rakte høire hånd frem mot en kopparret heks med gnistrende, sorte øine.

«Ho, ho,» gryntet hun og smilte bredt.

«Ni blir snabbt förlovad med en mycket vacker karl.»

«Lys eller mørk?» spurte jeg.

«Svart som själve natten,» hvisket hun hest. «Myc-ket med kärlek og många långe resor.»

«Jatakk, det klarer sig!» ropte jeg og skyndte mig ut i frisk luft.

Huff nei, jeg likte mig ikke der oppe. De var så skitne og uappetittlige og grådige både store og små. Det gjaldt bare å sope inn penger av turistene. De var bare smarte handelsfolk og ulikt det billede jeg hadde dannet mig av en lappeleirs daglige liv.

Et av teltene var lappet med gamle sekker. På tre av dem stod enda inskripsjonen igjen, i gult og blått:

«Hvetemel. Engelsk Formaling. 50 kilo. Statens Kornforretning,» leste jeg.

Da syntes jeg nok det hele luktet vel meget av civilisasjon, og jeg flyktet fra unger og kjerringer, som ropte kjøp, kjøp, kjøp, og tok mig en tur op til reinsdyrene, som lå fredelig og rolig innenfor en innhegning og tygget drøv, mens de glodde på oss med store forbausede øine. De var da ekte nok, stakkar, selv om de var blitt fraktet den lange vei over fjellet.

«Det blir sikkert et fint fotografi,» hørte jeg Gjelles stemme bak mig, da jeg kneppet av for det andre billede av den tause, tyggende hjord.

«De kom altså allikevel?»

«Neida,» lo jeg. «Dette er ikke mig! Jeg ligger og sover ombord fremdeles!»

«Hm. De ser svært våken ut,» forsikret han. «Har De ikke kjøpt en eneste souvenir?»

Nei, jeg hadde ikke. Enn om de også var importert — for eksempel fra Tyskland?

Nei, de var sikkert hjemmelaget, mente han, og viste mig en kunstferdig utskåret papirkurv. Jeg kjøpte en lignende til far, renskinnskø til mor og Ellida og noen prospektkort. Og jeg følte mig som en ren mrs. Rockefeller, da jeg igjen tok plass i trillen.

Gamlingen blunket så morsomt da Gjelle spurte om hesten orket å dra ham også.

«Hø! Eg kan då'kje skilje kjærestefolk, veit eg!»

— — «Hm, hm, Gjelle nå igjen,» sa Gran med et lyst smil da jeg strøk forbi på nedre dekk efterat Gjelle hadde sagt takk for turen.

«Ja, dessverre,» sa jeg og så fast på ham. «Det var en gang for meget på samme dag, det. Jeg foretrekker mer variasjon. Naturen forvenner oss her oppe. Den skifter jo stadig utseende, ikke sant?»

«Pass dig, frøken Ragnhild,» brummet han og tok et fast tak i skulderen min. «Det klær dig slett ikke å være kokett og hjerteløs!»

«Du tar nok helt feil,» sa jeg, og nu var det mig som var ergerlig. «Jeg kan ikke for at han holder sig ved teltene i flere timer. Jeg sa uttrykkelig at i eftermiddag vilde jeg sove for en gangs skyld. Jeg rakk bare såvidt i land og drømte ikke om å møte Gjelle der inne.»

«Hm, hm,» sa Gran noe blidere og slapp taket. «Han var en av de første som stakk iland. Vi var jo i samme båt. Nåja, han må ha det nokså hett, stakkar. Tro, håp og kjærlighet, vet du, Ragnhild. Men størst blandt dem er kjærligheten,» citerte han.

«Det er visst og sant i alle måter,» sa jeg. «Men den jordiske kan visst være litt for påtrengende somme tider.»

«Det er dens taktikk,» sa han. «For den tror alt, håper alt og tåler alt. Merkelige og sanne ord, hvad?»

Jeg tenkte på en viss person og smilte åndsfraværende.

«Jo,» sa jeg, «især det å tåle alt. Det skal jeg virkelig huske på. — Takk, skal du ha!»

Gran knep munnen igjen og ristet på hodet, mens han betraktet mig skarpt.

«Jeg blir ikke riktig klok på dig,» sa han til sist.

«Behøves ikke heller,» svarte jeg. «Du har sannelig nok med å forstå din egen Olga. So long!» vinket jeg og gikk ned i lugaren med mitt første flotte innkjøp.

Det skal et visst fond av ærlighet til for å erkjenne for sig selv at en ikke utfyller en stilling en har god betaling for; men det behøves en veldig porsjon moralsk mot for like frem å si til vedkommende:

«Jeg fortjener ikke min lønn, jeg vet at mitt arbeid ikke er verd en øre. Jeg skammer mig over at jeg har tatt imot forskudd på månedslønn for å ha lomme-penger til porto og kort og lignende. Ta det tilbake og gi mig avskjed på stående flekken.»

Det første klarte jeg. Ærligheten var påtrengende. Jo mer jeg så av dette forunderlige, betagende landet vårt, jo morsommere jeg hadde det ombord, jo mer følte jeg hvor latterlig og meningsløst det var at frø-ken Selstad hadde tatt mig med. Denne følelsen var den eneste bitre dråpen i det beger jeg hver dag drakk av med begjærighet.

Den var ikke til å bli kvitt den stemmen som støtt og stadig gnålte:

«Si det — si det — si det! La henne forstå at du er helt klar over hvor absolutt unødvendig du er for henne på denne ferieturen. Snakk rett ut av posen, få det op og avgjort. Skynd dig før hun selv sier det første sårende ord.»

Den morgen vi nærmet oss Hammerfest, hadde jeg formelig feber. Jeg våknet tidlig og lå badet i sved.

Frøken Selstad hadde riktignok rekvirert et dobbelt ullteppe ekstra siden vi var oppe i Nord-Ishavet, og insisterte på at jeg skulde ha langermede pyjamas, men femti prosent av sveden skrev sig allikevel fra den fryktelige drøm jeg nettop hadde hatt:

Jeg stod på toppen av et høit fjell og så ned i et sort, svimlende dyp. Bak mig stod isbjørner tett i tett med utrakte, ildrøde tunger og hese brøl, på begge sider stakk spisse reinhorn frem og forsøkte å spidde mig.

Rett over hodet hang solen ned fra himmelen som en trillrund, rødglødende kule. Den var festet til en av stjernene med en tykk gullsnor, som stadig tvinnet sig rundt. Hvert øieblikk ventet jeg å få den i hodet, men det var ikke mulig å flytte en fot.

«Det er straffen for de troløse,» hørte jeg Leif Holms stemme si. Men jeg så ham ikke.

Da brast snoren — og jeg våknet.

«Jeg vil ta temperaturen,» sa frøken Selstad meget bestemt.

Jeg stønnet jo høit, håret var dyvått, og jeg kastet teppene av mig med et spark.

Det var komisk å se henne svinse omkring i den side, hvite nattkjolen med den tykke hårpisken, som næsten rakk til livet — blek og forfjamsset med angst i øinene.

Jeg falt for fristelsen og hvisket:

«Kanskje det er lungebetendelse?» Og jeg pustet fort, fort, fort.

«Å, Ragnhild!» jamret hun. «Blev De forkjølet på bilturen igår? Nei, jeg har vært altfor egoistisk, det har jeg. Å, Gud tilgi mig at jeg ikke har passet bedre på

Dem!» Et øieblikk efter i en ny forhåpningsfull tone.
«Men De er jo ikke varm?»

Hun hadde lagt den ene hånden på pannen og den andre over mine foldede hender og kjente naturligvis at temperaturen var helt normal.

Da skoggerlo jeg.

«Det er bare det avskyelige teppet, en seidel øl og masse smørbrød klokken elleve. Og så en redselsfull drøm attpå alt sammen,» føide jeg til.

«Er det sant, Ragnhild?»

Hun stod på bare ben i sofaen rett nedenfor hodegjerdet og tviholdt hendene mine mens de store blå øinene var fulle av tårer.

Da kunde jeg ikke annet. Jeg slo begge armene om hennes hals og klemte inn til mig det jeg fikk fatt på.

«De er altfor snild og søt, og jeg er et ufordragelig best,» sa jeg med gråten i halsen. «Jo, nå skal De høre på mig, frøken Selstad,» sa jeg, da hun hysset og la hånden over min veltalende munn. ««Jeg skammer mig som en bikkje over at jeg er med Dem på denne lumpne måten. Jeg er jo bare en klump om Deres fot og et forferdelig tungt blylodd om benene.»

Hun rettet sig op med et smil og strøk mig over den våte pannen :

«Vær så snild, stikk termometret inn under armen allikevel — for min skyld,» sa hun blidt. «Jeg forstår ikke denne svedningen.»

«Men jeg forstår,» sa jeg, «for meget mat og for meget klær, punktum.»

Og så svinget jeg mig ut over køien med en flott koll-

bøtte. Det var så pinlig å ligge der oppe — på nippet til ny grining.

Så stod vi da der nede på teppet barbente begge to og så på hverandre noen sekunder. Jeg hadde ikke tenkt å skrifte for en backfisch fra århundreskiftet. Men når jeg først hadde fått både motet og anledningen, måtte det skje litt faderlig fort.

Og så rant det ut av mig som erter av en sekk, alt hvad jeg hadde tenkt og følt de siste dagene. Jeg lo og gråt om hverandre.

Frøken Selstad hadde satt sig i sofaen og slengt et pledd over knærne mens skriftemålet varte og rakk. Hun fikk ikke sagt et eneste ord før jeg var helt uttømt. Men hendene lå ikke et øieblikk i ro på pleddet. Både de og øinene var talende hele tiden, det var vel derfor jeg følte mig så herlig tursnakka da jeg endelig tidde stille.

«De har altfor livlig fantasi, Ragnhild, sa hun og smilte så moderlig og hyggelig. «Bare det at jeg kan snakke med et kjent menneske når jeg ønsker, uten å føle mig påtrengende — forstår De ikke at den følelsen er behagelig?»

«Men jeg synes De betaler altfor dyrt for den smule behagelighet,» sa jeg. «De kunde truffet mange andre her ombord som er minst likeså greie å være sammen med.»

«Det vet vi aldri noe om på forhånd,» var svaret. «Og dessuten — —» hun slo pleddet om sig og gikk bort til vinduet og så ut — «det er Deres skyld at jeg har truffet Anders Gran.»

Jeg vilde protestere, men kom ikke til orde.

«Jo, for De begriper vel at uten Dem var jeg sim-

pelthen ikke kommet her ombord!» sa hun nesten heftig. «Og — — jeg angrer ikke på de stakkars pengene, hvis det er dem De tenker på. Jeg har spart lenge nok, skal De vite. Jeg har lov å ta en selskapsdame med om jeg har lyst. Og De er nettop en som passer for mig. Jeg liker Dem. Jeg — jeg er glad i Dem!»

Resten trekker jeg et slør over. Det var altfor pent sagt. Jeg fortjente det ikke.

Summa summarum var at jeg følte det som en sten var blitt veltet av mig etter den samtalen klokken halv syv om morgenen. Og da jeg etter et forfriskende bad i det salte ishavsvannet i badekaret kom på dekk i veldig fin form både legemlig og sjelelig, gled vi langsomt inn Sør fjorden mot Hammerfest under en lett overskyet himmel.

Jeg var med i den første motorbåten som tøffet i land med passasjerer. Hverken dansken eller norsken eller noen annen kjenning var med.

Heldigvis hadde jeg ikke gått med på å binde mig idag.

«Det får bli som det faller sig,» svarte jeg Gjelle. «Møtes vi, så er det bra, hvis ikke så skal det vel så være — la oss si det.»

«Er De alt trett av mig?» spurte han og var så rar i blikket.

«Det kunde jo tenkes at det var omvendt,» svarte jeg. «Og jeg har en sann redsel for å være påtrengende her ombord.»

«Jeg vilde ikke ha spurt Dem om så var tilfelle,» sa han alvorlig og sindig.

«Takk for det,» sa jeg. «Kanskje vi møtes ved meridianstøtten!»

— — Men det gjorde vi ikke.

Der kolliderte jeg med en lyslugget, barhodet altfor blek fyr, som stod med armene i kors over brystet og stirret opover mot det kolossale sykehuset, som lignet et slott der det lå, høit og fritt og imponerende.

Jeg vilde ta et bilde av støtten og gikk bakover for å få både den og gjerdet med.

«Virkelig alene, frøken Lund? Det var overraskende!»

«Nei, jeg har truffet en av mine venner,» sa jeg.

«De mener vel ikke den overvintrede potetgroen?»

Jeg nikket og tok ikke blikket til mig. Slik stod vi noen sekunder og tok mål av hverandre.

«Det gleder mig at De har fått fri,» sa jeg. «Hvor lenge forresten?»

«Helt til siste båt fra land. Jeg har skrellet poteter siden fire for å se og lukte denne byen. De så vel all tørrfisken på hjell langs veien hit?»

«Jeg luktet den straks jeg kom iland,» sa jeg. «Nu er jeg ferdig med begge kirkene, både den lutherske og den katolske, kinoen som har nydelige ti tusen kroners Peer Gynt-malerier av Jens Wang i en mørk bakgang, — og de minste bjerkeetrærne i parken. Jeg har bare igjen å klatre op på «Sadelen» der borte for å få et ordentlig rundskue over hele byen. Vi kan ta buss tilbake, det er ødselt å gå den veien da capo.»

«Aldeles enig. — Men frøken Lund, den stilige ingeniøren som tar skisser, han som De har stevnemøter med i tåken om natten, vil De ikke heller —»

«Jaså, så De var en av de mystiske passasjerene den morgenen,» sa jeg rolig. «Nei, jeg var sammen med ham i over tre timer i Tromsø. Det er sundt å få litt avveksling —»

«Og så tar De det som faller i Deres vei?»

«Akkurat. Jeg er ikke så fordringsfull som De tror!»

«Jeg tror jo nettopp det motsatte, ellers gikk jeg vel ikke her,» sa han og laget en dyp rynke mellom øinene.

— — — Naturligvis burde jeg ikke vært sammen med Leif Holm i næsten to timer. Det var altfor lenge, jeg visste det godt, men — jeg syntes vel synd i ham, og så angret jeg min hovne opførsel i røkesalongen.

Forresten — jeg husket ikke alltid at han var potet-skreller og opvarter. Men en gang datt det allikevel taktløst ut av mig:

«Jeg begriper ikke hvor De har lært så meget. De vet jo meget mer enn jeg, og jeg har da artium, og mente jeg kunde litt mer enn folk flest!»

Da blev han sprutrød, gutten. Han reiste sig brått og gikk noen skritt bortover.

«Har De virkelig bare folkeskolen?» fortsatte jeg — — enda mer taktløst.

Stakkar, han så så brydd ut, og jeg angret straks det nærgående spørsmål. Men han tok det jamen så pent og greit, næsten overlegent.

«Jeg har lest en del på egen hånd, selvfølgelig. Heldigvis er all slags litteratur lett tilgjengelig for hvem som helst, og både min leselyst og min kunnskaps-trang har alltid vært umettelig.»

«Og enda er De ikke bitter over at De ikke

har fått en bedre skoleutdannelse?» grov jeg videre.

«Å nei, da! — Jeg er strålende fornøyd over tilværelsen jeg, frøken Lund!» ropte han og slo ut med begge armer. «Især idag,» føide han til et minutt efter og så intenst på mig helt til jeg møtte hans blikk.

Vi satt oppe på «Utsikten,» — det var for langt å ta «Sadelen», fikk vi vite. Hele Hammerfest i halvcirkel med Sørøysundet og de nakne øene lå for våre føtter. Skydekket var litt efter litt glidd vekk, og vår elskelige sol smilte så vennlig på skrå mot oss fra den blekblå himmel.

Igjen må jeg skylde på den forunderlige belysningen der nord, den er så uvirkelig både dag og natt at en likesom går omkring i drømme og tar ingenting alvorlig. Det var vel derfor jeg var som jeg var den formiddagen i Hammerfest. Jeg kjente iallfall ikke Ragnhild Lund igjen.

Stolthet og selvkritikk, æresfølelse og takt var egenskaper som lå igjen sønnenfor «moralcirkelen». Og jeg satt deroppe på fjellet med god samvittighet og snakket med en ung mann som jeg i Oslo vilde betraktet som en proletar.

Da jeg gikk opover øverste fallrepstrapp efter et raskt nikk til Holm som stakk inn lengere nede, var mine teorier og prinsipper om passende omgang kommet i støpeskjeen. Jeg var ikke bare demokrat, jeg var blitt rødglødende kommunist og vilde fra nu av kjempe drabelig for å opheve den idiotiske, gammel-dagse standsforskjellen.

Da vi møttes ved lunsjen, stod det skrevet på hele Olga Selstad at noe var hendt i Hammerfest. Jeg

kunde godt sagt gratulerer, men jeg vilde ikke foregripe begivenhetenes gang. Dansken blunket til mig over det lange bordet. Han hadde opdaget noe nytt han også.

Det var ikke bare det at hun spiste alt som blev budt frem — ellers tok hun bare en av rettene — at hun satt som i ørske og ikke var tilstede med sin ånd, at hun sa hvad alt i ett til alle mine bemerkninger og spørsmål. Alt i hennes ansikt smilte, til og med de små lyserøde ørene. Om jeg så henne bakfra, lå der smil over den nye frisyren og nakken som stakk op av den lysegrå ullkjolen, som jeg hadde fikset op med en blekrød georgettekrave fra min egen garderobe.

«Hvad synes De så om verdens nordligste by?» spurte dansken henne.

«Jo, — den var aldeles — en meget pen og — — svært inntagende by,» stammet hun.

«Nei, så skam,» lo han. «Det pene så ikke jeg. Men interessant er den jo bare på grunn av sin beliggenhet.»

«Jeg er enig med frøken Selstad,» sa jeg for å hjelpe henne ut av forlegenheten. «Det er den festligste by jeg har sett. Men jeg så den riktignok i fugleperspektiv. Den har Norges flotteste kino med malerier for ti tusen kroner i vestibylen. Kors på halsen,» forsikret jeg, da svensken vis á vis påstod at jeg skrønte.

«Jo, jeg så dem med egne øine,» sa jeg. «Maleren er blitt inspirert av selveste Henrik Ibsen.»

Svensken blev helt grå i ansiktet av ergrelse over at han var gått glipp av en så utomordentlig severdighet. —

«Hvor fisker De op den slags rariteter?» spurte en av de norske.

«Jeg dumper bare oppi folk som liker å snakke,» sa jeg, og det var sant. «Da jeg kom nedover Kirkegaten, eller hvad den nå het, stod der en hyggelig mann og røykte langpipe utenfor en husvegg. Da jeg spurte hvor mange mennesker der var i byen, tok jeg tappen av en full tønne, og så fikk jeg vite alt som hadde hendt i den siste menneskealder: brander og prester, politikk og næringsliv, kunst og skolevesen. Gatebekjentskapet sluttet med at han inviterte mig med på kino,» fortalte jeg.

Frøken Selstad våknet plutselig.

«Hvad sa du, Ragnhild? På kino midt på lyse dagen?»

«Ja da, men der var ikke forestilling! Han var — bestyrer av kinoen. Det var derfor han stod ledig i gaten midt på blanke formiddagen. Han gav mig også et lite kursus om forskjellen på stumfilmens og lydfilmens fordringer til et lokale, og jeg fikk en morsom liten gløtt bak en kinos kulisser.»

«Sannelig, det måtte være mycket rolig å gå sammen med Dem iland,» sa svensken. «Frøkenen eier sikkert en utomordentlig evne til å se og høre mer enn alle vi andre til sammans.»

«Å nei da,» sa jeg en smule ergerlig, «jeg har bare opdaget at folk liker vi spør dem om det stedet og den byen de selv er glad i.»

Jeg forstod nok at han syntes jeg var litt for nysgjerrig og vitebegjærlig.

«Men jeg liker best å gå omkring sånn alene,» sa

jeg, «for da er det ingen som hysjer på mig og gjør grimaser for å få mig til å bremse for nysgjerrigheten.»

«Ni var als inte ensam der oppe på fjellet, mins jag rett!»

Svensken skulde hevne sig — smilet var infamt altså. Han fikk hele bordsetningen med på en lystig latter.

«Der er aldri noen regel uten hederlige undtagelser,» var mitt rolige svar. Men jeg raste innvendig over at den idiotiske rødmen skulde overfalle mig så gresselig ubeleilig. —

Jeg dormet av i en dekkstol borte i en rolig krok på øvre promenadedekk efter lunsjen og vilde gått glipp av fugleberget på Hjelmsøy hvis ikke en årvåken sjel hadde rusket mig i skulderen. Det var Gjelle, som sa at vi nærmet oss den store raritet.

«Har skuddet virkelig gått uten at jeg våknet?» ropte jeg og hev teppene vekk.

«Skudd? Hørte De ikke det blev sagt at både tuting og skyting var en altfor barbarisk hilsen, og at —»

«Når blev det sagt?» ropte jeg ergerlig mens jeg diltet i hælene på ham. «Stadig får jeg høre et eller annet som er blitt sagt når jeg var alle andre steder enn nettop der akterut, hvor alle de makelige blir proppet med alle slags viktige opplysninger.»

«Det blev til og med ropt ut gjennom høttaleren,» smilte Gjelle. «De var vist nettop kommet ombord. De var vel nede for å klæ Dem om til lunsjen, kan jeg tenke.»

Igjen blev jeg rød. Det var neimen ikke bare moro å vite sig så iaktatt. Da hadde han vel også sett at Holm og jeg kom i samme båt, og at jeg nikket et takk for følget da vi skiltes ved fallrepstrappen.

Men han sa ikke mer, drog mig bare tålmodig med forover, hvor passasjerene stod som sild i en tønne bak vinduene rett under bestikklugaren.

«Vi må lenger frem,» ivret jeg og var opover trappen til sportsdekket før han fikk snudd sig.

Her oppe hadde vi fri utsikt over fjellet, hvor der skulde være likeså mange fugler som der var mennesker i kongeriket Norge.

Der satt de hode ved hode inne i hyllene og skalv naturligvis av angst for denne uhyggelige kolossen som stanset op like utenfor deres fredelige hjem.

Det krydde av fugl i luften og på vannet, de dukket og svømte og kretset om skibet forfjamsset og forskremte over å bli forstyrret midt i middagshvilen.

«Fortell mig hvorfor der ikke blev tutet eller skutt,» bad frøken Winge en av purserens assistenter. «Jeg har gledet mig til å se luften bli plutselig tett av fugler akkurat som en myggsverm. Jeg har nemlig hørt at det skal være et aldeles enestående syn!»

«Jo, det skal jeg si Dem, frøken,» tok min gamle doktor på to og sytti ordet. «Naturligvis er De altfor ung til å forstå hvorfor De måtte renonsere på dette sjeldne syn. Om noen år vil De kanskje huske hvad jeg nu sier — og forstå.»

«Gid,» lo hun. «De gjør mig rasende nysgjerrig! Fortell!»

«La oss tenke på alle de bitte små, dunete faglebarna, som ligger så trygt hos mor sin,» begynte doktoren og la høire knyttneve inn i venstre albuekrok for riktig å illustrere hvor koselig ungene hadde det. «Forsiktig stikker de hodene frem under vingen. Lunt og varmt og rolig ligger de der mens de drømmer om den dag de kan dra på langfart, når vingene er utvokset, — ut over det store, store hav. Plutselig lyder en gjennom-

trengende tuting eller enda verre — et skarpt, øredøvende skudd, som gir et kraftig ekko i de nakne fjell. — — Hvordan vilde det gå alle disse millioner fugler, tror De? Alle som én vilde få et voldsomt nervesjokk, kanskje plutselig sinnsforvirring. Hver eneste hylle vilde bli tømt i ett sekund. Mødrene vilde flakse omkring i redsel — de minste ungene vilde styrte i sjøen, og naturligvis blev det en forkjølelsepandemi à la spanskesyken nitten sytten. Lungebetendelse — tuberkulose — overfylte sykehus — huttetu!» ropte han og skuttet sig med en ulykkelig grimase.

Frøken Winge hvinte av fryd.

«Å, De er vel morsom! Er De doktor?»

Han nikket. — Der var et humoristisk blink i de kloke, alvorlige øine.

«Ja da så,» sa hun med et lyst sukk. «Vi må altså ofre en stor fornøielse for å forebygge snue på fugleberget?»

«Synes De offeret er for stort?» spurte doktoren alvorlig.

«Ikke nu, nei. Selv om De overdriver noe aldeles kolossalt naturligvis. For de er jo svømmefugler, de skulde vel tåle et kaldt bad. Men de små dunete ungene synes vi virkelig synd i altså, ikke sant, frøken Lund?»

Hun snakket til mig, men så bare på Gjelle — med et kokett blick, og jeg hadde ikke annet å gjøre enn å presentere.

— — «Veldig stilig, De!» betrodde hun mig senere. «Jeg har ofte lurt på hvem den kjekke herren var. De er jamen edel, De, slik som De deler med oss andre.

Dansken er altså blitt min faste, men det skader ikke å ha en i reserve, vet De! — Ja, for De — De ser ikke — — det spor forelsket ut,» føide hun hakkende til, da jeg uvilkårlig kneiste litt med nakken og antagelig fikk et stramt smil om munnen.

«Om jeg var, kunde jeg muligens forstille mig,» sa jeg i en stiv tone.

«Ikke tale om,» sa hun påståelig. «De er så veldig opriktig og naturlig, frøken Lund. Jeg vilde straks forstått om De var det minste skutt. Jeg er ganske gløgg sånn. Og De kan ikke spille komedie!»

«Nei vel,» sa jeg i en lett tone. «Så sier vi det da, frøken Winge. — Men derfor er det ikke så sikkert at Gjelle biter på Deres agn!»

«Jeg står nettop og tenker ut hvilket jeg skal bruke først,» lo hun. «Han stikker nokså dypt, ikke sant?»

«Joda,» sa jeg og gikk med på spøken. «Den liker ikke grunt vann, den fisken!»

«Altså veldig langt snøre med tungt blylodd,» sa hun og nikket med en eftertenksom mine.

«Javel. Dansken spretter mer i overflaten. Synes De ikke? Han minner mig forresten om sypikene og steggen som vi fisket med stang. De var ikke særlig verdifulle — pus fikk mine bestandig. Vi lå på maven utover bryggekannten og kunde se helt til bunns. — Men De som er Oslo-pike, De begriper vel ikke at sånt kunde være moro?»

Som om ikke jeg også hadde ligget på bryggen og fisket krabbe og sypiker og ertet manetene. Vi blev en slags venner på disse felles barndomsminner, og jeg

gjorde mitt beste for å få Gjelle til å bite på de forskjellige agn hun eksperimenterte med.

Men forgjeves dessverre.

Han undgikk henne stadig og generte sig ikke for å la henne forstå at hvilken som helst fangstmåte var spilt umake.

«Huff — han er sikkert fanget i Deres garn, frøken Lund,» sa hun til mig siste dag ombord. «Det er bare så sørgelig at De ikke gider å trekke den fine fangsten i land.»

Vi var ved Nordkapp ved seks-tiden samme dag. Hundre meter fra sjøen stod tåken som en hvit mur opover og skjulte det berømte platå for de mange øienpar som stirret og stirret mot det forjettede land.

De som hadde almindelig vett og en smule geografisk og klimatisk forståelse — og det hadde heldigvis de aller fleste — var jo forberedt på tåken der oppe og lot sig ikke affisere av de få sure og misfornøide, som følte sig snytt for det de selv anså for å være reisens clou : midnattsol ved Nordkapp. De så formelig olmt til kapteinen når han imellem viste sig ved fallrepstrappen.

Jeg innbilte mig at han måtte føle denne misnøien som et skrik à la Osvald : Gi oss solen ! — Og jeg gikk på trass omkring og lot som jeg syntes tåken her oppe var et veldig plus til turen — hver gang jeg så eller hørte noen av de sureste sure sukke og stønne over at vi var «så gresselig uheldige med været» —

Mens jeg for mig selv gikk og spekulerte på om det ikke gikk an å konstruere en slags tåkesuger som på noen få minutter kunde suge tåken til sig så hele himmelen blev ren og klar — eller en sindrig innrettet kanon anbragt forut på skibet. Den måtte kunne sende et par kraftige skyts mot den ubudne, påtrengende gjest og holde ham på avstand, mens vi innbudne gjorde vår entré. Mystikken og tiltrekningen

blev ikke mindre da kapteinen frarådet oss å gå iland. Sjøen gikk temmelig høi, den bratte, smale vei mot toppen var glatt og utsikten lik null.

Men da viste det sig at eventyr- og opposisjonslysten ligger oss mennesker dypt i blodet. Det var ikke bare de unge, slanke og gratiøse som trippet nedover fallrepstrappen. Tunge hundre kilos av begge kjønn og fire-fem nasjoner med stive, støre legger fikk trinene til å knirke. De som stod ved rekken og iakttok dette skuespill, hadde sin største moro hver gang en av kolosene blev jumpet over, nettop i det psykologiske øieblikk, — når den sterkt gyngende motorbåt var i høide med trappens nederste plattform..

At det ikke blev mer moro var mannskapets skyld. Hadde ikke de kjekke, håndfaste og velvillige karer assistert så glimrende, vilde mangel tilårskommen fått et ekstra saltbad i Nord-Ishavets vover.

Men det er ikke tvil om at det også vilde blitt regnet med som et plus ved turen.

I det hele tatt var passasjerene forbausende elastiske og veltilfredse, hvad der enn hendte — eller ikke hendte. —

Naturligvis måtte jeg iland. Tenk for en fiasko å komme hjem og fortelle guttene og Ellida at jeg bare hadde stått ombord og sett den nederste delen av Nordkapp.

«Du risikerer forkjølelse, kanskje et iskoldt bad også, Ragnhild,» sa Gran. Han skulde liksom agere pappa og vilde ha sin samvittighet i orden hvis noe skulde hende mig.

«Jatakk,» lo jeg. «Men det er nettop den risikoen

som lokker så kriblende deilig. Dessuten, se her —
Jeg pekte på mine føtter. «Godt smurte beksøm og
raggsokker!»

«Donnerwetter,» ropte han forbauset. «Hvem har
æren for en sånn enestående fremsynthet?»

«Mor, naturligvis,» fortalte jeg. «Hun gav sig ikke
før de lå på bunnen av kofferten. For min skyld da,
Ragnhild, tagg hun med tårer i øinene. Jeg tenker
på klatringen i isbreene og den sterke sjøgangen ved
Nordkapp, jamret hun sig. — og så tok jeg dem, da.
Uff, mor, — jeg kommer aldri til å bruke dem, sukket
jeg fortvilet; men siden jeg slipper å trekke på koffert-
ten, kan de jo alltid ligge der.»

«Jeg vil ta et fotografi av dig før du går iland,»
sa Gran oprømt, «ifall du skulde «bli» der oppe. Hel
figur, støvlene i forgrunnen. Vent her mens jeg stik-
ker inn efter kodakken.»

Billedet blev fremkalt og kopiert ombord og sendt
hjem fra Trondheim med påskrift av Gran: «Hun tok
dem på av sin vilje fri og priste den fremsynte
mora si.»

Jeg så jo heller ikke videre bedrøvet ut der jeg stod
og flirte med luen nedover hodet, kåpekraven opslått
og hendene i lommen. Jeg er viss på mor husker og
fryder sig over den historien med beksømmene om hun
blir hundre år gammel.

Frøken Winge satt ved siden av mig da vi tøffet
innover Hornviken. Hun fikk et hysterisk latter-
anfall da hun opdaget mitt høire ben, som jeg på ert
stakk bort i hennes utringede lysegrå skinnsko og tynne
silkestrømper.

«De er altså det rareste menneske jeg har møtt,» hikstet hun, da latteren gav sig. «Er De svakelig?»

«Se på mig,» sa jeg og blåste kinnene ut.

«Nei, De ser da sterk ut, men derfor kan De ha en eller annen skjult svakhet?»

«Jo, jeg har den skjulte svakhet at jeg tar meg dårlig ut når jeg har tøvær på nes-odden,» sa jeg. «Og våte ben et par timer i denne temperaturen vilde kanskje skaffe meg vondt i halsen. Jeg er litt svak sånn nemlig!»

«Stakkars Dem, — jeg tåler heldigvis alt, jeg!»

Dagen etter fikk hun to globoider av frøken Selstad og holdt kjøien til lunsj. «Jeg er helt tett i hodet og halsen,» het det da.

— Det interessanteste på Nordkapp var altså Gran og frøken Selstad. Jeg visste hvad som skulde foregå da de blev stående for sig selv litt avsides — bak kaféen. De byttet ringer! I Hammerfest hadde de kjøpt dem og fått navn og dato med mer inni. De hadde bestemt sig for å angi lengden istedenfor bredden.

«Det er mer sjelden å bli enige ved en bestemt meridian,» betrodde Gran meg da han viste meg ringen han skulde gi Olga: «Din Anders. 14/7—1933. 24 ° ø.l., 71 ° n. b.», stod der.

Jeg betraktet dem fremdeles som to store unger. Men det var noe rørende lykkelig over dem allikevel.

«Forstår De ikke hvor morsomt det blir hele livet fremover å minnes at vi byttet ringer på selve Nordkapp?»

Joda, visst forstod jeg det. Især da jeg stod der alene midt i hele flokken og ikke øinet et eneste menneske jeg brydde meg om å dele inntrykk med. Jeg følte meg plutselig så ubeskrivelig tom og fattig og forlatt.

Jeg så hverken Gjelle eller Holm eller den kjekke unge vestlandslæreren, som førte an i sangen ved Tjeldsund. Egentlig var det ikke svært hyggelig å være overlatt til sig selv, det følte jeg der oppe i tåken, — mens et par halvgamle forelskede mennesker gav hverandre pantet på evig troskap.

Da jeg hadde skrevet mitt navn i boken og var blitt borger av Nordkapp, kastet jeg et blikk opover siden. Leif Holm, leste jeg. Det svimlet for øinene. Jeg måtte ut og få frisk luft selv om den var både sur og våt. I vesken lå passasjerlisten. — Jo, der var to Holm'er. Leif og Helge. Navnet var jo ikke så originalt. Men at de nettop skulde være med her, var et pussig spill av skjebnen.

«Om jeg så skal svømme — — iland skal jeg!» hadde han sagt.

Nei, det var rimelig at han måtte vente helt til slutt etter den lange friheten iformiddag.

— — —

Efter middagen drakk jeg kaffe i to salonger — for å få et glimt av en lyslugget gutt med en holdning som en prins. Kort sagt: jeg var på jakt etter Askeladden, men fant ham ikke.

Jeg rømte fra både Gjelle og de nyforlovede etter kaffe med likør på A, hvor vi hadde holdt taler etter tur. Lykken fra deres øine strålte omkapp med de blanke ringer.

«Ragnhild ser trett ut,» sa Gran. «Nu skal du begynne å legge dig tidligere. Vi er heldigvis snart ferdig med den besnærende, farlige, lyse Nordlandsnatten.»

«Jeg er ikke det grand trett,» sa jeg og tok mig sammen for å se glad ut. «Jeg bare drøvtygger hvad jeg har oplevd hittil, det er derfor jeg snakker mindre enn før.»

Gran nikket langsomt og bestemt.

«Javel, da er det altså fordi du er overfylt av alle de skiftende inntrykk. Nei, det er som jeg har sagt: du er altfor vitebegjærlig. Du har ikke lært å slappe dig, å hvile.»

Jeg blåste.

«Når jeg nå snart er i Oslo igjen, blir hjernen så herlig tom for inntrykk,» sa jeg. «Da antar jeg det blir massevis av tid til å hvile og slappe sig, ikke sant, Gjelle?»

Jo, han var enig. En var ung bare en gang i sitt liv. Da fikk en nytte tiden og samle i lader til de magre år.

Så kom den lange gjespen min, denne gang helt uforvarende, og jeg blev formelig jaget ut av salongen.

Det var da jeg stakk ned på Turist, og etterpå på tredje. Men så ingenting noe steds og gikk op og la mig — og gråt mig i søvn.

Da jeg våknet ved ti-tiden, følte jeg mig uthvilt og godt oplagt til en ny razzia. Jeg gikk sikkert en halv mil, slik som jeg fór fra det ene dekk til det andre, op og ned trapper, gjennom lange, endeløse korridorer og inn og ut hver eneste sal, hvor der fantes mennesker. — Jeg så ham ikke noesteds.

Sulten drev mig til sist inn i røkesalongen, hvor der blev servert te og smørbrød en stund utover natten. Der inne dumpet jeg op i den unge vestlandslæreren.

«Morsomt på Nordkapp, ikke sant?» spurte han med en ironisk grimase. «Jeg så etter Dem der oppe. Har De en egen evne til å gjøre Dem usynlig når De ønsker?»

«Der var jo tåke,» sa jeg med et matt smil.

«Men vi var jo blitt enige om å erstatte solen med strålende humør, var det ikke så? De ser litt molefunken ut. Kanskje onkel og tante holdt Dem i stramme tøiler?»

«Akkurat,» sa jeg. «De var redd jeg skulde gå mig vill og stupe utfor, og da forstår De! — — Og vet De — jeg innrømmer at det er menneskelig å rope på solen, især hvis vi også føler oss solløse i sjelen. Da er neimen ikke tåken det grand spennende og morsom.»

«Hm. De svinger temmelig fort, De,» sa han og sendte mig et halvt foraktelig blikk. «Sist jeg snakket med Dem, fant De hundre og to fordeler ved tåken; den var spennende, pikant, mystisk og eventyrlig med mere. De virket på mig som De var ladet med solstråler, den natten i Tjeldsund. Nu er De sannelig så mørk og trist som en utbrent vulkan.»

«Det kommer vel av at her er så meget kaldere, jeg fryser helt inn i hjertet,» sa jeg og drakk koppen tom i et par lange slurk.

Han ristet på hodet.

«Kvinner har alltid vært mig en gåte; men jeg trodde De var en hederlig undtagelse!»

«Jeg har alltid likt å gjette gåter,» sa jeg med en forsert latter. «Det er veldig morsomt — her ombord også. — Jeg holder nettop på med en ordentlig vrien en. Derfor må jeg nok dessverre si godnatt. Jeg skal nemlig ha løst den gåten før 1!»

Jeg så mig tilbake i døren ut til dekket. Han satt og nippet til teen med rynket panne. Ferdig med henne, tenkte han vel. Og det fortjente jeg sannelig.

Men jeg vandret omkring til over tolv og fant allikevel ikke svar på det spørsmål som optok alle mine tanker: Hadde *min* Leif Holm vært iland på Nordkapp uten å bry sig om å møte mig, eller var det en av passasjerene som hadde skrevet sitt navn noen få minutter før mig?

På grunn av tåken tok vi ikke den almindelige ruten via Harstad sydover, men satte rett mot vest, utenfor Lofoten, altså et godt stykke vei mot U. S. A.

Naturligvis var alle henrykt over den ruten. Hvad var vel Harstad og den samme vei da capo mot en tur på selveste Atlanteren !

Og fordi vi var snilde barn, fikk vi neste kveld underholdning i en av festsalene med opptreden av skibets egne folk og to-tre passasjerer.

Og hvad fikk vi ikke høre ! En av forretningsførens assistenter viste sig å være skibets om ikke Norges — Caruso. Vår egen elskverdige og høist observante opvarter, som fikk bekymrede rynker i pannen når vi vinket av suppen eller en svulmende Napoleonskake — kommer han ikke inn i gala og var plutselig omdannet til tusenkunstner ! Spilte «Den siste rose» på åtte glass med venstre hånd og samtidig på cither med høire. —

Litt efter stod en av kjøkkenskriverne og strøk sin fiolin som om han aldri skulde ha tatt sine fingrer i en lavere materie. Ved flyglet satt en lintøiggutt, en ny Brandt Rantzau.

Dette var forvandlingskunst i stor stil.

Når så skibets faste orkester spilte folkemelodier, og vi blev opfordret til å stemme i så det riktig ljomet, da

var det ikke langt fra at vi løftet taket noen meter høiere.

Nettop som vi trodde programmet var slutt, kom en slank, sorthåret, vaskeekte indierinne svevende inn på scenen. Barbent, smidig, myk og grasiøs, i orientalsk drakt viste hun oss sitt lands eiendommelige danser, støttet av en dansk passasjers utmerkede flygelspill. Vi satt noen sekunder helt betatt. Så brøt applausen løs.

Da vi ved halv tolv-tiden strømmet ut på dekket, var solen der. Jubel over alle grenser: Å, solen, solen! Tåken var ikke mer, dønningene lå igjen bak Lofotøene. Vi satte nu kursen mot Bodø, hvor jeg var lovet et imponerende rundskue fra et av fjellene nær byen, hvis jeg vilde slå følge med den allestedsnærværende og meget allvitende unge vestlandslærer.

Han slo ned på mig straks efter frokosten, mens jeg stod på fordekket og blev undervist om tørrfiskens og klippfiskens behandling av en båtsmann, som første gang hadde sett dagens lys inne i Saltdal.

«Bli med mig, skal jeg vise Dem et rundskue De aldri i Deres liv har sett maken til!» lokket han.

«Jeg har virkelig tenkt å gå i kirken,» sa jeg. — Ikke nettop fordi den var berømt; men jeg syntes det måtte være en oplevelse å gå alene inn i en helt fremmed kirke i en ukjent by og høre en prest jeg ikke visste noe om, ikke navnet engang — å se bare nye ansikter og plutselig bli flyttet vekk fra den flytende byen og alle innbyggerne, som jeg nu kjente temmelig godt av utseende.

«Ja vel,» sa han, «jeg går gjerne med. Altertavlen skal være av Bloch.»

Jeg kvalte et lite sukk og sa at jeg godt kunde renonsere på den oplevelsen i kirken hvis det var knapp tid. — For det var jeg straks klar over — skulde jeg noen gang ha følge inn i en kirke, vilde jeg heller velge en annen.

Han hadde ikke overdrevet da han sa at utsynet fra Løpsfjellet var det praktfulleste en kunde se av den nordlandske fjell- og havnatur. Vi så ikke bare den trauste vaktposten mot nord, øen Landego med sin eiddommelige fjellformasjon, og Lofotalpenes sorte, taggete tinder i nordvest. Jeg fikk vite at det var grensefjellene vi så i øst, Sulitjelmatoppene, Blåmannen og Store Saulo, som blånet langt der borte. I syd kneiste de snedekte Børvastindene og viste vei mot Svartisen. Den ene times marsj frem og tilbake til turisthytten på Rønvikfjellet var en eneste lang leksjon i geografi; men det var morsomt å være elev igjen og få spørsmål og svar, ros og ris, tiden gikk iallfall fort.

Jeg viste ikke av før vi igjen var ombord og på vei mot Saltstraumen. Læreren hadde gitt mig et kursus i flo og fjære, mens vi bilte ned til byen, og jeg gledet mig til å få se et av de mest interessante utslag av disse naturfenomener: når de veldige vannmasser veltet inn fra havet som en rivende, sterk strøm gjennom det trange sund ved innløpet til Skjerstadvjorden.

Jeg tenkte på min vitebegjærlige, nysgjerrige aske-ladd og spekulererte på om han var freidig og frekk nok til å skulke fra bingen idag, eller om han på en slik blank, vidunderlig søndag måtte sitte der nede i dypet og kvele alle lyster og lengsler — —

Når jeg fremdeles sa ja takk til lærerens førerskap,

var det rett og slett egoisme. Jeg hadde fordel av følget. Mannen var jo fullstappet med alle slags kunnskaper: historie, geografi, botanikk, mineralogi og en god del lyrisk litteratur.

Han måtte ha lagret i lang tid til denne turen, for det fantes ikke et sted, et fjell, en by eller en historisk begivenhet knyttet til den lange, lange kyst som han ikke kunde fortelle om i detaljer.

Et ivrig nikk, et par interesserte spørsmål, en begeistret bemerkning — og hele mannen blev fyr og flamme og øste ut over mig med en iver og glød som om han hadde et stort betalende auditorium for sig.

Da vi stod oppe på høiden ved minnestøtten over de norske konger som hadde besøkt Straumen, kom Gran og Olga forbi.

«Har det bra, hm?» ropte Gran og så sig tilbake over skulderen med et nysgjerrig glimt i øinene.

«Helt all right,» nikket jeg og gjorde ikke mine til å stanse dem for å presentere.

En gammel værbitt, taleglad saltfjording, som drev omkring nede ved det lille, hvitmalte dukkefyret Brott, satte vår fantasi i livlig bevegelse da han fortalte om det store malmskib som for noen år siden kom for nær dragsuget og rente med full fart mot en holme, som ligger midt i gapet. Mannskapet reddet sig iland, men tusen-tonneren blev knust til støv på noen minutter.

«Jeg stod og såg det sjøl med mine egne øine,» sa han med tungt alvor.

Det grøsset i mig da jeg stod på den smale fyrballkongen og så ned i den hvirvlende strøm, som enda

hadde en time igjen før den var på kokepunktet, mens min utrettelige kavaler med patos citerte Petter Dass' lange dikt — — «en Strøm saa forfærdelig haard, At neppelig findes dens Lige. Naar Flod eller Ebbe sin halvedeel naar, Da kommer den brydendes hæftig herfor, Saa baader maa for hannem vige — —»

Jeg var på nippet til å la falle en ironiserende, spøkefull bemerkning om overklebrig hjerne med et utall av vinninger, men kom til å huske på at jeg selv hadde pugget en hel side utenat av Bjørnson og opmuntret ham istedet til å ta Trompeten frem, så jeg ved selv-syn kunde overbevise mig om at den norske rettskrivning hadde gjennomgått en heldig utvikling i de to-tre hundre år siden «Nordlands Trompet» blev skrevet.

Det er naturligvis et bevis på min utakknemlige, trollete natur, men jeg kan ikke la være å fortelle at all denne ustanselige, høittalende lærdommen til slutt gjorde mig helt sjør i hodet.

Jeg følte det som en herlig hvile efter stormen da jeg igjen var ombord i vår brede, solide båt og kunde stå alene for mig selv akterut ved flaggstangen og opta alle skjønnehetsinntrykkene fra fjord og fjell og hav, mens vi gled sydover i solskinn og magsvær, med søndagsfred over de nakne holmer og strender, hvor nordlendingene stod og vinket og ønsket oss god reise videre.

Orkestret på øverste akterdekk spilte igjen «Når fjordene blåner».

Som en mektig hymne klang det utover sjøen: «Gud signe dig Norge, mitt deilige land». Aldri hadde jeg følt mig mer grepet og betatt over denne varme hyl-

dest til hjemlandet, skrevet av en nordmann i Amerika. Da vi reiste nordover, sang jeg villig og freidig med i begeistringens glade rus når orkestret spilte denne skjønne melodien.

Nu vilde jeg følt det som blasfemi om den foretaksomme læreren plutselig hadde falt på å la sin røst høre: «Syng med, godtfolk!» For nu var stillheten og stemningen mer veltalende enn det vakreste dikt. Vi fulgte jo med og nynet ordene stille hver for oss, hvor vi satt eller stod bortover alle dekk.

Da orkestret sluttet, var det som melodien enda hang og sitret i luften — der steg et brus av et hundrestemmig kor op mot den blå himmel: «Gud signe dig Norge, mitt deilige land.»

— — Jeg hadde allikevel fått oppleve å være til stede ved en høimesse den søndagen.

Næste morgen var vi i Trondheimsfjorden i varmt solskinn efter en lang, god natt. Jeg stod på nedre promenadedekk og speidet efter Austråt, da jeg hørte en si mitt navn like bak mig, klart og tydelig, men lavt:

«Ragnhild Lund!»

Jeg blev het. Stemmen var Leif Holms, men jeg så ingen da jeg snudde mig. Jeg tok noen skritt bortover dekket, og mysteriet blev opklart. Han stod innenfor et åpent lugarvindu og ordnet med ett eller annet.

Jeg blåste i alt og alle og gikk tett bort til vinduet. Jeg vet ikke om jeg sa noe større. Jeg vet bare at jeg aldri kunde bli trett av å se og se.

«Blev De overrasket — og glad? Ja, for De ser sånn ut,» smilte han og var rød helt op til den lyse luggen.

«Tenk, at De virkelig lever,» lo jeg helt fjollet. «Jeg har —»

«Hvad har De?»

«Sett efter Dem i to døgn —»

«Hvorfor — svar!»

«Fordi, — jo fordi jeg har savnet Dem så forferdelig!»

«Ah! Bravo,» hvisket han. «Se her!» Og så slapp han en konvolutt ned i mine hender, lukket vinduet og var borte.

Jeg er viss på at Gran vilde ment jeg var helt ut-hvilt, hadde han sett mig i det øieblikk. Jeg følte mig som et helt nytt vesen. Og da jeg noen minutter senere nede i lugaren kastet et raskt blick i speilet, møtte jeg et leende, lykkelig ansikt med strålende øine og åpen munn.

Er du gal, sa jeg høit til mig selv. Slikt gjør man ikke! Du er jo vilt forelsket i den gutten! Jeg lo høit, så glad var jeg. Og jeg pinte mig med å utsette lesningen til jeg hadde gitt ansiktet en dukkert i vaskevannsfatet og gjort mig skikkelig på håret. Jeg måtte nyde spenningen lengst mulig. Men så orket jeg ikke vente lenger.

Der var ingen overskrift:

«Jeg skriver dette uten å være viss på om De noen gang får lese det. Jeg må først med egne øine avgjøre om jeg våger å gi Dem disse linjer eller ikke. Jeg har nemlig mer selvkritikk enn jeg har gitt Dem grunn til å tro jeg eier.

Min selvkritikk har sagt mig at det er påtrengende å skrive til en ung dame som — efter den almindelige opfatning — står så høit over mig socialt sett.

Men hvad skal en stakkar gjøre når hjertet er tendt i brand, og der ikke eksisterer et probat slukningsmiddel?

Dette spørsmål har beskjefteget mig siden vi var sammen i Hammerfest.

Senere har det vært umulig å treffe Dem. Mitt høie embede legger jo sterkt beslag på min tid. Jeg var ikke iland på Nordkapp, jeg måtte nøie mig med synet fra et kjøie.

Jeg får ikke lenger den ære å være iført jakke og agere kelner. Min list er blitt opdaget på høiere hold og av rette vedkommende avstraffet som sig hør og bør. «Sykling» og «plystring» er fortidsminner som jeg dveler ved når savnet blir for knugende. Mine vandringer om kveldene på alle slags dekk og korridorer har vært helt forgjeves. Kunde næsten tro De var stupe utfor i tåken på 71 grader?

Jeg håper jeg skal få to timer fri i Trondheim, fra seks til åtte. Setter himmel og hav i bevegelse for at det skal lykkes. Omkring seks håper jeg å være utenfor «Casa Rossa», Studentersamfundets røde bygning. Møt meg der hvis De fremdeles er demokrat.

Passer det Dem ikke — all right, så driver jeg om på egen hånd og forsøker å gjette hvad der hindret Dem i å komme.

Leif Holm.»

Jeg puttet brevet i strømpen, det eneste sikre sted å gjemme mitt første kjærlighetsbrev.

Da jeg en halv time senere traff Gran og Olga, — vi var blitt ordentlig dus nå, Olga hadde heller ikke sagt du før enda hun selv hadde foreslått det — tok Gran meg i skulderen og dreiet meg rundt så solen skinte like inn i fjeset.

«Tør jeg spørre hvilke tryllemidler du har brukt? Ser du at hele jenta er forvandlet, Olga?»

Olga nikket.

«Du ser ikke så trett ut lenger, Ragnhild. Har du sovet?»

Hvad skulde jeg svare? Jeg var breddfull av en ufattelig glede, jeg bare lo og lo.

«En skulde næsten tro du var blitt forelsket,» mum-

let Gran. «Men Gjelle er kanskje litt for gammel for dig allikevel?»

«Gjelle?»

Det var så langt et hopp fra min strålende unge Askeladd til den alvorlige ingeniøren at jeg måtte summe mig litt før jeg svarte.

«Å, han er da visst en prektig og bra ung mann. Far vilde like å få ham til svigersønn!»

«Hr. Det var også et svar. Ja, ja. Men noe er hendt. Du narrer ikke mig,» truet han.

«Forstår dere ingenting da,» lo jeg. «Jeg skal jo være brudepike idag! Blir det Domkirken eller Vår Frue?»

«På byfogdens kontor. Vi synes det passer best i vår alder,» tok Olga ordet.

Øinene kunde ikke skjule at hun fant sig uhyre vel efterat Anders hadde overvunnet all motstand og alle betenkeligheter. «Jeg vet det ser latterlig ut for andre,» sa hun til mig den dagen alt var blitt klappet og klart. «Men det får ikke hjelpe,» smilte hun genert. «Vi har jo ingen andre enn Vårherre å gjøre regnskap for.»

«Å, det kan du jamen være glad for,» ropte jeg, litt for ivrig kanskje. Noe i min stemme må vel ha sagt henne at jeg ønsket jeg kunde si det samme.

«Men så er jo vi voksne mennesker da,» føide hun til med trykk på vi.

«Når det gjelder kjærlighet, skulde ingen andre enn de to ha lov å bry sig,» sa jeg heftig. «Selv om vi bare er et par og tyve.»

For jeg ante jo allerede da den storm og motgang som vilde komme over mitt stakkars hode, hvis jeg våget å fortelle dem hjemme at — ja, at jeg hadde

fått en god venn ombord, en som var ansatt i det aller-
 aller laveste departement, i — potetbingen!

Men nu jaget jeg alle sånne kjedelige eventualiteter
 på dør og levde bare i nuet og nærmeste fremtid.

«Klokken seks må jeg dessverre hilse på noen kjen-
 ninger,» sa jeg lett henkastet. «Jeg har sikkert lovet å
 være der presis.»

«Hm. Jaså, ja, ja. Det klarer sig det, Ragnhild. Vi
 er ferdige hos byfogden halv fire. Så finner vi oss en
 liten hyggelig restaurant og du og Gjelle blir med selv-
 følgelig.»

«Jamen, — vil dere si til Gjelle at jeg må gå — —
 alene! Jeg kan ikke ta ham med!»

«Bevares, hvor redd du er for den skikkelige fyren!
 Jo, jeg skal ordne det fint. Men hvis han vil følge dig
 bort til dine slektninger —»

«Ikke tale om! Jeg vil være helt fri,» sa jeg meget
 bestemt. «Dere får heller dra på Gjelle til dere skal om-
 bord igjen.»

Jeg så nok at de to vekslet et langt blikk, men det
 affiserte mig ikke. Jeg hadde hatt det så fryktelig disse
 siste dagene. Nu vilde jeg blåse i alt og alle og bare
 tenke på mig selv.

Alt gikk efter beregningen. Olga fikk de nødvendige
 attester med posten i Trondheim, og jeg fikk brev
 hjemmefra og var rolig for at de levde alle sammen.
 Vielsen foregikk fort og tårefritt og gresselig lite høiti-
 delig uten noen slags stemning eller sentimentalitet.

«Kald funkis,» sa jeg til Gjelle.

Han var enig.

«Ved en sånn begivenhet bør vi ha litt mer festivi-

tas. Ja, jeg er så gammeldags at jeg vil ha både slør og blomster og bryllupsmarsjen,» sa han og var mer enn almindelig oprømt.

Jeg mente det siste var viktigst. Sløret og buketten så alltid ut til å være i veien for de stakkars brudene.

«Stakkars? Beklager De dem?»

«Ja, all gloingen og all den ståhei som følger med et stort bryllup,» sa jeg. «Gifter jeg mig, vil jeg ha det ganske enkelt, bare foreldre og søsken på begge sider.»

Jeg kom så plutselig til å tenke på om Holm hadde foreldre og søsken i live, og om moren var søt. Jeg gikk kanskje der og smilte for mig selv, siden Gjelle plutselig sa:

«Frøken Lund! Kunde De tenke Dem — —»

Jeg brøt ham raskt av, lot som jeg var forbauset over at det nygifte par var sakket så langt akterut, og gikk noen skritt tilbake for å se om de var blitt stående utenfor manufakturforretningen på hjørnet som vi nettop var passert.

«Joda, de står og diskuterer gulvtepper, det var det jeg også tenkte!» ropte jeg og skyndte mig bort til de to.

Efterpå sørget jeg for at alle fire gikk i rad og rekke helt til vi var vel anbragt i restauranten. Jeg så nok at der sluknet et par lys i Gjelles øine, da Gran minnet mig om familien, «som du skal hilse på klokken seks.»

Jeg insisterte temmelig bestemt på at han måtte holde brudeparet med selskap for min skyld, og jeg var naturligvis svært ulykkelig over den dumme, forkjærte avtalen.

Men jeg sang for mig selv da jeg danset bortover gaten.

Noe så lyst og koselig og rummelig og vennlig som Trondheim hadde jeg aldri sett før. Jeg vil alltid huske den blide, hyggelige byen som en bedårende ramme om de to timene sammen med Leif Askeladd.

Han drev frem og tilbake utenfor den store, røde bygningen — i blå dress — og barhodet som sedvanlig.

Jeg så ham først. Hjertet banket så hårdt og meningsløst. Jeg måtte stanse flere ganger før jeg klarte å gå videre.

Da han fikk se mig, småsprang han bortover veien. — — — Jeg er viss på vi stod der midt i gaten og holdt hverandres hender i minst to minutter — uten å si et eneste ord.

«Du kom altså!»

Idiotisk bemerkning, men jeg nikket.

«Og du er ikke vond på mig?»

«Ikke meget!»

«Vi kan ikke bli stående her midt i gaten,» sa han. «La oss gå bortover veien. Jeg vet om en liten hyggelig kirke her i nærheten. Jeg er tilfeldigvis i slekt med mannen som har nøklene. Jeg traff ham for fem minutter siden. Se her!» Og han drog en diger kirkedørsnøkkel op av jakkelommen. «Du skjønner vi *må* se den kirken. Den er minst like så interessant som Domen. Den er helt original — og så er den blitt ferdig uten slagsmål mellom arkitekter og kunstnere — bare det gjør den severdig.»

«Men jeg begriper ikke,» sa jeg, «hvordan fikk du fatt i den kirketjeneren?»

«Å, jeg ringte fra en kiosk og sa jeg hadde lovet å vise en dame De døves kirke, — om han kunde møte

mig der borte og så videre. For du er veldig interessert i døvesaken, ikke sant? Du brenner for at de stakkars menneskene skal ha det hyggelig hver søndag?»

Han snakket nervøst og fort, og jeg lot ham bare skravle iveri. Jeg forstod jo hvordan han hadde det, og at han ikke ventet andre svar enn mine fjollete smil.

«Om en halv time må vi har besett oss,» sa han, da vi stod foran det yndige, lille gudshuset. «Da skal jeg levere nøkkelen til damen i kiosken, hvor den elskelige mannen skal hente den.» — —

Jeg vil ikke påta mig å gi en detaljert beskrivelse av kirkens indre. Men jeg har en anelse om freskomalerier på alle vegger, treskjærerarbeider og skulptur over inngangsdøren. Alt sammen var døves arbeide, fortalte Leif. Gulvet skrånet opover som i en kino, og alterringen skilte sig ut fra alle andre ved at knefallet ikke rakk helt bort til altertavlen av hensyn til de døve som alle sammen måtte se prestens ansikt mens han forrettet.

Det hele var så forbausende vakkert og stilfullt, nettop et sted hvor freden fra det høie kunde dale ned og skape andakt og stemning.

Siden har jeg tenkt på om presten vilde blitt forarget, hadde han sett oss sitte der på alterringen og snakke sammen. Jeg tror han vilde tilgitt oss! Men nettop der falt det så naturlig å slå oss ned, like naturlig som det var å si du til hverandre.

Hvis noen tror vi hadde en stormende elskovsscene der foran alteret, tar de feil. Jeg vet ikke hvad det kom av, men vi behøvde bare å være nær hverandre — å holde hverandre i hånden.

Det var da vi skulde gå at Leif plutselig slo armene om mig og — — —

«Er du sint for det, Ragnhild?» spurte han etterpå. For jeg blev vel helt sprutrød. Dummeppetter! Tenk å spørre slik.

«Ikke noe videre,» lo jeg lykkelig.

Det går an å få sagt en masse på en halv time, især når en sitter trygg og rolig og vet at en selv har nøkkelen til den låste døren.

Jeg gikk som i drømme etterpå. Stiftsgården, Munkholmen og Peder Griffenfeldt får undskylde at jeg ikke var mer våken og interessert. Heldigvis hadde jeg gjort Domkirken så grundig sammen med det fornuftige brudeparet før de blev spleiset ihop. Leif og jeg gikk bare for å ha sett det som skulde sees. Vi gikk og gikk som i deilig ørske.

Millioner ganger viktigere enn alle severdighetene var det at vi alt i ett kunde møtes i et langt, varmt håndtrykk.

Min forstand og min fornuft sa mig at jeg var blitt gal, at jeg hadde et oppgjør i vente hjemme som nok vilde bringe mig litt faderlig fort ned på jorden igjen med knall og fall. Men hjertet hadde overtaket. Der inne sang det av fryd, av lykke, av stille, intens glede hver gang jeg stjal mig til å stryke min hånd over hans frakkeerme, eller når jeg kom til å berøre en av hans hender, eller bare en finger, — når jeg følte hans varme blick hvile på mig. Jeg levde bare i nuet og blåste fremtiden en lang marsj.

— — — «Hyggelige slektninger i Trondheim, ikke sant?» spurte Gran, da vi hadde spist middag, og jeg

fulgte med inn i røkesalongen efter deres uttrykkelige ønske.

«Veldig hyggelig,» sa jeg og blev rød, fordi jeg visste at mine øine røpet enda mer begeistring enn stemmen.

«På fars- eller morssiden?» spurte Olga.

«Å — på begge sider i grunnen, men nokså langt ute, altså!»

Det er forferdelig å bekjenne det, men det falt mig så lett å lage den skrønen.

Jeg innbilte mig at Gran da stakk foten bort i Olgas for å gi et vink om å slutte. Jeg slapp iallfall ytterligere forhør. Og da Gjelle straks efter innfant sig, var firkløveret fulltallig til videre festing i anledning dagen.

Snakk om hell!

Olga fortalte mig at Grans lugarkamerat var gått iland i Trondheim for godt, og at jeg herefter skulde få vår lugar alene. Hun hadde tatt mig under armen ute på dekket, og jeg ante det var noe hun kviet sig for å fortelle. Nervøs harking og kremting før det endelig kom.

«Ja, det er da all right,» sa jeg uten å se på henne. «Skulde bare mangle dere bodde i hver deres lugar her-efter.»

«Å — du vet det kunde vært tidsnok når vi kom iland; men siden det er så laget —»

«Det var jo derfor jeg bestemte spleisingen til Trondheim,» betrodde Gran mig neste dag. «Jeg har hele tiden visst at den karen skulde besøke noen slektninger i Verdalen.»

«Bergen hadde også gått an,» mente jeg.

«Følger du ikke med i programmet? Der skal vi være klokken syv om morgenen.»

«Men Stavanger da? Der er vi midt på dagen?»

«Var als inte i frågan,» lo han. «Vet du at jeg bestilte lysning da vi var i Molde? — Telegrafisk, naturligvis!»

Jeg satte store øine.

«Men da var dere jo ikke —»

«Neida, men jeg var viss på det skulde gå i orden. Jeg husket jo alle de dumme formalitetene her hjemme, derfor var jeg fore var. Det var såvidt det klarte sig, men så har jeg en venn i Oslo, som bautet unda alle de vanskelige skjærene. Han er jurist og en meget smart kar. Fra Hammerfest telegraferte Olga efter sine attester og beordret dem sendt til Trondheim. — Ferdig med det!» lo han.

«Rent amerikansk fart,» sa jeg.

«Jada. Vi somler ikke der borte, men slår til i det psykologiske øieblikk.»

«Sånn resonnerer jeg også!» slapp det ut av mig.

«I din alder resonnerer man slett ikke. Det er nettop charmen og lykken ved å være ung og uerfaren.»

«Ja, ikke sant, Gran!» ropte jeg ivrig og grep ham om armen. «Behøver vi vel resonnere hvis vi følger vårt instinkt?»

«Hjertet mener du visst!»

«Ja, ja. Skal vi lystre hjertet eller hjernen? Svar da!»

Han så lenge på mig med sammenknepne øine før han svarte.

«Jeg tror jeg tør si: Følg *du* hjertets stemme. Jeg måtte være en dårlig menneskekjenner, skulde det vise sig at jeg har tatt feil.»

Da vi langsomt gled innover mot Merok, stod jeg ved siden av Olga og Gran — til en avveksling. Vi måtte rett som det var strekke hals for å få øie på menneskeboligene, som var bygd ret op for de bratteste stup med en smal farefull sti som eneste adkomst fra sjøen.

«Det må være gale folk som bor der oppe,» sa jeg til Olga da vi fikk øie på et ganske stort hvitmalt hus. Det var plasert på en gressbakke som skrånet så sterkt nedover mot de loddrette fjellsider at jeg kunde tenke det vilde havne i Geirangerfjordens dyp efter det minste lille stormkast.

Jeg så ikke snippen av Askeladden hverken i Geiranger eller i Gudvangen. Det var vel derfor de to vidunderlige stedene er noe bleknet i min erindring, selv om bilturen fra Merok til Djupvasshytta og ned igjen var den mest nervepirrende og spennende av alle landturene.

Jeg kunde godt forstå den gamle lærerinnen som spurte chaufføren om han vilde stanse før de skarpeste og bratteste svinger, så hun kunde spasere der.

«Jo, jeg skal stanse i den første,» svarte han med et lunt smil. «Men jeg kan ikke love å vente til De når oss igjen!»

Jeg satt ved siden av henne i bilen. Hun klemte ar-

men min hver gang vi passerte de farlige punkter. Jeg så lebene bevege sig i det hvite, ansente ansikt.

Da vi var vel nede, var hun så lykkelig over at livet virkelig var i behold at hun inviterte mig hjem til sig i Oslo og lovte mig en hyggelig aften i Aulaen når konsertene begynte.

«For det var så pent av Dem at De ikke smilte av min overdrevne redsel. De har vært så søt og hyggelig hele tiden,» sa hun elskverdig.

Hun skulde bare visst at jeg satt med hjertet oppe i halsen og at jeg også sendte iltelegram hver gang vi kom til de farlige svinger. Det var bare den forskjellen på oss at jeg syntes det var gyselig moro hver gang vi så avgrunnen under oss. Egentlig stolte jeg vel på at den solide, øvede chaufføren med ring på høire hånd ikke hadde noen interesse av å slutte livet så dramatisk.

Da den samme damen kjørte forbi mig opover Stalheimskleiven i karjol, mens jeg med en tredve-øres aspekjepp i hånden klatret opover ifølge med Gjelle, vinket hun og ropte: «Dette er meget hyggeligere enn i Geiranger, ikke sant?»

Jeg kunde ikke si det samme. For jeg vilde helst gått alene den morsomme, gamle geiteveien og sloppet å snakke med noen. For hver sving opover korketrekkeren utvidet horisonten sig og viste oss mer og mer av den skjønne Nærødalen, hvor Jordalsnuten stod som en mektig konge og speidet ut over land og rike.

Det er slett ikke så morsomt straks å skulde snakke om det vi ser, i ett kjørt. Jeg liker tusen ganger bedre å lagre inntrykkene uten øieblikkelig kommentar. Det kommer forresten an på hvem jeg er sammen med.

Gjelle var likesom så altfor flink til å komme med trefende uttalelser om hver koll og hvert fossestryk og alle de overraskende utsyn. Det blev ingenting igjen for mig å dvele ved. Alt blev så inngående analysert og definert og dissekert at fantasien blev satt ut av funksjon.

Han tok noen skisser som var helt fine, og på en av dem stod jeg i forgrunnen. Rett over hodet mitt var Sivlefossen og de gamle grå gårdene hvor den forunderlige dikteren var født. «Til minne om et hyggelig samvær» skrev han bakpå og gav mig det.

Derfor kunde jeg jo ikke, som jeg først hadde tenkt — rømme min vei efter té og kaker på Stalheim hotell, men måtte ha det det samme følge nedover igjen.

Rett som det var, tok jeg springmarsj når det gikk altfor stupbratt. Jeg følte mig lett som en vind der jeg før nedover. Jeg var viss på at han gikk pent og pyntelig i jevnt tempo, som sig hør og bør en herre på nærmere tredve. Han hadde engang vridd ankelen, fortalte han. — Og glad var jeg.

Jeg hvilte mig så deilig i min fulle lengde i gresset ved veikanten mens jeg ventet, og ønsket bare det hadde vært en annen som kom — — —

Heldigvis var jeg bundet til en bestemt vogn og et bestemt følge nedover til Gudvangen, ellers er jeg redd jeg var blitt både uhøflig og vemmelig. For nå var han sannelig begynt å gjøre ordentlig kur, og det fins da ikke noe verre når en stadig har en annen i tankene! —

Da jeg kom inn i lugaren den kvelden for å klæ mig om til middagen, lå der et brev på hyllen over vaske-servanten. Det inneholdt bare noen få linjer:

«Kunde du ha lyst til å kike inn i potetbingen? Få et par andre med. Vi har ofte tilskuere. Tror det er sundt å se situasjonen rett i øinene. Tar gjerne imot et par linjer!

Jeg er ingen eventyrprins! Husk det!

Din Askeladd.»

Dette kunde jeg ikke forstå. Var han redd jeg hadde utstyrt ham med prinse-egenskaper siden han ivret så for å vise sig i den fæle jakken enda en gang?

Ikke et ord om sist, ikke en stavelse om at han husket de timene i Trondheim. Det var bare det lille ord din, som sa noe.

«Jo, det stemmer sånn omtrent,» sa han, da jeg fortalte hvilket navn jeg hadde gitt ham. «Det er bare den forskjellen på oss to at han svang sig op i en fei. Jeg må nok arbeide mig opover trutt og jevnt, og det vil ta lang tid!»

Han hadde sett så spørrende og undersøkende på mig da han sa det.

«Never mind,» sa jeg. «Vi har tiden for oss. Jeg er likeså lutfattig som du. Når jeg kommer hjem, er jeg dessuten arbeidsløs. Chefen min behøver nok ikke selskapsdame lenger.»

Jeg hadde naturligvis fortalt ham om den rare posten min og om de to som nettop hadde funnet hverandre.

«Kunde det ikke være morsomt å se det rummet hvor de tyve sekker poteter hver dag blir skrelt?» spurte jeg Olga neste formiddag.

Jo, hun vilde gjerne bli med. Potetene hadde hun virkelig glemt. De var jo en viktig faktor i den store

husholdning. For mig var det viktigere at jeg kunde få smuglet inn noen linjer til den ene av skrellerne.

Det gjorde mig rent fysisk ondt å se hvor lite luft og lys der var i bingen. Overgangen fra soldekket var vel for voldsom.

Guttene satt og plystret og lot til å finne sig særlig vel mellom jordens grøde. Olga kom med en del fornuftige spørsmål og fikk rappe, muntre svar.

Jeg manøvrerte så behendig at jeg fikk brevet til å dale ned på Leifs høire side uten at de andre tre så noen ting, mens Olga et øieblikk skjulte ham da hun kiket ned i baljen.

Hurtig som lynet grep han det og lot det forsvinne i bukselommen.

Jeg følte mig helt syk da vi klatret opover mot lyset og dagen og friheten.

«Er det ikke fryktelig at noen er nødt til å sitte der nede, mens vi andre går her oppe og er luksusdyr?» sa jeg til Olga.

«Du så jo selv hvor fornøide de var,» smilte hun. «Det er vel bare en overgang. De skal da ikke hele sitt liv skrelle poteter!»

«Nei, det kan du lite på de ikke skal!» ropte jeg og satte foten i gulvet med fynn og klem.

«De begynner visst i det såkalte penteri,» blev hun ved i en belærende tone. «Det er vel som en slags skjærsild de må igjennem for å komme videre. Det er nok mange ganger verre i maskinen. Du burde ta dig en tripp dit ned også.»

«Neitakk,» sa jeg heftig. «Jeg orker ikke å se mer

urettferdighet. Jeg synes det er rent syndig å være her oppe pyntet og fin og ren, når jeg vet at der nede arbeider de som slaver for vår skyld.»

«Snakk med Anders du, så får du litt fornuft,» sa hun med et rolig smil og overlot mig til sin mann, mens hun stakk inn i damesalongen for å skrive kort.

Og naturligvis forsøkte han å nappe vekk all den dumme sentimentale medlidenheten som plutselig var grodd op «som sopp efter regnvær», sa han. «En skulde næsten tro,» drev han på og tok et langt drag av pipen, mens han iakttok mig skarpt.

«At — hvad?»

«Hm. At der ligger noe bak denne plutselige hissigheten din. At du for eksempel har opdaget en av fyrbøterne eller oljeguttene eller —»

«Tull og tøis!» brøt jeg av i en tone som helt fint dekket den halve sannhet. «Jeg har da almindelige menneskelige følelser!»

«Nemlig at alle skal ha det like behagelig, ja. Men der pleier gjerne ligge en personlig interesse bak et sånt voldsomt utslag av kommunisme. Forresten kan jeg trøste dig med at jeg har sett verre slaveri enn det som har satt dig i sånt oprør. Du burde vært nede i en kullgrube du, Ragnhild Lund!»

Jeg gikk fra ham. Jeg *vilde* beholde den såre, smertelige følelse. Jeg vilde ikke at fornuftige, verdenskloke mennesker med avstumpede følelser skulde dempe og forminske det inntrykk jeg hadde fått av urettferdighet, og jeg vilde være for mig selv for å prøve om jeg efter dette var istand til å tenke på Leif Holm som den mann jeg engang vilde gifte mig med. Han visste nok

hvad han hadde gjort da han bad mig komme og se hvor han arbeidet for å tjene sitt brød.

Det var tappert av ham; men det var ydmygende for min stolthet å måtte si til mig selv at jeg hadde en simpel smak, at jeg vilde bringe skam og vanære over familien, at det vilde føles som en plett på det stolte familienavn hvis jeg kom hjem og fortalte dem om min venn, som var så langt nede på stigen.

Foreløpig behøvde jeg ikke å si noe. Jeg skulde vente til han var krabbet opover noen trin, til han kunde kalle sig opvarter eller lintøigutt. Det siste måtte være en hyggelig, renslig jobb. Det gikk jo an å si garderobeinspektør eller noe lignende fint. —

«Nei, du er helt gal,» sa jeg til mig selv. «Du må kvele den følelsen før den vokser sig for sterk, du må rive den op med rot og heller ha det vondt en tid — til såret begynner å gro. Du kommer vel over det en gang.»

Fornuften hadde en masse argumenter. Den snakket så koldt og klokt om dum forelskelse, om ensomhetsfølelse på grunn av de nygiftes lykke, om det magiske lys døgnet rundt og meget mer. Alt til sammen hadde gjort mig fortumlet og ør og yr og bragt mig ut av likevekt, sa fornuften. Og så ser du hvordan de unge finner hverandre over alt, på dekket om kvelden og inne i dansesalene, en arm om livet, forelskede blikk og hviskende samtaler. Tonene fra dansemusikken trenger ut gjennom de åpne vinduer og setter dine følelser i sving, mens du går der ute og lengter efter — du vet ei hvad —

Jo da, jeg var enig. Det var svakhet på grunn av lediggang, og den var jo roten til alt ondt. Når jeg

først hadde satt foten på Oslos prosaiske gater, var jeg nok kurert. Det gledet jeg mig til, det stolte jeg på.

Men det lille såre punkt der inne i brystet et sted — å, det var ofte så ømt. Jeg kjente tårene komme og måtte bite mig til blods for ikke å gjøre skandale når jeg drev omkring og hørte på musikken.

Dette var altså ulykkelig kjærlighet, sa jeg til mig selv. Ja vel. Men den var meningsløs, uten fnugg av vett, hverken fra hans eller min side. Hans mor var enke, hadde han fortalt — enda verre. Og hun hadde bare denne ene gutten.

Jeg svelget tårene og kjente en bitter, smertefylt tilfredsstillelse da jeg med faste skritt trampet bortover dekket den aften vi nærmet oss Kristiansand.

Nu var det ikke lenger eventyrbelysning, ingen midnattssol i vente, alt var mørkt og trist og uten noen som helst dragende mystikk.

Der kom en matros med en lyskaster, som han firte ned langs skibssiden, en underlig tingest. Den hadde form som en dyp rund skål med en kraftig pære inni.

«For nu er det mørkt, sa Dyre,» citerte han muntert da jeg spurte hvad han drev på med.

«Alt var vakrere og hyggeligere og morsommere nord for Trondheim,» sa jeg.

«Å ja. Men en blir så rar i hausen av det evindelige lyset,» svarte han. «Jeg liker nå mye bedre at kvelden og natten er svart, da går en ikke surr i tidsregningen. Jeg er ikke mig sjæl der oppe. En innbiller sig så mye rart også. Alle disse fortrolla fjellene kan gjøre et menneske helt gæern, hvis en er 'ta det slaget som har fantasi.»

Jeg fulgte med ham bortover dekket. Det var så trygt og godt og hverdagslig å høre den brede Oslo-dialekten igjen.

«Jaså, De følte Dem altså litt sånn utenfor Dem selv?» frittet jeg.

«Jøss, ja da,» svarte han leende. «For jeg sov ikke, skjønner De! Jeg så for lenge på sola. Men nå er jeg hållreit igjen. Ja, god natt da. Klokka er elleve snart, nå er vi der om et korter.»

Ingenting å se, ingenting å høre annet enn de eggende, lokkende toner fra jazzorkestret inne på Turist. Jeg kiket av og til inn gjennom den åpne dør og vinduene mens jeg gikk der og drev i mørket. Unge, slanke piker og eldre tykkmavede herrer med rødsprengte ansikter var stadig på gulvet. De unge menn satt helst røkende og iakttagende med et overbærende smil.

En del til års komne, mindre mobile fruier lot som de moret sig over gemalens ungdommelighet; men et par av dem satt tydelig og brygget på en lengre gardinpreken, som skulde avleveres på kammerset denne siste aften ombord.

Det hendte også at en og annen edel Don Juan forbarmet sig over veggepryden og blåste liv i den ulmende aske. Da smilte de unge sig imellem, og blikkene sa: «Gid for noen gamle jåler! Hvad innbiller de sig, mon?»

«De vet nok ikke at erotikken er like levende ved femti-seksti- ja, syttiårs-alderen som i tyve-årene,» sa min gamle doktor, som var dukket op foran den åpne dør nettop da et slikt ulikt par svinget sig der inne. Jeg hadde bemerket at det tok sig så komisk ut når

gamle mennesker var så dansegale. — «I de unges øine er det komisk,» sa han videre. «Ja, jeg forstår det. — For der er jo dessverre en synlig forskjell på unge og gamle. Det er dette hylstret som forandrer sig. Det får med årene sprekker og furer og mister sin oprinnelige farve og elastisitet. Men følelsene er av presis samme kvalitet, kanskje heller dypere og sterkere, mer verdifulle med andre ord.»

«Dette høres svært lovende,» sa jeg. «Da er det jo ikke så trist å bli gammel?»

«Trist, nei!» Han lo næsten triumferende. «Gled Dem, unge dame! De har Deres beste tid i vente. Bare De ikke stykker Dem op og deler hjertet ut i småporsjoner før den rette får det helt,» la han til med et skøieraktig smil. — «Hvorfor er De forresten her ute i mørket istedenfor å danse?»

«Jo — fordi — fordi jeg tar vare på hjertet,» lo jeg. «Tenk om jeg mistet en bette av det til for eksempel den verdifulle seksti-åringen som nettop daler ned der borte i hjørnesofaen!»

Han gav mig et elskverdigg klaps på skulderen.

«Det var nok takk for sist, det,» lo han. «Men det skal være tilgitt. Like før solnedgang har vi så lett for å se alt i rosenskjær — —»

Jeg drev videre bortover dekket. Den innsmigrende valsemusikken forfulgte mig. — Jeg tenkte på doktors bemerkning om å bevare hjertet helt. Som om det var noen sak! Det var tusen ganger verre å skulle megle mellom to hissige uvenner — fornuften og hjertet, når en ikke var viss på hvem en burde ta parti for.

Da vi neste formiddag gled innover Oslofjorden i blankt solskinn, stod hele naturen pyntet som til fest. Noen amerikanere som først var kommet ombord i Stavanger, var fulle av lovord over de vakre omgivelser, og jeg var glad jeg kunde svare på alle deres spørsmål — takket være min artium-engelsk og guttenes motorbåt, som hadde gjort mig kjent med hver eneste liten holme i fjorden. Villaene på de idylliske øer, seilbåtene som langsomt seg utover i magsvær med skinnende hvite seil, den frodige skogen og de mange norske flagg, som hilste oss der vi gled frem, alt sammen fikk superlativene til å klinge.

Men jeg fant mig ikke til rette i dette gule, sterke sollys. Jeg mintes den blåhvit-grønne dempede belysning da vi satt der oppe på fjellet og så utover verdens nordligste by, — og jeg kjente et sårt stikk i hjertet.

Forbi — forbi. Nu begynte hverdagslivets slit og gnål. Tross alle de vidunderlige opplevelser følte jeg mig fattigere og ulykkeligere enn da jeg for fjorten dager siden stod og vinket far vel. For jeg hadde jo forsøkt å blåse ut den lille gnisten som var tendt der oppe i det underlige eventyrlandet.

Kanskje det enda ulmet under asken. Jeg visste det ikke. Jeg hadde hatt så meget å ordne med og tenke på denne siste formiddag. Og jeg var glad fordi jeg slapp å si far vel til den mystiske gutten, som hadde fått mig ut av min sedvanlige likevekt. Jeg så mig om allesteds. Jeg klatret høit og lavere enn lavt, men jeg så ikke snerten av hverken luggen eller den brune jakken. En skriftlig takk for samværet var helt uteluk-

ket. Hvor skulde jeg levere den? Men jeg gikk over landgangsbroen med en rar fornemmelse av at han så mig fra et eller annet kjøie.

Da jeg stod på bryggen, forsøkte jeg å fange båten inn i et langt blikk — fra akter til forut. Far vel, hvisket jeg og nikket dit bort hvor jeg mente han hadde sin residens.

«Hvor blir du av?» ropte Gran.

«Jeg sier bare far vel,» sa jeg og forsøkte ikke å skjule at øinene stod fulle av tårer. «Det er akkurat som om det meste av mig er blitt igjen i den båten.»

«Du føler altfor sterkt,» lo han og skyndte sig efter Olga.

«Vær så god, frøken!»

En av de hvitjakkede opvartere med skuldre og hender fulle av koffertter strøk forbi mig i den store hallen. Jeg snappet et brev i farten, og vekk var han. Men jeg husket ham igjen som en av opvarterne på Cabin. Han lignet forbløffende en av våre populære unge skuespillere.

Jeg lot brevet gli ned innenfor den hvite silkeblussen, og der lå det til den første velkomst hjemme var over.

Mor og far var kommet til byen for å ta imot oss med en koselig lunsj. Invitasjonen kom pr. telegram da vi lå i Stavanger. Men jeg fikk god tid til å stikke ut i badet først, jeg måtte fikse op fasaden før vi gikk tilbords.

Ragnhild!

Hvor står du nu? Er du ferdig med Askeladden, eller våger du å fortsette det «simple» bekjentskapet? Jeg ber dig om svar pr. telefon. Ringer op ikveld klok-

ken 7. Ønsker du at alt skal være slutt, må du svare : Nei takk, jeg er optatt. Ønsker du å lære mig nærmere å kjenne, finner du nok på svaret selv.

Leif Holm.

«Har du rent mistet appetitten på turen?» spurte mor, stakkar. Hun fristet med de lekreste retter ; men det var som alt blev sittende fast i halsen på mig.

«Hun er naturligvis overmett,» forklarte Gran og gav en morsom skildring av hvor overdådig vi hadde levd ombord.

Men bringebærene gled ned uten motstand, bare den herlige farven var nok til å jage vekk alle bekymringer — — for en stund.

Far overgikk sig selv. Han holdt en fin, veltruffen tale for de nygifte, brukte bilder som sikkert traff spikeren på hodet når han snakket om den skjønne eftersommer med høi, klar himmel og de rolige avbalanserte følelser, skjønnere enn vårens gjærende uro og så videre i den dur.

Men så var ikke jeg videre avbalansert ! Jeg kjente jomen «vårbrusen og gjæringen og frosten som så titt ødelegger de første spirer.»

Gran og frue bestilte værelse på hotell og bestemte sig for å bli i hovedstaden noen dager før de drog opover til Olgas hjem. Det var meningen at Olga skulde bli med over til Amerika når det led ut på våren. Gran vilde først ha en ekte norsk østlandsvinter, og da kunde han ikke valgt et heldigere sted enn Toten. Jeg tilbød mig naturligvis å reise foran for å gjøre huset rent og ta imot dem på Sommerro, for Olga hadde slett ikke tenkt å si mig op enda. Hun trengte min

hjelp ut august, og hun var svært takknemlig mot mor og far fordi de fremdeles var villige til å undvære mig.

«Det er nok vi som har grunn til å takke,» sa far galant. «Ragnhild har aldri sett så godt ut, og tar jeg ikke feil, er der kommet noe mer modent over henne på denne turen.»

Jeg stod inne i spisestuen og ordnet med kaffebrødet og hørte alt.

Huff, det er gresselig usmakelig at voksne folk diskuterer en ung pike, mens hun hører på, selv om en får høre en del skryt. Ja, nettop derfor er det pinlig for den det går utover. Jeg hørte jo litt annet enn det om modningen, da. Det fins det som er hyggeligere å høre!

Gran hadde naturligvis utbragt min skål i pils og takket mig for assistansen, jeg tror det var fjerde eller femte gang jeg hørte det ordet. At de drøftet mine muligheter som kontordame kontra husholderske, var så sin sak. Noe måtte jeg «bli» naturligvis. Men jeg var ikke akkurat da oplagt til å drøfte min fremtid. Jeg gikk jo med det brevet på brystet og kunde ikke bli enig med mig selv om svaret jeg skulde gi klokken syv.

«Forresten er det nå min mening at Ragnhild bør bli lykkelig gift,» var Grans konklusjon.

«Med hvem?» spurte jeg.

«Tja, — se det! La hjertet råde, du, det har jeg sagt dig en gang før —»

Jeg tok det som et orakel at han minnet mig om det nettop nu. Jeg vilde blåse vekk alle fornuftgrunner, alle de tusen innvendinger og hver eneste vanskelighet jeg hadde raket sammen og bygd op til en høi barrikade

mot de fremstormende følelser. Vekk med det alt sammen! Jeg skulde sope hele stasen til side og gi den et velfortjent spark.

«Men hvis det nå skulde vise sig at hjertet tok feil da, Gran?» sa jeg sakte, mens de andre var optatt med å snakke om sommerens bær og priser.

«Så send bud efter mig du, jenta mi,» blunket han. «Du legger da ikke din varme elsk på en som ingenting er tess?»

Jeg kunde jo ikke for at jeg blev rød.

«Har du mer kaffe?» bad mor, og jeg spratt straks villig op.

Gran fulgte efter inn i stuen. Pipen var gått ut, han skulde ha fyr.

«Jeg skulde gjerne sett den hjertetyven din,» mumlet han sakte.

«Javisst ja,» lo jeg.

«Det er altså ikke min venn Gjelle?»

Jeg bare ristet på hodet.

«Ufattelig — rent ufattelig. Men jeg har ant noe, det har jeg.»

Mor og far reiste utover med fem-båten, og jeg blev alene hjemme. Jeg skulde ikke opover før neste aften.

Når jeg nu tenker tilbake, skammer jeg mig dypt, dypt. Men i de to timene før syv, gik jeg omkring i huset med feber. Alt der hjemme stod likesom fiendtlig imot mig. Jeg hørte fars og mors og guttenes stemmer hvor jeg vendte mig hen.

Hver av dem sang ut i sin egen dur, mor i moll forresten. Og jeg lot dem snakke, motsa dem aldri. Min fornuft var absolutt enig. Det *var* en skandale å for-

love sig med en sjøgutt som ikke hadde styrmannseksamen engang.

Du blir tredve før han kan fø dig, hørte jeg Knut si. Han burde hett Olsen eller Hansen, så var det i stilen, harselerte Harald. Naturligvis kan vi ikke nekte dig å være sammen med gutten, han ser jo godt ut og har et tillitvekkende, åpent vesen, men — men hørte jeg far si.

Jeg er glad i ham, hører dere! skrek jeg og skvatt høit, da jeg hørte min egen stemme i de tomme stuene.

Til slutt visste jeg ingen annen råd enn å sette mig stille ned og folde hendene over mine trette øine, mens jeg ventet på at telefonen skulde kime.

Kjære Gud, vil du være så inderlig snild å hjelpe mig, bad jeg med tårer i øinene. La mig ikke gjøre noe rasende galt. Jeg vil så nødig gjøre far og mor sorg, det vet du — men jeg er så forferdelig glad i ham. Jeg orker ikke tenke på at jeg aldri skal få se ham mer. Hjelp mig, kjære Gud! Hjelp mig!

Da ringte det. Det var Gran.

«Jeg har tenkt så på dig, Ragnhild,» sa han i en bekymret tone. «Hvad er det iverien egentlig? Jeg likte dig ikke, da du stod igjen og vinket til oss fra balkongen.»

«Å, — alt, alt,» stammet jeg. «Jeg holder på å slåss med fornuften, Gran, jeg er helt utkjørt!»

«Si mig nå ganske enkelt: Hvorfor er du så redd for å si ja til den forelskelsen?»

«Han er ikke noe, forstår du. Han er bare — nei, jeg kan ikke si mer her i telefonen, og nå kan han ringe hvert sekund.»

«Du, Ragnhild,» kom det i en munter tone. «Jeg var heller ikke noe den gangen Olga vraket mig. Tenk på alle de tapte årene du, og la ditt hjerte råde. Enn om det er meningen at du skal hjelpe den gutten til å bli noe? At det er derfor du har møtt ham? At det er din oppgave å være hans gode fe?»

«Å, ja, ja!» ropte jeg takknemlig og glad. «Farvel og takk skal du ha, Gran! Jeg sier ja, jeg!»

To minutter etter ringte det igjen.

Han hørtes hes i stemmen, da han sa: «Det — det er Leif Holm. Er det Ragnhild Lund?»

Jeg kunde ikke svare straks. Hjertet dunket i galopp-takt, tungen var tørr, men hele ansiktet var en eneste nervøs flir der jeg stod med mikrofonen inntil øret.

«Ja, det er mig. Vil du komme her op? Jeg er alene hjemme!»

«Du — du vil altså da, Ragnhild?»

Stemmen var blitt klarere nå.

«Ja, — jeg — vil,» svarte jeg langsomt og tydelig og gjorde en stans mellom hvert ord.

«Jeg er hos dig senest om ti minutter!» ropte han. «Jeg tar bil!»

Nu var det jubel i røsten.

Naturligvis var jeg klar over at det ikke var efter fars og mors oppskrift å be gutten hjem. Men jeg følte mig ikke det bøss uskikkelig allikevel. Hvor skulde vi ellers snakke sammen? Joda, vi kunde dradd opover i Aker, jeg kunde foreslått å møte ham på Bygdøyferjen ved Skillebekk eller på Festningen. Men der kryr det jo av folk allesteds en lys sommeraften, og jeg tror

ikke Leif heller var oplagt til å gi gratis underholdning den dagen.

Jeg hadde tatt på min aller klædeligste sommerkjole, en lyseblå, kortermet med hvit, sveisen lakksløife og hvitt belte — mitt antrekk i rosenes by.

Solen la sitt flatterende aftenlys over stuene, gardinene blafret svakt i trekken fra den åpne balkongdør, og det duftet berusende av rosene, som Gran hadde vært så galant å kjøpe til mor på veien fra båten.

Da jeg åpnet døren for de to korte klemt, blev jeg et øieblikk stående uten å få et ord frem.

En ung herre i lys sommerdress med grå, bløt filt-hatt var ikke hvad jeg hadde ventet å få se.

«Det er mig!» lo han og smatt inn i entréen. Fri og utvungen, rank og overlegen stod han der med en mine som om han eide både mig og hele verden og ikke var en potetskreller med knapt femti kroner måneden.

«Jeg kunde ikke si at — — at — jeg var optatt,» stammet jeg.

«Hvorfor ikke?»

«Fordi — fordi — — Jeg er så altfor glad i dig!»

Da lo han — en kåt, ellevill, ubehersket latter. I neste sekund hadde jeg hans armer omkring mig —.

Fornuft og vilje, innvendinger og all sund sans, mors og fars fortvilelse og guttenes harselas, alt vek fra mig i samme øieblikk — — —.

Det var bare en eneste ting i hele verden som hadde noen betydning for mig nu — at vi to var glad i hverandre.

Det var velgjørende deilig å komme i arbeide igjen efter de fjorten dagers slaraffenliv. Jeg skurte og vasket, kokte mat og bakte kaker, plukket bær, syltet og saftet, ryddet op i kotter og skap og satte Gran i den aller høieste forbauselse.

«Du utfolder en ren amerikansk energi,» sa han lett ironiserende. «Jeg visste ikke at det var sånn fart i de unge norske damer. Skulde næsten tro du hadde fått en motor installert den kvelden jeg ringte til dig i Oslo!»

«Det stemmer det,» sa jeg. «Noe er iallfall hendt mig i sommer. Jeg er ikke den samme Ragnhild som du så første gang ved relingen utenfor Drøbak. Hun var et tankeløst, uerfarent pikebarn, selvgod og snobbet og full av gamle, nedarvede fordommer.»

«Jaså. Det merket jeg slett ikke. Men du må fortelle hvad som er hendt, du gjør mig nysgjerrig.»

Jeg var nettop i det meddelsomme hjørne og var syk efter å betro mig til noen som jeg kunde stole på. Og så fortalte jeg:

«Mens vi seilte ut gjennom den skjønne Romsdalsfjord med snedekte fjell i bakgrunnen — da dere to svermet omkring inne i Åndalsnes, blev jeg truffet av en pil. Den gikk rett inn i hjertet.»

«Hm, hm. Pilen var amors, naturligvis?»

«Det var den, ja. Men der var en liten mothake på pilspissen, derfor blev den sittende i hjertet og laget til en liten forgiftning, som bredte sig stadig videre og videre. Til slutt var jeg så gjennemsyret av den giften at jeg kunde ikke tenke klart og fornuftig.»

«Hm, hm. Videre!» befalte han, da jeg plutselig stanset. Det var så uvant å skulle forme i ord det som var hendt mig på reisen. «Det er bare det å fortelle,» fortsatte jeg, «at da jeg siste formiddag ombord forsøkte å trekke pilen ut, blev der et sår, som ikke vilde gro.»

«Det er motoren altså,» sa han med et alvorssmil. «Jeg kjenner til den slags, må du tro. Det er bare sundt å kjenne den svien, det gir oss en uro som ikke lar oss dovne av og legge hendene i fanget. La oss si det er en feber, ja vel. En sund sykdom iallfall. Den setter fart i alle ens evner og muligheter. En vakker dag er den over — dessverre. Det er da man ikke lenger føler sig ung. — Svar mig på et eneste spørsmål,» kom det om en stund. «Svar rett frem uten å gjemme dig bak alle disse kruseduller og haltende bilder: Er du fremdeles ordentlig glad i den gutten, som «ikke er noe»? Eller sliter du med å glemme, og *vil* du glemme?»

Jeg stod og korket saftflasker mens vi snakket sammen. Jeg gav korkemaskinen et velrettet slag med hammeren før jeg snudde mig mot Gran.

«Olga har aldri vært og blir aldri så idiotisk glad i dig som jeg er i — — en av potetskrellerne ombord,» sa jeg og la trykk på hvert av de siste ordene.

«Po-po-po-tet-» hakket han og så på mig med måpende munn.

«Jaha!» ropte jeg leende. «Han skrelte poteter fra

morgen til kveld, undtagen når han «plystret», eller «syklet», som han kalte det når han stakk vekk for å puste litt.»

«Dette går ikke, nei, det går ikke, det skjønner du vel!»

Han satte sig på kjøkkenbenken og blåste store røkskyer, mens han uavlatelig ristet på hodet.

«Jeg lyttet til ditt råd. Jeg fulgte hjertet,» sa jeg. «Og du skulle jo ha erfaring?»

«Men du begriper vel at der er en viss social grense, jenta mi?»

«Sånn resonnerer jeg også til å begynne med, men det hjalp altså ikke,» sa jeg. «Giften var for kraftig den, Gran!»

«Hm, hm. Ja, ja, ja. — Jeg skulle ha lyst til å se den — den noksagten.»

«Han kommer og henter mig når jeg er ferdig her,» sa jeg. «Jeg håper dere tar pent imot ham.»

«Skal jeg fortelle Olga dette, eller vil du?» var hans svar.

«Gjør det du, er du elskelig,» sa jeg med et bønnlig blick. «Det er så vanskelig å snakke med uerfarne kvinnfolk om slikt —»

«Du er et troll, er du,» smilte han med påtatt brysk mine før han gikk ut i bringebærhekken for å treffe Olga.

Leif hadde fått ferie og var dradd på fottur med en kamerat, fortalte han i siste brev. Han spurte om det gikk an å stikke innom på hjemveien, og jeg hadde svart at han bare kunde komme når det passet, uten å melde sig.

Olga gikk nervøs omkring og betrodde mig alt i ett at hun hadde fryktelige selvbebreidelser fordi dette hadde hendt mig og kunde ikke begripe at hun aldri hadde merket noen verdens ting, ikke engang da jeg ivret så for å få henne ned i potetbingen.

«Du hadde jamen nok med dig selv,» sa jeg trøstende, da hun enda en gang berørte det pinlige emne. «Jeg er en og tyve år, og han er fire og tyve. Vi er ikke babyer noen av oss. Vi vet godt hvad vi gjør.»

«Og allikevel ikke nådd lenger,» himlet hun — — rent overgitt og fikk til et langt sukk, som gikk i siksak.

«Kjære, ta det med ro,» sa jeg. «Han har forsøkt sig på litt av hvert som så mange andre. Men i tider som disse er det ikke lett å få det beste, en får være glad en bare har et arbeide, selv om det er av simpleste slags. Synes du kanskje en tjenestepike er så meget finere? Han skal da ikke beskyldes for å være snobbet iallfall!»

«Du er ingen tjenestepike, du er min hyggelige,

snilde hjelp i huset — hvor ofte behøver jeg å understreke det, Ragnhild?» sa hun med tårer i øinene.

«Allikevel er jeg på kvinnenens aller nederste hylle,» slo jeg fast. «For de fleste mennesker ser på husarbeidet som en siste levning fra den tid vi var mannens slaver.»

Vi var alle tre ute i haven og fylte kopper og kurver med Olgas berømte bringebær, som aldri vilde ta slutt. Den mannlige del av trekløveret overlot det meste av arbeidet til våre øvede fingrer, men han gjorde sitt beste for å underholde og ødelegge luften med sin amerikanske tobakksrøk.

«Efterat jeg har sett dig tumle så flott og fornøyd med bøtter og kasseroller og kakedeiger,» sa han, «er husarbeidet i min bevissthet blitt høit hevet over kontordamens åndsforlatte klimpring. — Du hever nok din proletarvenn også, du!» la han ironisk til.

Olga gikk oftest omkring med et innadventt, rolig smil og bare hørte på oss andre to når vi passierte. Jeg måtte så ofte tenke på et bilde jeg fikk på min femte fødselsdag av bestemor. «Stille og glad» stod det under. En liten pike satt og så frem for sig med et lyst, rolig smil i de store, brune øine, mens hun foldet hendene over dukken i fanget. Nu har jeg alt jeg ønsker mig i denne verden, stod det skrevet i det tilfredse ansikt.

Olga var også stille og glad på sin rolige, beherskede måte. Gran var mer åpenlyst forelsket og moret sig ofte med å få Olga rød og genert ved å si henne komplimenter mens jeg hørte på.

En gang slapp det ut av Olga at hennes forrige til-

værelse, alle årene hun hadde levd her oppe alene, mer og mer forekom henne som en drøm.

«Jeg levde jo ikke, jeg bare vegeterte,» sa hun med et forlegent smil. «Og ofte tenker jeg på om det allikevel er en som styrer menneskenes skjebner. En skulde næsten tro det, så forunderlig som dette er blitt laget,» sa hun med et blick som tydelig spurte hvad jeg mente.

«Har du virkelig noen gang tvilt på det, Olga?» sa jeg opriktig forundret over en slik vantro.

«Du tror kanskje på en guddommelig styrelse du, Ragnhild?»

«Om jeg gjør! Jeg er da ikke hedning vel!» ropte jeg nokså indignert. «Jeg tror der er en Gud som styrer og stiller med alle som ber til ham.»

«Ber til Gud? Jaså — så du ber virkelig?» Hun så på mig med eftertenksomt, skeptisk blick og ristet uforstående på hodet. «Det var noe nytt. Jeg trodde ikke unge mennesker nu til dags behøvde noen Gud. Dere ser så bråkjekke og selvstendige ut alle sammen. Jeg har virkelig tenkt at dette med Gud og bønn og bibel var noe avlegs — for dig også. Derfor har jeg aldri villet berøre det emne.»

«Ser jeg så — så gudløs ut?» spurte jeg.

Jeg følte mig virkelig krenket, såret, og nå vilde jeg snakke ut selv om det var nokså pinlig å skulle utlevere sine innerste tanker.

«Hverken det ene eller det annet,» svarte hun. «Du har aldri spottet, nei. Men det er noe visst irreligiøst over så mange unge piker, jeg kan ikke forklare hvad det stikker i.»

Men jeg forstod henne, og jeg innrømmet at det var forståelig at hun så slik på oss. Vi ser visst nokså selv-gode og kjepphøie og litt for selvstendige ut i de eld-res øine. Vi er hverken så beskjedne eller bluferdige og forsakte som våre mødre og bestemødre var i vår alder.

«Men,» sa jeg. «Dere burde forstå at tiden krever både fart og selvsikkerhet av oss, sånn kamp som det er for å leve. Vi er jamen nødt til å late som om vi klarer brasene, selv om vi mange ganger føler oss nokså nedfor og umulige. Ja, jeg er skråsikker på,» sa jeg, «at de tilsynelatende aller kjekkeste og mest over-legne og uvørne har sine vanskelige stunder, og må strekke hendene mot det høie og be om hjelp.

Jeg så at Olgas ansikt lysnet, mens hun satt og hørte på mig.

«Jeg ber bestandig en aftenbønn eller Fadervår før jeg sovner,» sa jeg til slutt. «Det er noe jeg har ven-net mig til fra jeg var liten. Jeg fikk vel ikke sove ellers —»

Da strøk hun en tåre vekk fra øiekroken. Jeg måtte smile. Som om det var noe rart at en ung pike bad aftenbønn!

«Da må du ha et godt hjem, Ragnhild!»

Det benektet jeg slett ikke. Men jeg sa at det ster-keste inntrykk av sann og opriktig gudsfrykt hadde min religionslærer i gymnasiet gitt mig. Han var mun-ter og glad, aldri hissig og ironisk som de fleste av de andre lærerne. Vi kjedet oss ikke i hans timer, selv ikke når han alvorlig og inntrengende la oss på hjertet å søke «det faste holdepunkt utenfor oss selv. Et langt

liv har lært mig at det eneste som holder når alt annet her i verden svikter og forgår, det er Guds kjærlighet gjennom Menneskesønnen.»

Jeg rablet gjerne ned sånne uttalelser som han bad oss huske frem igjennom livet.

Dette fortalte jeg Olga, og hun blev på nytt beveget og forundret.

«Du må tilgi at jeg har tatt så feil,» sa hun. «Jeg trodde dere var blottet for alvorlige tanker i det hele tatt.»

Det var ikke ofte vi to satt så lenge alene og pratet fortrolig. Men den formiddagen var vi ute i haven og nuppet stikkelsbær, mens Gran var efter posten og på butikken efter varer.

Jeg skjønnte på Olga at hun hadde mer på hjertet, og litt efter kom det:

«Men når du tror at Gud styrer vår skjebne, hvordan vil du så forklare at du er dumpet op i denne gutten? Har Gud noe med denne forelskelsen å bestille?»

Hun var så uvant med å være på grensen av taktløshet, at hun var rød og genert, da hun endelig hadde fått spørsmålet frem.

«Selvfølgelig,» sa jeg uten et sekunds betenkning. «Vi to er bestemt for hverandre, det er klart. Når jeg sparket imot og fikk betenkeligheter, var det bare fordi jeg var snobbet og hoven og full av stormannsgriller. Jeg så jo helst at han hadde den samme opdragelsen som jeg. Jeg har aldri kunnet tenke mig en messalliance, når jeg først skulde forlove mig.»

«Opdragelse, sier du! Han har da vel ikke tarvelige manerer også?»

Jeg måtte smile. Jeg så ham plutselig så lyslevende for mig: høflig, velklædd og soignert, korrekt sprog, vilde far sagt, behagelig stemme — —.

«Å neida, ikke spor tarvelig, må du tro,» sa jeg med sånn varme og overbevisning at Olga blev rød igjen.

Jeg la jo ikke skjul på min begeistring for den foraktede Askeladden.

«Jeg mente bare at han kunde hatt en bedre skoleutdannelse,» sa jeg. «For du skal vite at inne i byen opdrar mange unge mennesker sig selv. De ser og hører og lærer en masse, og de er stadig sammen med andre mennesker og blir slipt og kritisert akkurat som vi i de såkalte bra hjem. Du kan ikke se på et ungt menneske om han er opvokset på Frogner eller Kampen.» —

«Det blir nok en tornete vei du har valgt å gå,» sa hun med et tungt sukk. «Jeg håper han har den fulle forståelse av hvad du ofrer?»

«Du kan jo spørre når han kommer,» sa jeg og gikk inn i kjøkkenet med de nuppede bær.

Nå kan det jomen være nok, sa jeg høit til mig selv, da bærene styrtet ned i syltekjelen, så de spratt utover gulvet. Jeg har bestandig vært imot disseksjon, — også av folks følelser.

Da jeg om eftermiddagen holdt på å steke krumkaker i Olgas lyseblå dukkekjøkken, hørte jeg en vedholdende sykkelringning nede fra granalléen, som førte op til huset fra landeveien.

Jeg hadde nettop lagt en deigklatt i jernet og hadde såvidt tid til å kike ut av vinduet; men jeg så ingen. Hr. Gran og frue var hos lensmannen, og jeg var mutters alene i huset. Vi hadde ventet feieren i flere dager. Det er vel ham, tenkte jeg og fortsatte å steke.

Noen minutter efter stod Leif i den åpne døren. Det vil si jeg gjettet på at det måtte være ham. Jeg kjente gutten på håret og øinene, forresten lignet han en ekte landeveistater. Ansiktet var ubarbert og brunt og blankt av sved, de blåstripete skjorteermene oprullet til albuen, kraven utbrettet, det ene bukseben hadde en flenge på låret, skoene var fulle av støv i alle fuger og sprekker, den ene gråbrune strømpen var snurpet sammen opefter leggen med sort sytråd.

«Det er altså dig allikevel!»

«Ja, allikevel,» lo han og holdt hendene på ryggen. «Du behøver ikke være redd, jeg skal forsøke å la være å røre dig, før jeg har fått av mig skitten —»

Som om det gjorde noe! — — — —

— — — —

«Den krumkaken spiser jeg gjerne,» sa Leif.

Vi kjente brentlukten og husket plutselig at piken hadde andre plikter enn å ønske landstrykere velkommen til gårds.

Da herskapet en halv time senere kom hjem, satt tateren vasket og barbert inne i stuen i sin fine, grå dress og lignet en — nei, han lignet ingen andre simpelthen. I mine øine var han helt uforlignelig kjekk og pen og mandig, med den brune, sunde farven. Han måtte ha lagt på sig flere kilo i ferien. Klærne hang ikke lenger og slang på kroppen. De satt som de var støpt på den kraftige, spenstige skikkelsen.

Jeg skyndte mig ut og fortalte at min venn fra båten var kommet og bad dem være litt ekstra hyggelige mot ham.

«Det spørres det,» sa Gran med en bister mine. «Jeg kjøper aldri katta i sekken.»

«Å joda,» sa Olga og strøk mig over armen. «Jeg er viss på det er en bra gutt jeg, Ragnhild.»

«Bra!» fnyste Gran og gikk med faste skritt inn i stuen.

Jeg fulgte langsomt efter og holdt mig i bakgrunnen, da de to mannfolkene møttes.

«Mitt navn er Anders Gran og dette er min kone — Og De — De er jo Ragnhilds venn? Merkelig nok har jeg aldri spurt henne om navnet!»

De nervøse, rare trekningene i ansiktet skulde visst bety et smil.

«Stud. jur. Leif Holm,» sa den andre, høit og langsomt, mens han trykket deres hender.

«Hvad var det De sa? Stud?»

«Åneida, ikke bare stut,» lo Leif. «Jeg har studert jus i fire år. Ragnhilds bror, Knut, er en av mine studiekamerater.»

Da trengte jeg mig forbi Olga og grep gutten om armen.

«Hvad er det du sier, Leif?» ropte jeg. «Er det sant, eller står du der og skrøner?»

«Ikke vær vond da, Ragnhild,» smilte han og drog mig inntil sig. «Jeg vilde fortalt dig alt sammen når vi blev alene senere idag, men nå kunde jeg ikke klare denne komedien lenger. Det var det truende, fiendtlige blikket fra den karen der,» nikket han mot Gran. «Jeg ventet bare på at De skulde hale op en revolver av lommen og fyre løs!»

Gran var sunket ned i Olgas ørelappstol og satt bare og så på oss med et forfjanset, komisk uttrykk i det smilende fjeset.

«Tør jeg spørre: Er De virkelig den meget omtalte og ofte diskuterte potetskreller?»

«Det kan jeg sverge på at han er,» sa jeg. «Men det han forteller om jussen, nei, det vil jeg først ha bevis på.»

Da halte Leif op et brev av jakkens innerlomme. Det var adressert til Stud. jur. Leif Holm, Dalseter. Han tok et ark ut av konvolutten og viste mig de siste linjer:

«Skynd dig nå og fortell Ragnhild sannheten,» leste jeg høit. «Du har sannelig pint og prøvet henne lenge nok. Det er næsten ufattelig at hun ikke har gjennomskuet dig. Hils henne hjertelig og vær begge to velkommen hjem.

Din egen mor.»

«Men si mig en ting, De unge eventyrer,» sa Gran. «Hvordan har De båret Dem ad for å få en slik jobb? Det er nemlig blitt sagt mig fra helt pålitelig hold at det for lenge siden er slutt med disse studentervikarene.»

«Stemmer nok det,» innrømmet Leif. «Rent prinsipielt er det nok slutt, ja. Men jeg gav mig ikke, jeg. Jeg hadde satt mig i hodet at jeg vilde ha den turen uten å legge ut en øre, og til slutt blev de vel lei av gnålet mitt, kan jeg tenke. Det var forresten så heldig at en av guttene hadde fått blindtarmbetendelse like før jeg kom ned for å få det endelige svar. Og da var det jo oplagt at de måtte ta mig istedet! Jeg kom først i penteriet og var håndlanger. Jeg travet som en ponni og blev sårbent og hoven og helt mør i hver eneste leggmuskel. Det er jo ikke akkurat de musklene vi bruker når vi banker jussen inn i skolten. Så la jeg mig syk en halv dag og blev overflyttet til et mer stille-sittende embede,» lo han. «Og der var det Deres frue og Ragnhild bæret mig med en visitt.»

«God fortjeneste?» spurte Gran.

«Strålende! Jeg hadde til og med råd til å kjøpe roser til Ragnhild i Molde.»

«Aha, begynte det så tidlig.» Gran var holdt op å røke, et sikkert bevis på at han var veldig interessert. «Men jeg har vanskelig for å tro at Ragnhild straks gikk på limpinnen,» sa han med et skeptisk smil. «Eller kanskje De sa sannheten, at dette bare var en liten komedie dere satte iscene for å more Olga og mig? Dere ser mig ut til litt av hvert begge to!»

Vi fikk ham naturligvis overbevist om min absolutte

godtroenhet. Jeg fortalte at jeg hadde forhørt mig angående studenter, jeg også, og at jeg virkelig hadde gått hen og forelsket mig i en vaskeekte potetskreller.

«Ja, ja, ja, sann,» sukket Gran og smilte næsten beveget. «En er bare ung en gang. Og Deres foreldre kjenner altså til dette eventyret?»

«Ja, det var nettop det jeg tenkte å fortelle,» sa Leif. «Min mor er enke og bor i Oslo. Så meget vet Ragnhild. Far var prest og døde da jeg var ganske liten. En gammel onkel av mor bor hos oss. Han veddet med mig at ingen ung dame vilde ha noe snakk med mig ombord, hvis jeg fortalte hvad jeg bestilte og tidde stille med studeringen. Jeg veddet en hel tier — han hundre kroner. Jeg vant altså.»

Han så på mig med det halvt ironiske, spørrende smilet, som jeg kjente så godt.

«Det var altså bare derfor!» ropte jeg og rev mig løs fra armen som var blitt liggende om livet.

«Til å begynne med, ja,» innrømmet han og tvang mig ned igjen på den sorte hestehårsofa. «Men da jeg neste gang traff dig i Molde, var det ikke hundrelappen som opmuntret mig til å fortsette bekjentskapet.»

«Hm,» sa jeg bare.

«Tvil du, Ragnhild?» spurte han med lav stemme og dreiet mig rundt, så han fikk se mig rett inn i ansiktet.

Da ruslet Gran og Olga stille ut av stuen og lukket døren efter sig. De kom visst plutselig på at vi kunde behøve en tomannsprat uten tilhørere efter alle disse avsløringene.

«Du svarer ikke, Ragnhild?»

Nei, jeg syntes det var overflødig å svare. For jeg visste jo at mine øine gav bedre svar enn mange ord. Jeg har aldri kunnet skjule mine følelser, og øinene har bestandig sladret.

«Nå har jeg altså feriert for de velsignede pengene,» fortalte Leif videre, «og nå er det bare å komme hjem og vise dig frem for mor og onkel. De venter på oss med utålmodighet og lengsel, skriver onkel på kanten av mors brev. Men — du ser ikke fullt så strålende ut som jeg hadde ventet?» sa han med en litt skuffet mine.

«Jeg forstår det ikke riktig selv,» sa jeg. «Men det er akkurat som jeg føler mig snytt for noe, jeg vet ikke hvad.»

«En liten martyrglorie kanskje?» spøkte han.

«Noe i den retning, ja,» innrømmet jeg.

«Men du, Ragnhild, jeg kan tenke mig at dine foreldre iallfall vilde foretrekke jussen for potetbingen?»

Far og mor, ja — jeg hadde jo aldeles glemt dem. Nu husket jeg også at det var tanken på dem hjemme som nær hadde fått mig til å fornekte min første kjærlighet.

«Jeg er mer glad enn det ser ut til, Leif,» sa jeg. «Men du burde være stolt over at det var selve gutten og ikke levebrødet jeg forelsket mig i!»

JULLI WIBORG

KISS-BØKENE:

- I. *Frk. Kiss*. 4. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
- II. *Student Kiss*. 3. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.

FORLOVELSES-BØKENE:

- I. *Ragna*. 4. oplag. Kr. 3.00, innb. 4.75.
- II. *Forlovet*. 4. oplag. Kr. 3.00, innb. 4.75.
- III. *Majen*. 5. oplag. Kr. 3.00, innb. 4.75.
- IV. *For første gang*. 4. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.

KJÆRLIGHETS-BØKENE:

- I. *Mens hjertet lengter*. 7. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
- II. *Når kjærligheten kommer*. 9. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
- III. *Da eventyret kom*. 9. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
- IV. *Frieren*. 9 tusen. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.

HELGA-BØKENE:

- I. *En farlig drøm*. 8. tusen, Kr. 3.00, innb. kr. 4.75
- II. *Seilasen*. 5. tusen. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
- III. *Hemmelig forlovet*. 6. tusen. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.

Jan og Eva. 3. oplag. Kr. 1.50, innb. kr. 2.50.
Tryllesøkkelen. 2. oplag. Kr. 3.00, innb. kr. 4.75.
Frøken Tornerose. 6. tusen. Kr. 4.00, innb. kr. 6.00.
De på sytten. 6. tusen. Kr. 4.00, innb. kr. 6.00.
De på atten. 3 tusen. Kr. 5.25, innb. kr. 7.00
Veien til mannens hjerte. 4. tusen. Kr. 4.25, innb. kr. 6.25.
Unge øine. 4. tusen. Innb. kr. 6.25.
Ut. 6 tusen. Kr. 4.50, innb. kr. 6.50.
Gyngende grunn. 4. tusen. Innb. kr. 6.50.
Kusinen fra landet. 4. tusen. Kr. 3.25, innb. kr. 3.90.
April. 4. tusen. Kr. 3.25, innb. kr. 3.90.

JUBILEUMSSERIE I.

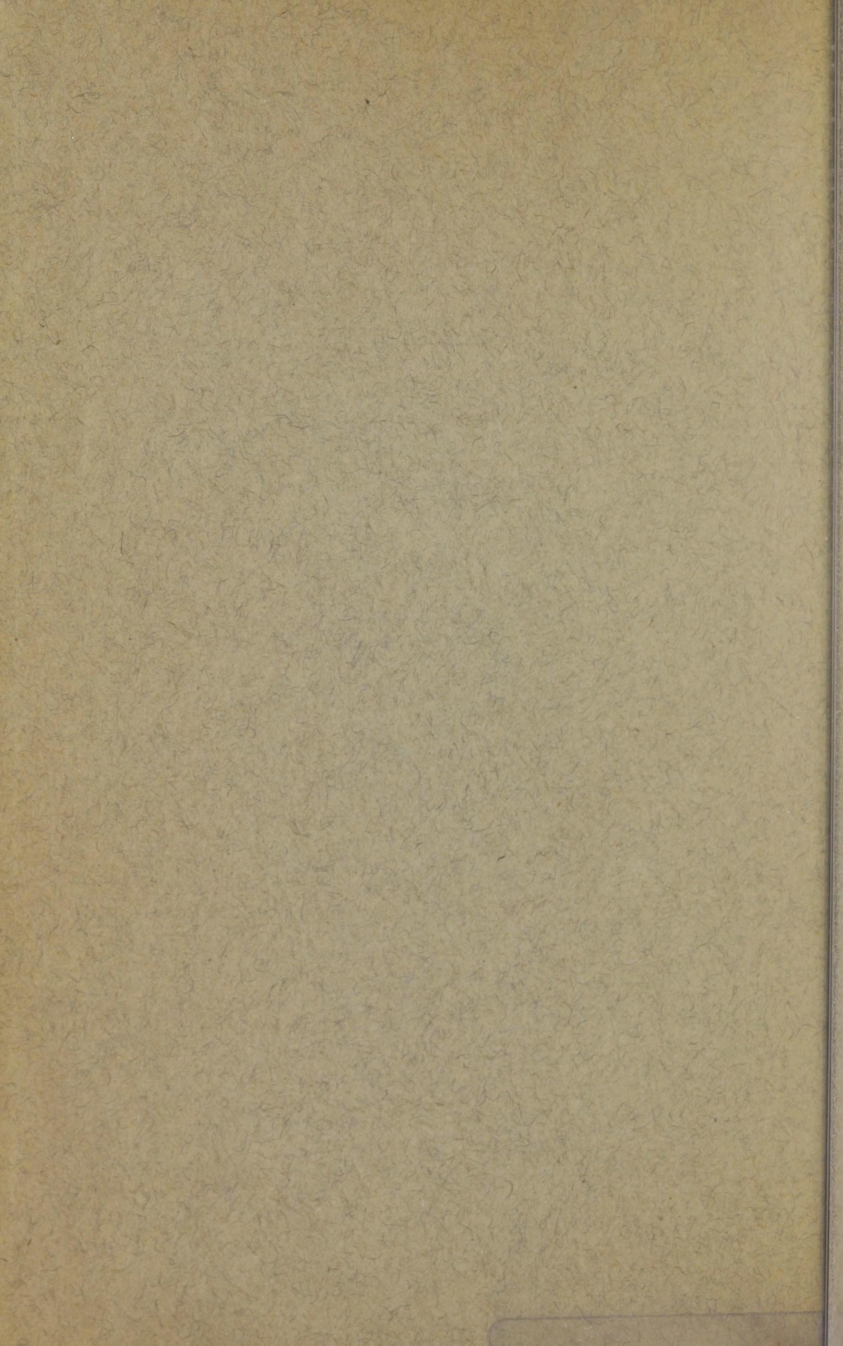
Frk. Kiss, Student Kiss, Lykkebarnet, For første gang, Majen, De på sytten.

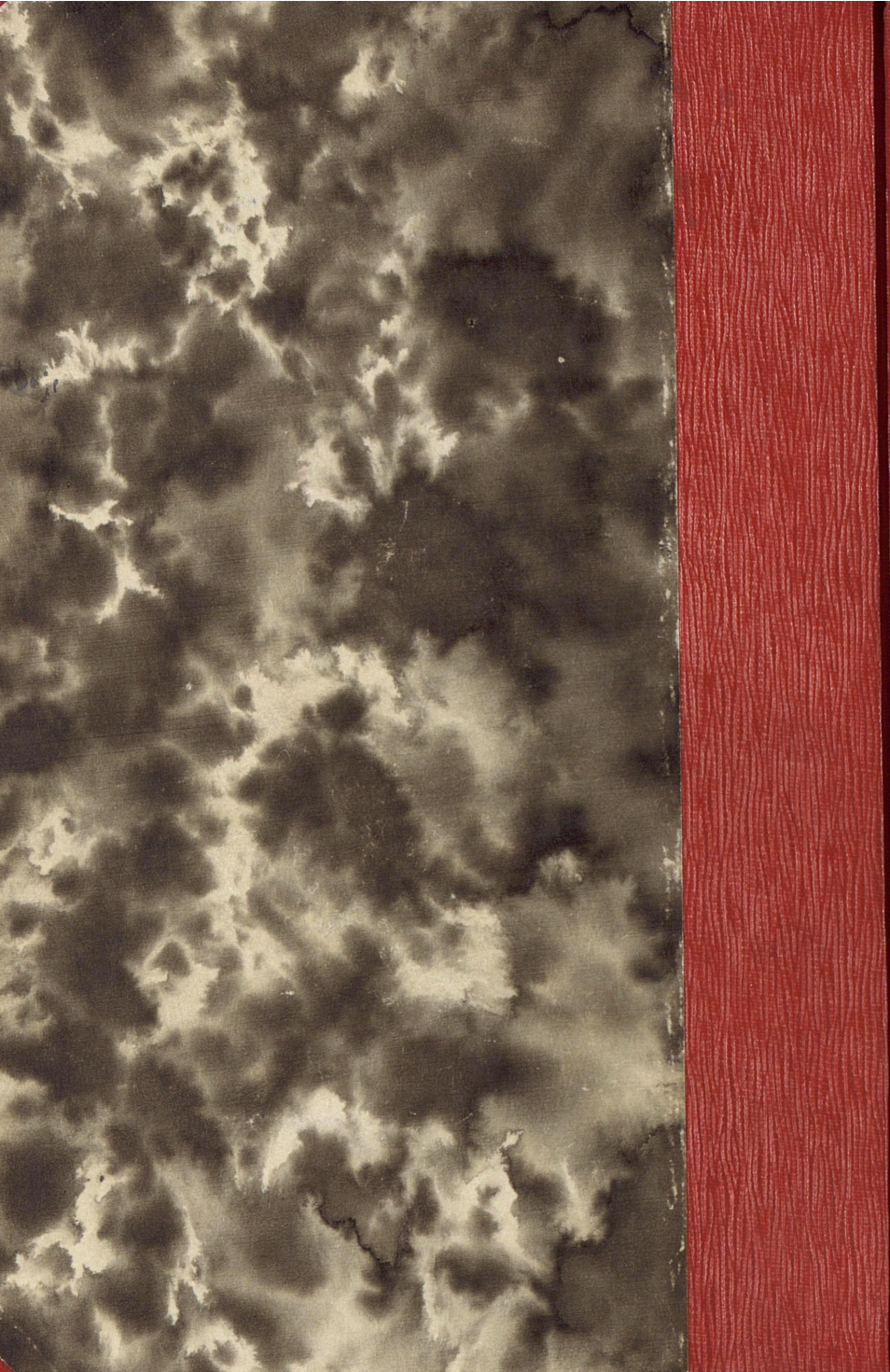
JUBILEUMSSERIE II.

Mens hjertet lengter, Når kjærligheten kommer, Da eventyret kom. Frieren. Frk. Tornerose. De på atten.

Hver serie innbundet i fem helskinns bind kr. 15.00.

I ALLE BOKLADER

Jullj Wiborg.

Mit skib
er lastet
med-

3. opl.

Oslo 1933.